

วารสารฟ้าเหนือ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วารสารวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Fa Nuea Journal

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565

Vol. 13 No. 2 July - December 2022

ISSN : 1906-5329 (Print) ISSN : 2465-4981 (Online)

ภาพประกอบ : "ดิน น้ำ ลม ไฟ" ศิลปิน คุณพิศนีย์ คำวัง (กลุ่มศิลปินอิสระ)

สำเร็จการศึกษาจาก โปรแกรมวิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารฟ้าเหนือ

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565

Fa Nuea
Journal

FACULTY OF HUMANITIES CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY

ภาพประกอบ : “ดิน น้ำ ลม ไฟ “ ศิลปิน คุณพิศมภ์ คำวัง (กลุ่มศิลปินอิสระ)

สำเร็จการศึกษาจาก โปรแกรมวิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารฟ้าเหนือ

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565

ISSN : 1906-5329 (Print) ISSN : 2465-4981 (Online)

Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

เจ้าของ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
วัตถุประสงค์ เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิชาการในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทวิจารณ์หนังสือ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมศาสตร์สาขามนุษยศาสตร์ในด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ปรัชญาและศาสนา ภาษาและภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี วรรณกรรม ศิลปะและดนตรี และสาขาสังคมศาสตร์ ในด้านสังคมศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา การพัฒนาสังคม และชาติพันธุ์ศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือคณาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัยทั้งในและนอกสถาบัน

กำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย มุ่งไธสง
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ คล้ายสุวรรณ
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฏิพันธ์ อุทยานกุล
คณบดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหทัยา สิทธิวิเศษ
ที่ปรึกษาคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บรรณาธิการ อาจารย์ ดร.อาภิสรา พลนรัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

รองบรรณาธิการ อาจารย์อัครนิกา สายน้ำเย็น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เลขานุการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภรณ์ ศรีนาราช
อาจารย์มณี จำปาแพง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์
ศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงส์สุวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา อินทร์ทรัพย์
รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท พิฆัง
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยเสนอ ตริวิเศษ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ จุฬาพันธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ ศรียามัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิวัชร พนาพงศ์ไพศาล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยรังสิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏ-
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ฝ่ายประสานงาน

1. อาจารย์ปรียามา วังมณี
2. อาจารย์จรงค์ มณีวรรณ
3. อาจารย์พรเทพ สุวรรณศักดิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ฝ่ายตรวจรูปแบบ

1. อาจารย์อรทัย ชันโท
2. อาจารย์บุษราคัม ยอดชะลูด
3. อาจารย์กรชนก นันทกนก
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา สังข์วิจิตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

1. อาจารย์กัลยาณี สายสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. อาจารย์วรรณทิวา เชียงตุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. อาจารย์จิรปรียา โชควรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
4. อาจารย์ปณณวิวัฒน์ พรหมหล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ฝ่ายศิลปกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศ

1. อาจารย์ ดร.บุตรี เวทพิเชฐโกศล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. นายเอกสิทธิ์ สอั้งแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. นายเฉลิมพล ใจชุ่มเต็ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
4. นายนฤเทพ ผาคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ออกแบบและพิมพ์ที่ ร้านสินอักษรการพิมพ์ 888

56/5 หมู่ 11 ต.รอบเวียง อ.เมือง จ.เชียงราย 57000 โทรศัพท์ 087-7256680

-
- บทความทุกเรื่องในวารสารได้รับการประเมินและตรวจคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (Peer Review)
 - ทักษะและข้อคิดเห็นของบทความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือว่าเป็นทักษะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ
 - สามารถดาวน์โหลดเงื่อนไขการส่งและรูปแบบบทความ ได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/FaNJ>
 - ติดต่อกองบรรณาธิการวารสารฟ้าเหนือ
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
Email : fanueajournal@crru.ac.th โทร. 0-5377-6013 ต่อ 1210
หรือติดต่อบรรณาธิการ อ.ดร.อาภิสรา พลนรัตน์ (0-9185-3693-6)

บทบรรณาธิการ

วารสารฟ้าเหนือ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้เดินทางมาถึงปีที่ 13 ฉบับที่ 2 แล้ว ยังคงมุ่งมั่นทำหน้าที่เป็นพื้นที่เปิดทางวิชาการให้กับคณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ นักวิชาการ ทั้งบุคลากรภายในและภายนอก รวมถึงผู้ที่สนใจได้ใช้พื้นที่เป็นการนำเสนอผลงานทางสาขาวิชามนุษยศาสตร์ในด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ปรัชญาและศาสนา ภาษาและภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี วรรณกรรม ศิลปะ และดนตรี สาขาสังคมศาสตร์ ในด้านสังคมศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา การพัฒนาสังคม และชาติพันธุ์ศึกษา ฉบับนี้ทางกองบรรณาธิการได้คัดเลือกบทความมาตีพิมพ์จำนวน 8 เรื่อง มีบทความวิชาการ 1 เรื่อง และบทความวิจัย 7 เรื่อง ทุกเรื่องได้ผ่านการตรวจสอบ การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเฉพาะศาสตร์สาขา เรื่องละ 3 ท่าน ซึ่งถือเป็นมาตรฐานทางวิชาการที่กองบรรณาธิการให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

เริ่มจากงานวิชาการทางด้านวรรณกรรมเป็นบทความวิชาการ เรื่อง **การสืบสรวงวรรณกรรมคำสอนที่ได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์ของพระธรรมศาสตร์ (ศุข)** ของ อาทิตย์ ตรีณัยธรชนิกา และคณะ ได้นำผลงานของกวีสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นผู้ประพันธ์ขึ้นมาศึกษา เนื้อเรื่องมาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์มาใช้เป็นกลวิธีการสอน ผู้นิพนธ์ได้วิเคราะห์ว่ากวีได้ใช้กลวิธีการสืบสรวงวรรณคดีโดยการเลือกตัวละครและโอกาสในการสั่งสอนที่ทั้งสอดคล้องและแตกต่างจากชนบทที่มีมาแต่เดิมอีกทั้งเน้นการสร้างอารมณ์สะเทือนใจให้แก่ผู้อ่านด้วยกลวิธีทางวรรณศิลป์หลายลักษณะ น่าชวนติดตามอย่างยิ่ง ต่อมาเป็นบทความวิจัยงานทางด้านวรรณคดียพระเกียรติร่วมสมัยของไทยชื่อเรื่อง **ลักษณะสังคมในวรรณคดียพระเกียรติร่วมสมัยของไทย: ลิลิตพญาจำเมือง ของปาริชาติ โปธิ และคณะ** ได้ศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิด

การวิเคราะห์วิจารณ์ในประเด็นลักษณะสังคม พบว่าลัทธิพญาจำเมืองสะท้อนให้เห็นลักษณะสังคมย่อยของเมืองพะเยา ซึ่งซ่อนอยู่ในสังคมใหญ่คือสังคมล้านนาและสังคมไทยอันเป็นประโยชน์ต่อประวัติศาสตร์ล้านนารายนี้

บทความวิจัยเรื่องถัดมาเป็นงานทางด้านภาษาศาสตร์เรื่อง **การวิเคราะห์การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์** ผู้นิพนธ์บทความคือรุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์ และ นลินภัทร์ เมฆเกรียงไกร บทความวิจัยเรื่องนี้ทำให้เห็นมุมมองเรื่องการใช้ภาษาเชื่อมโยงความในงานวรรณกรรมว่ามีลักษณะเด่นการใช้สำนวนภาษาและแสดงอัตลักษณ์การใช้ภาษาอย่างไร นับว่าเป็นอีกหนึ่งมิติที่นำศาสตร์ทางด้านการเชื่อมโยงความมาวิเคราะห์งานวรรณกรรมของ มาลา คำจันทร์ ซึ่งเป็นนักเขียนชื่อดังแห่งล้านนา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่วิเคราะห์จากงานวรรณกรรมเป็นเล่มแล้ว วารสารปักษ์นี้ยังมีบทความวิจัยที่วิเคราะห์นวนิยายในโลกออนไลน์ชื่อเรื่อง **นิยายแชต : สภาพและความสัมพันธ์กับบริบทสังคมปัจจุบัน** ของวรวิชาติ ตีฆณา และคณะ ซึ่งเป็นมุมมองในมิติใหม่ของสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 ได้นำเสนอภาพรวมของนิยายแชต และวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับบริบทสังคม โดยเลือกศึกษาจากแอปพลิเคชันรีดเดอร์ วรรณกรรมประเภทนี้มีความหลากหลายในการสร้างสรรค์ได้แก่ มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น และมีกลวิธีการแต่งเรื่องแบบ “เวิร์ส” ทั้งนี้ยังแฝงไปด้วยข้อคิดที่หลากหลายมุมมอง

บทความวิจัยทางศาสตร์ภาษาต่างประเทศอีก 2 เรื่องคือ **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออกแขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย** ของจิตชนก เทพบัณฑิต และ อลลณีกา สายน้ำเย็น บทความวิจัยเรื่องนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นและได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ และบทความวิจัยเรื่อง **การประเมินคุณภาพการแปลข้อมูลการให้บริการด้านสุขภาพแก่ชาวต่างประเทศของน้ำพุร้อนโป่งพระบาท จังหวัด**

เชียงราย ตามโมเดลการประเมินคุณภาพการแปลของแฮร์ส ของวรพล ชูปมงคล และคณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพการแปลภาษาต้นฉบับจากภาษาไทย เป็นฉบับแปลภาษาอังกฤษที่ปรากฏในสื่ออินโฟกราฟิกส์เชิงประชาสัมพันธ์ เพื่อยกระดับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาใช้บริการน้ำพุร้อนโป่งพระบาท โดยอาศัยการประเมินคุณภาพการแปลตามทฤษฎีของแฮร์ส พบว่าการประเมินคุณภาพภาษาแปลทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับคุณภาพมาก จึงชวนติดตามอย่างยิ่ง

ขอปิดท้ายด้วยบทความวิจัยทางศาสตร์ดนตรี 2 เรื่อง คือ **ดนตรีที่ใช้ใน ประเพณีส่งสารตานคาบ : กรณีศึกษางานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธินุคุณ (กุศล คนธวโร) ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่** ของภาณุภัค โมกขศักดิ์ เป็นวิจัยด้านมานุษยวิทยามานุษยวิทยา มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาขั้นตอน ประเพณีส่งสารตานคาบและดนตรีที่ใช้ในประเพณีส่งสารตานคาบ ตลอดจนได้เห็นคุณค่าทางงานดนตรีด้านต่างๆ และบทความวิจัยเรื่อง **บทประพันธ์มีเรอร์เลส สำหรับวงบิกแบนด์ ของวิญญู เรื่องรักษ์ และ เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร มีวัตถุประสงค์ในการประพันธ์ขึ้นด้วยแรงบันดาลใจจากบทเพลงรองเง็งโยเก็ดฟาตีมะ ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมทางภาคใต้ของประเทศไทย เป็นการผสมผสานระหว่าง วัฒนธรรมดนตรีตะวันออกและตะวันตกเข้าด้วยกัน และมีลักษณะเด่นเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่มาสร้างมิติเสียงให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น**

นอกเหนือจากบทความที่เต็มไปด้วยคุณค่าทางวิชาการทั้ง 8 เรื่องข้างต้นแล้ว หน้าปกวารสารฉบับนี้เป็นภาพวาดชื่อ **“ดิน น้ำ ลม ไฟ”** โดยได้รับเกียรติจากศิลปิน คุณพิสัณฑ์ คำวัง (กลุ่มศิลปินข้าวศิลป์) เป็นศิษย์เก่าโปรแกรมวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์ภาพวาด รูปนี้แก่วารสารฟ้าเหนือ ภายใต้ความหมายของภาพ ดิน น้ำ ลม ไฟ คือการก่อกำเนิด ของชีวิต ที่อยู่บนโลก ไม่ว่าจะเป็นสัตว์น้อยสัตว์ใหญ่รวมถึงมนุษย์ ล้วนแต่ ก่อกำเนิด จากดินน้ำลมไฟ ในภาพจะเป็นลักษณะของทรงกลมของการก่อกำเนิดและความยิ่งใหญ่

มีพลังคุณค่าด้วยสีทอง เคลื่อนไหวไปกับการโอบยิบของเหล่าสรรพสัตว์ ทั้งนกและแมลงที่ต้องใช้สายลมโอบยิบ ชวนให้คิด ฝัน จินตนาการตามอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการวารสารฟ้าเหนือ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านร่วมพิจารณาผลงานทางวิชาการ และขอขอบคุณนักวิชาการที่ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสาร โดยส่งบทความลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องซึ่งทางกองบรรณาธิการขอให้ความเชื่อมั่นว่าจะดำเนินการพัฒนามาตรฐานของวารสารให้มีคุณภาพเพื่อพร้อมร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติเป็นสะพานเชื่อมผู้ที่มีความสนใจ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อไป

อาภิสรา พลนรัตน์
บรรณาธิการวารสารฟ้าเหนือ

สารบัญ

บทความวิชาการ

การสืบสรรค์วรรณกรรมคำสอนที่ได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์
ของพระธรรมศาสตร์ (ศุข)

The Creative Perpetuation in Didactic Literature Influenced
by Ramayana of Phra Dharmasastra (Suk)

อาทิตย์ ดรุณัยธร และคณะ

Artid Darunaitorn and Others

1-20

บทความวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
ภาษาเอเชียตะวันออกแขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Affecting Factors for Japanese Speaking Anxiety of East Asian Languages
Program Students Japanese Course Chiang Rai Rajabhat University

ชิดชนก เทพบัณฑิต และ อัญนิกา สายน้ำเย็น

Chidchanok Thepbundit and Annika Sainamyen

21-38

ลักษณะสังคมในวรรณคดียอพระเกียรติร่วมสมัยของไทย: ลิลิตพญาจำเมือง
Social Feature of Eulogy for Kings in Thai Contemporary
Literature: Lilit Phaya Ngam Mueang

ปาริชาติ โพธิ์ และคณะ

Parichart Pothi and Others

39-58

ดนตรีที่ใช้ในประเพณีส่งสการตานคาบ : กรณีศึกษางานพระราชทานเพลิงศพ
พระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่

Traditional Music in Songskan Tan Khap Ritual: A Case Study from
the Cremation Ceremony of Venerable Monk “Phra Dev Visuddhigun”
(Kuson Gandhavaro) at Wat Suan Dok Temple, Chiangmai Province

ภาณุภักดิ์ โมกขศักดิ์

Panupak Mokhasak

59-78

การวิเคราะห์การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง
“เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

Analysis of Cohesion in the Literary Work of
Dek Ban Doi’s Mala Khamchan

รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์ และ นลินภัทร์ เมฆเกรียงไกร

Rungroj Tonpradit and Nalinpat Mekkiengkrai

79-98

นิยายแชต : สภาพและความสัมพันธ์กับบริบทสังคมปัจจุบัน

Chat Fiction: Condition and Relationship with Current Social Context

วรโชติ ตีระนา และคณะ

Worachot Tana and Others

99-118

การประเมินคุณภาพการแปลข้อมูลการให้บริการด้านสุขภาพแก่ชาวต่างประเทศของ
น้ำพุร้อนโป่งพระบาท จังหวัดเชียงราย ตามโมเดลการประเมินคุณภาพการแปลของเฮ้าส์

Translation Quality Assessment of Health Services Based on House’s
TQA Model for Foreigners at Pong Phrabat Hot Spring, Chiang Rai Province

วรพล ฐูปมมงคล และคณะ

Worapon Toopmongkol and Others

119-136

วารสารฟ้าเหนือ ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทประพันธ์มิเรอร์เลสสำหรับวงบิกแบนด์

Mirrorless for Big Band

วิษญะ เรืองรักษ์ และ เจตนิพัทธ์ สังข์วิจิตร

Witchaya Ruangrak and Jetnipith Sungwijit

137-154

การสืบสืบทอดวรรณกรรมคำสอนที่ได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์ ของพระธรรมศาสตร์ (ศุข)

The Creative Perpetuation in Didactic Literature Influenced by Ramayana of Phra Dharmasastra (Suk)

อาทิตย์ ดรุณัยธร^{*1} ชนิกา พรหมมา² กมลลดา นาคแทน³

Artid Darunaitorn^{*1} Chanika Prommas² Kamollada Nakthaen³

บทคัดย่อ

คำกลอนสุภาพเรื่องพาลีสอนน้องและพิเภกสอนเบญจกาย เป็นวรรณกรรมคำสอนที่พระธรรมศาสตร์ (ศุข) กวีสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นผู้แต่งขึ้นโดยได้นำตัวละครและเนื้อเรื่องมาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์มาใช้เป็นกลวิธีการสอน คำกลอนสุภาพเรื่องพาลีสอนน้องมีที่มาจากตอนก่อนพาลีจะสิ้นชีวิตด้วยศรของพระราม ได้สั่งสอนสุครีพ องคต และหนุมานเป็นครั้งสุดท้ายให้ทราบถึงข้อควรปฏิบัติตนในการรับราชการ ส่วนคำกลอนสุภาพเรื่องพิเภกสอนเบญจกายมีที่มาจากตอนที่พิเภกถูกทศกัณฐ์ขับออกจากกรุงลงกา จึงได้เข้ามาลานางตรีชฎาและนางเบญจกายผู้เป็นภรรยาและลูกสาว และได้สั่งสอนนางเบญจกายเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนและการครองตน

* Corresponding author, e-mail: artid2922@gmail.com

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Assistant Professor, Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Assistant Professor, Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Lecturer, Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University

ของสตรีที่ดี แม้ว่าการนำตัวละครและเนื้อเรื่องจากรามเกียรติ์มาแต่งเป็นวรรณกรรม คำสอนจะไม่ใช่อะไรใหม่ แต่คำกลอนสุภาพที่เรื่องพาลีสอนน้องและพิเภกสอนเบญกายของพระธรรมศาสตร์ (ศุข) มีความน่าสนใจอย่างยิ่งตรงที่กวีได้ใช้กลวิธีการสืบสรรค์ วรรณคดีโดยการเลือกตัวละครและโอกาสในการสั่งสอนที่ทั้งสอดคล้องและแตกต่าง จากขนบที่มีมาแต่เดิม อีกทั้งเน้นการสร้างอารมณ์สะท้อนใจให้แก่ผู้อ่านด้วยกลวิธี ทางวรรณศิลป์หลายลักษณะ ได้แก่ การปูพื้นเรื่องให้ผู้อ่านรู้จักตัวละคร การสร้างฉากนาฏการ และการใช้บทครวญ ซึ่งแตกต่างจากวรรณกรรมคำสอนที่ได้รับ อิทธิพลจากรามเกียรติ์ในอดีตที่มุ่งเน้นการนำเสนอโวหารในการสั่งสอนเท่านั้น

คำสำคัญ: วรรณกรรมคำสอน รามเกียรติ์ การสืบสรรค์

Abstract

Phali Son Nong and Phipek Son Benyakai are didactic literatures of Phra Dharmasastra (Suk), the poet in the reign of King Rama V. The author brought the characters and the content from the Ramayana to be the teaching strategies. The poetic verse: Phali Son Nong which originated from the episode before Phali died from the arrow of Brahma. The Brahma disciplined Sugriva, Angada, and Hanuman one last time to realize the discipline of working as bureaucrat. For the poetic verse: Phipek Sorn Benyakai originated from the episode where Ravana exiled Phipek out of Krung Long Ka. He came to say farewell to Sarama (his wife) and Benyakai (his daughter) and taught Benyakai how to behave as a proper lady. Though bringing the characters and the content from Ramayana to be a didactic literature is not new, the poetic verse of Phali Son Nong and Phipek Son Benyakai of Phra

วรรณกรรมคำสอนที่ได้รับอิทธิพลจากเรื่องรามเกียรติ์ เป็นวรรณกรรมขนาดสั้น และมีผู้แต่งขึ้นหลายเรื่องหลายสำนวน มีลักษณะการแต่งโดยให้ตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ตัวหนึ่งเป็นผู้กล่าวสั่งสอนตัวละครอีกตัวหนึ่ง และเน้นที่โวหารการสั่งสอนหลักจริยปฏิบัติต่าง ๆ มากกว่าการดำเนินเรื่องเชิงนิทาน โดยวรรณกรรมคำสอนที่ได้รับอิทธิพลจากเรื่องรามเกียรติ์ที่เก่าแก่ที่สุด คือ โคลงทศรถสอนพระราม และโคลงพาลีสอนน้อง พระราชนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศในสมัยอยุธยา

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และมีพระราชดำริให้รวบรวมวรรณกรรมต่าง ๆ มาจารึกไว้ตามผนังของศาสนสถานต่าง ๆ ภายในวัด เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนทั้งหลายให้ได้ร่ำเรียนเขียนอ่านโดยกว้างขวาง ซึ่งปรากฏว่ามีการจารึกฉันทพาลีสอนน้องไว้ที่ผนังด้านในศาลาหน้าพระมหาเจดีย์หลังใต้ ซึ่งมีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส และในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ปรากฏวรรณกรรมเรื่องค้ำกลอนสุภาชีวิตเรื่องพาลีสอนน้องและพิเภกสอนเบญยกาย ของพระธรรมศาสตร์ (ศุข)

พระธรรมศาสตร์ มีนามเดิมว่า ศุข มีนามตามบรรดาศักดิ์ว่า พระธรรมศาสตร์ ราชโหราจารย์ ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลหลวง ตามประวัติของพระธรรมศาสตร์นั้นเป็นข้าหลวงเดิม ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อยังหนุ่มเคยเป็นนายยามมาก่อน และน่าจะเป็นคนเฉลียวฉลาด ภายหลังจึงโปรดให้ชำระความและพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระธรรมศาสตร์ ซึ่งวรรณกรรมเรื่องค้ำกลอนสุภาชีวิตเรื่องพาลีสอนน้องและพิเภกสอนเบญยกาย น่าจะแต่งขึ้นหลังจากได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์แล้ว (มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา, 2553: 100)

แม้ว่าพระธรรมศาสตร์ (ศุข) จะไม่ใช่บุคคลแรกที่ริเริ่มนำเนื้อเรื่องของรามเกียรติ์มาแต่งเป็นวรรณกรรมคำสอน แต่ผลงานประพันธ์ค้ำกลอนสุภาชีวิตเรื่องพาลีสอนน้องและพิเภกสอนเบญยกาย มีลักษณะเฉพาะและความน่าสนใจในแง่ของ

“การสืบสรรค” (creative perpetuation) ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงการสืบทอดขนบนิยมของวรรณกรรมคำสอนและเนื้อหาวรรณคดีเดิมเท่านั้น แต่มีการสร้างสรรค์ใหม่เพิ่มเติมเข้าไปด้วย ทั้งในด้านเนื้อหาและกลวิธีทางวรรณศิลป์ที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้ในการสร้างอารมณ์สะท้อนใจให้แก่ผู้อ่านควบคู่กับคุณค่าทางจริยธรรม ซึ่งแตกต่างจากวรรณกรรมคำสอนในอดีตที่มุ่งเน้นการนำเสนอแนวทางการประพฤติปฏิบัติของบุคคล และคุณค่าทางจริยธรรมเท่านั้น

จากรามเกียรติ์สู่วรรณกรรมคำสอนถึงคำกลอนสุภาพษิตของพระธรรมศาสตร์ (ศุข)

รามเกียรติ์หรือนิทานเรื่องพระราม มีโครงเรื่องมาจากมหากาพย์รามายณะของอินเดีย ซึ่งมีอายุยาวนานกว่า 2,000 ปี และยังเป็นบ่อเกิดของศิลปะไทยอีกหลายแขนง ทั้งในด้านจิตรกรรม ประติมากรรม นาฏกรรม วรรณกรรม ตลอดจนมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับความคิด ความเชื่อ ตลอดจนวัฒนธรรมการเมือง การปกครองของไทยอย่างแนบแน่น ดังนั้นรามเกียรติ์จึงกลายมาเป็นวรรณกรรมประจำชาติ และเป็นเครื่องประดับพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์ไทยสืบต่อมา

จากการสำรวจข้อมูลวรรณกรรมเกี่ยวกับรามเกียรติ์ทำให้พบว่า มีวรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์กลุ่มหนึ่ง ที่ไม่ได้ถูกแต่งขึ้นด้วยเหตุผลทางด้านความบันเทิงเหมือนกับสำนวนส่วนใหญ่ คือ กลุ่มวรรณกรรมคำสอน ซึ่งพบว่า มี 4 เรื่อง ดังนี้

ทศรถสอนพระราม เป็นวรรณกรรมคำสอนซึ่งมีที่มาจากรามเกียรติ์ โดยจับเหตุการณ์ตอนท้าวทศรถ กษัตริย์องค์ที่ 3 แห่งกรุงโยธยา คิดสละราชสมบัติ และจะจัดพิธีราชาภิเษกให้พระรามพระโอรสซึ่งเป็นรัชทายาทครองราชย์แทน ท้าวทศรถจึงเรียกพระรามมาอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับราชวัตรที่พระมหากษัตริย์พึงปฏิบัติต่อเสนาอำมาตย์และราษฎร ซึ่งวรรณกรรมเรื่องทศรถสอนพระรามฉบับที่แพร่หลายและรู้จักกันดี คือ โคลงทศรถสอนพระราม พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นโคลงสี่สุภาพ จำนวน 12 บท โคลงทศรถสอนพระรามนี้เป็น

“คำสอนเกี่ยวกับหลักปฏิบัติอันดีงามเหมาะสมที่พระมหากษัตริย์ควรทรงยึดมั่นและนำมาใช้ในการปกครองอาณาจักรประชาราษฎร์” (มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา. 2553ก: 184)

พาลีสอนน้อง เป็นวรรณกรรมคำสอนเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติสำหรับขุนนางหรือข้าราชการที่มีต่อพระมหากษัตริย์และการปฏิบัติราชการ โดยมีที่มาจากรามเกียรติ์ในตอนที่พาลีจะสิ้นชีวิตด้วยศรของพระราม ได้ส่งความสั่งสอนสุครีพและองค์ต่อให้คำนึงถึงหน้าที่ของเสวกามาตย์ และข้อควรปฏิบัติตนในการรับราชการ ซึ่ง “เหตุการณ์ตอนพาลีสอนสุครีพในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นตอนหนึ่งที่กวีไทยนิยมนำมาเป็นโครงเรื่องในโลภนิทัศน์สำหรับสอนขุนนางผู้รับใช้ใกล้ชิดพระมหากษัตริย์ จึงปรากฏมีเรื่องพาลีสอนน้องหลายฉบับ” (มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์, 2547: 218)

พิเภกสอนเบญกาย เป็นวรรณกรรมคำสอนเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติสำหรับสตรีในการดำรงชีวิตครองตนอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้องตามแบบแผน ปรากฏจากผู้คนตึฉินนิเทศา โดยมีที่มาจากรามเกียรติ์ในตอนที่พิเภกถูกทศกัณฐ์ขับออกจากกรุงลงกา เนื่องจากทำนายนางพาลีทศกัณฐ์จะพ่ายแพ้แก่พระรามและให้คินนางสีดาไปเสีย ก่อนพิเภกจะออกเดินทาง จึงได้เข้ามาลานางตรีชฎาและอบรมสั่งสอนนางเบญกายเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนและการครองตนของสตรีที่ดี ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลฉบับพิมพ์พบ 1 ส่วนวน คือ พิเภกสอนเบญกาย ของ พระธรรมศาสตร์ (ศุข)

ทศกัณฐ์สอนน้อง เป็นวรรณกรรมคำสอนเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติสำหรับข้าราชการที่มีต่อพระมหากษัตริย์และการปฏิบัติราชการ โดยมีที่มาจากรามเกียรติ์ในตอนที่ทศกัณฐ์ถูกศรพระรามใกล้จะสิ้นชีวิต จึงได้เรียกพิเภกเข้ามาและอบรมสั่งสอนให้คำนึงถึงหน้าที่ของเสวกามาตย์และข้อควรปฏิบัติตนในการรับราชการ เพื่อรับใช้พระรามซึ่งเป็นพระนารายณ์อวตาร มี 1 ส่วนวน แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนเพลงยาว แต่ไม่ได้ระบุนามผู้แต่ง

การวิเคราะห์คำกลอนสุภาพิตจากรามเกียรติ์ของพระธรรมศาสตร์ (ศุข)

พระธรรมศาสตร์ (ศุข) ได้แต่งคำกลอนสุภาพิตซึ่งมีที่มาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ไว้ 2 เรื่อง คือ คำกลอนสุภาพิตเรื่องพาลีสอนน้อง และคำกลอนสุภาพิตเรื่องพิเภกสอนเบญยกาย ซึ่งได้อาศัยปากของตัวละครจากเรื่องรามเกียรติ์เป็นผู้บอกกล่าวสั่งสอนเนื้อหาสุภาพิตคำสอนที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

1. คำกลอนสุภาพิตเรื่องพาลีสอนน้อง ของ พระธรรมศาสตร์ (ศุข)

คำกลอนสุภาพิตเรื่องพาลีสอนน้อง เป็นวรรณกรรมคำสอนที่ประมวลข้อควรปฏิบัติสำหรับข้าราชการที่มีต่อพระมหากษัตริย์และการปฏิบัติราชการ โดยมีที่มาราจากรามเกียรติ์ในตอนพาลีจะสิ้นชีวิตด้วยศรพรหมาสตร์ของพระราม และได้สั่งความเป็นการสั่งสอนสุครีพ องคต และหนุมาน ให้คำนึงถึงหน้าที่ของเสวกามาตย์ และข้อควรปฏิบัติตนในการรับราชการ

1.1 รูปแบบและกลวิธีการนำเสนอเรื่อง

คำกลอนสุภาพิตเรื่องพาลีสอนน้องคำกลอน เปิดเรื่องด้วยโคลงสี่สุภาพ 10 บท เริ่มต้นด้วยการไหว้พระแก้วมรกต พระรัตนตรัย บิดามารดา เทพเจ้าพระมหากษัตริย์ และอัญเชิญเทพให้ช่วยในการแต่งคำกลอนสุภาพิตเรื่องพาลีสอนน้อง จากนั้นกล่าวถึงนามและประวัติของผู้แต่ง โดยมีเนื้อหาบอกตำแหน่งของผู้แต่งและบอกว่าได้แต่งเปรียบเรื่องที่มีมาแต่โบราณ พร้อมเล่าถึงที่มาของคำสอนว่าเป็นของพาลีที่สังเสียและสั่งสอนสุครีพผู้เป็นน้อง และองคตผู้เป็นลูก ก่อนที่ตนเองจะสิ้นชีวิต

การดำเนินเรื่องใช้กลอนเพลงยาว จำนวน 61 บท โดยเริ่มกล่าวทำความแนะนำพาลี จากนั้นกล่าวเข้าเหตุการณ์หลักของเรื่อง คือ พาลีกำลังจับศรพรหมาสตร์ที่พระรามแผลงมา และรู้ว่าตนจะต้องตายเพราะผิดสัญญาที่เคยให้กับพระนารายณ์ จึงเรียกสุครีพ องคต และหนุมานมาอบรมสั่งสอนเป็นครั้งสุดท้าย โดยพาลีได้สั่งให้ทั้งสามถวายตัวเป็นข้ารับใช้พระรามและสั่งสอนวิธีรับราชการ เมื่อสอนเสร็จแล้ว พาลีทูลลาพระราม พร้อมกับฝากสุครีพ องคต และหนุมานให้รับใช้ และถวายไพร่พลลิงให้

ด้วย พระรามาธิบดีกษัตริย์พม่าลี้ภัยขอลี้ภัยที่เมืองเชียงใหม่เมื่อวันศุกร์ที่ปลายศร เพื่อถือเป็นการล้างสัญญา แต่พาลีไม่ยินยอมและขอรับผลกระทบตามสัญญาที่เคยให้ไว้ พาลีปล่อยศรให้แทงที่อกตนเอง ก่อนพาลีสิ้นชีวิตได้ฝากให้สุครีพช่วยดูแลองค์หญิง หนุมาน และนางดาราร หลังจากตายแล้วก็ไปเกิดเทพบุตรบนสวรรค์

จากนั้นผู้แต่งจึงกล่าวถึงที่มาของเรื่องว่าไม่ได้จากคัมภีร์ทางพุทธศาสนา แต่มาจากคัมภีร์ทางไสยศาสตร์ และเป็นเรื่องราวที่เป็นตัวอย่างให้เห็นถึงการรักสัตย์มากกว่าชีวิต ทำให้เรื่องของพาลีถูกยกย่องและเล่าสืบ พร้อมบอกว่าผู้แต่งคือพระธรรมศาสตร์ (ศุข) แต่งขึ้นเพื่อสอนเด็กหรือผู้ชายที่จะรับราชการเพื่อให้ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง จากนั้นให้พรผู้ที่อ่านหนังสือเรื่องนี้ให้มีศรีสวัสดิ์และปราศจากภัยอันตราย และถ่อมตนว่ามีฝีมือการประพันธ์ของตนเองไม่สู้นักปราศจากที่เคยแต่งเรื่องนี้มาก่อน และประเมินค่าว่างานประพันธ์เรื่องนี้เหมือนโอสถที่จะช่วยแก้ความเศร้าโศก

คำกลอนสุภาพคดีเรื่องพาลีสอนน้องปิดเรื่องด้วยโคลงสี่สุภาพ จำนวน 3 บท โดยบอกนามผู้แต่ง และบอกวัตถุประสงค์ในการแต่ง พร้อมเชิญชวนให้เด็กชายได้อ่านผลงานเรื่องนี้ และถ่อมตนว่ามีฝีมือการประพันธ์ยังอ่อนด้วย

1.2 เนื้อหาคำสอนของคำกลอนสุภาพคดีเรื่องพาลีสอนน้อง

เนื้อหาของคำกลอนสุภาพคดีเรื่องพาลีสอนน้อง เป็นการสอนหลักปฏิบัติของข้าราชการและเหล่าเสวกามาตย์ แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการทำศึก และข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในสังคม

1.2.1 ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ได้แก่ ให้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อพระมหากษัตริย์ ระวังศัตรูและอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับพระมหากษัตริย์อย่าประพฤตินุญชาบหายามและใช้วาจาถ่วงเกินต่อพระมหากษัตริย์ เอาใจใส่ดูแลรักษาของหลวง ให้เหมือนกับของตนเอง เมื่อพระมหากษัตริย์จะประทานรางวัลให้ผู้ใดไม่ควรขัด ท่างานรับใช้พระมหากษัตริย์ในทุกสิ่งทีประสงค์ ทูลแต่ความจริงและไม่

พูดปดหรือหยาบคายต่อพระมหากษัตริย์ หมั่นเข้าเฝ้าอยู่เป็นนิจ แม้พระมหากษัตริย์จะโปรดปรานแต่ก็ให้รู้จักประมาณตน และวางตนให้เหมาะสม มีอัธยาศัยต่อผู้อื่น และเรียนรู้งานราชการ และให้รำลึกคุณของพระมหากษัตริย์ตลอดเวลา เช่น

ท้าวซุบเลี้ยงเพียงพูนพอสัมพัทธ์ อย่าเสริมคักดีให้สูงเกินกำหนด
อชฌาศัยไว้คมให้สมยศ ให้เรียนกฎรู้จักราชการ
(พระธรรมศาสตร์, 2480: 10)

1.2.2 ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการทำศึก ได้แก่ ให้มีความกล้าหาญในการทำศึก

และอย่าเอาศัตรูเป็นมิตร หรือหลงเชิงเสน่หส์ตรีจเงินเสียที่ศึก เช่น

แม้ไพร่ตีตอบอย่าชอบเชื่อ อย่าฟั่นฝือเอาเป็นมิตรจงคิดขาม
อย่าเสียเชิงลงระเริงสตรีงาม กลความกลศึกจงตรึกตรอง
(พระธรรมศาสตร์, 2480: 7)

1.2.3 ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในสังคม ได้แก่ ผู้ใดทำดีควรจะ

ส่งเสริม ผู้ใดพาลดพลังควรให้ความช่วยเหลือ อย่าคิดริษยาอาฆาตมาดร้ายผู้อื่น แต่งมีความเมตตากงูรณา ให้เลือกคบมิตรที่ดี ถ้าคบคนต่ำศักดิ์ อย่าประพฤติดัวต่ำตาม ถ้าคบคนสูงศักดิ์ดีกว่า ให้รู้จักเจียมตัว อย่าประมาทผู้อื่นและอย่าให้ผู้อื่นดูถูก อย่าดื่มสุรา และกระทำให้ห่างไกลจากความชั่ว อย่าลวนลามหรือหยอกล้อทะเลยมคนรับใช้หญิง ให้รักษาเกียรติและชื่อเสียงของตนเอง และกระทำตนให้เป็นที่ยิ่งของประชาชนและผู้้น้อย เช่น

อย่าทงนองอาจประมาทเขา อันตัวเราก็ออย่าให้ผู้ใดหัว
อย่าเสพสุรยาเหล้าให้เมาม่ัว ชื่อว่าชั่วแล้วอย่าสมาคม
(พระธรรมศาสตร์, 2480: 8)

2. คำกลอนสุภาสิตเรื่องพิเภกสอนเบญจกาย ของ พระธรรมศาสตร์ (ศุข)

คำกลอนสุภาสิตเรื่องพิเภกสอนเบญจกาย เป็นวรรณกรรมคำสอนที่ประมวลข้อปฏิบัติสำหรับสตรีในการครองตนอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้องตามแบบแผน ปราศจาก

ผู้คนตื้นดินนินทา โดยมีที่มาจากรามเกียรติ์ในตอนพิเภกถูกทศกัณฐ์ขับออกจากกรุงลงกา เนื่องจากทำนายฝันว่าทศกัณฐ์จะพ่ายแพ้แก่พระรามและให้คินนางสีดาไป ก่อนพิเภกจะออกเดินทาง จึงได้มาลานางตรีชฎาและอบรมสั่งสอนนางเบญกาย เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนและการครองตนของสตรีที่ดี

2.1 รูปแบบและกลวิธีการนำเสนอเรื่อง

คำกลอนสุภาพเรื่องพิเภกสอนเบญกาย เปิดเรื่องด้วยโคลงกระทู้ 1 บทคือ “พิเภกสอนบุตร” โดยการกล่าวถึงเรื่องราวโดยรวมของวรรณกรรมคำสอนเรื่องนี้ว่า พิเภกรู้สึกเศร้าโศกและสั่งลานางตรีชฎาและนางเบญกาย จากนั้นตามด้วยกลอนเพลงยาว จำนวน 82 บท เริ่มกล่าวทำความเข้าใจตัวละครคือพิเภกว่าเป็นโอราเอก ได้ทำนายฝันทศกัณฐ์และทำให้ทศกัณฐ์โกรธจนคิดจะสังหารชีวิต แต่กุ่มภรรยาและอินทรชิตช่วยห้ามไว้ ทศกัณฐ์จึงไล่พิเภกออกไปจากเมืองลงกา

การดำเนินเรื่องกล่าวว่าพิเภกกลับมาที่ปราสาทของตนเพื่อลานางตรีชฎาและนางเบญกาย และบอกให้ทั้งสองอยู่อย่างเจียมตัวระวังตน นางตรีชฎาขอติดตามไปด้วย แต่พิเภกเห็นว่านางตรีชฎาควรอยู่ดูแลนางเบญกาย และกล่าวสั่งสอนการประพฤติปฏิบัติตนของสตรีให้แก่นางเบญกาย

การปิดเรื่องกล่าวว่าหลังจากลานางตรีชฎาและนางเบญกายแล้ว พิเภกได้ทำนายว่ากรุงลงกาจะถึงกาลวิบัติ และเมื่อได้ฤกษ์ตีสิบเอ็ด พิเภกก็แต่งตัวและเหาะจากปราสาทมาที่หน้าพลับพลาของพระราม

2.2 เนื้อหาคำสอนของคำกลอนสุภาพเรื่องพิเภกสอนเบญกาย

คำกลอนสุภาพเรื่องพิเภกสอนเบญกายมีการสอนหลักปฏิบัติของสตรีในหลากหลายสถานภาพและบทบาท ได้แก่ การปฏิบัติตนกับเจ้านาย การปฏิบัติตนในฐานะสตรี และการปฏิบัติตนในฐานะภรรยา ดังนี้

2.2.1 การปฏิบัติตนกับเจ้านาย ได้แก่ การอบรมให้สตรีรู้จักฝากตัวชื่อสัตย์ และจงรักภักดีต่อเจ้านาย หากเจ้านายกริ้วโกรธ ก็ให้พิจารณาว่าเป็นความผิด

ของตนเอง หากเจ้านายทุกซ์ ให้ร่วมทุกซ์ด้วย อย่าเกียจคร้านในการทำงาน และคอยอยู่รับใช้ใกล้ชิด เมื่อเจ้านายสั่งสิ่งใดให้เร่งทำ เช่น

เมื่อนายทุกซ์เจ้าอย่าสุขเกษมเสียดัง จงคอยเคียงนั่งนึ่งฟิงกระแสดัง
ถ้าอยู่ไกลไม่ทันจะผันแปร เมื่อนายโช้ยอย่าได้แซให้เข้าเชื่อน
(พระธรรมศาสตร์, 2480: 30)

2.2.2 การปฏิบัติตนในฐานะสตรี ได้แก่ การสอนให้รู้จักฟังหูไว้หู ไม่ด่วนเชื่อสิ่งใดโดยง่าย อย่าถือผิดเป็นชอบ ให้คิดก่อนทำ อย่าคบคนพาลเป็นมิตร หมั่นศึกษาตำรับตำราคำสอนสตรี ให้รู้จักสำรวมกิริยาอาการในอิริยาบถทั้งสี่ นุ่งห่ม แต่งกายให้พอสมฐานะตน เช่น

จะนุ่งผ้าทาแบ่งและแต่งองค์ พอสมทรงสารพัดรอย่าตัดจริต
งามยศมารยาตรทั้งผาดพิศ อย่าคบคิดคนพาลสันดานโกง
(พระธรรมศาสตร์, 2480: 37)

2.2.3 การปฏิบัติตนในฐานะภรรยา ได้แก่ ให้เคารพยำเกรง ผากตัว และซื่อสัตย์ต่อสามี ให้รักเดียวใจเดียว ให้รู้จักดูแลบำรุงตนเองให้สวยงามน่าใกล้ชิด ระวังคำพูดกับสามี อย่าปากกล้าปากไว อย่าเล่นตัวหรือองงสามี การปฏิบัติตนในฐานะภรรยาหลวงและภรรยาน้อย เช่น

เป็นเมียหลวงหวงหึงเสนาหา เหมือนพาลพาร้ายรำฟิงไม่มีผล
สารพัดปวยงานการของตน ทั้งผู้คนพาลด่าว่ากระทบ
(พระธรรมศาสตร์, 2480: 32-33)

การสืบสรรค์วรรณกรรมคำสอนจากเรื่องรามเกียรติ์ ของ พระธรรมศาสตร์ (ศุข)

การสืบสรรค์ (Creative Perpetuation) คือ การสืบทอดอย่างมีพลวัต ไม่ใช่เพียงแค่การสืบทอดเท่านั้น แต่ต้องมีการนำมาสร้างใหม่ด้วย เป็นการประกอบสร้างมาจากคำ 2 คำ คือ คำว่า “สืบ” ตัดคำมาจาก “สืบทอด” หมายถึง การรับมรดกมาจากอดีตหรือการรับช่วงต่อ ๆ กันมา ส่วนคำว่า “สรรค์” ตัดคำมาจาก “สรรค์สร้าง”

หมายถึง การสร้างสรรค์ในกระบวนการสืบทอดดังกล่าว (นิตยา แก้วคัลณา, 2551: 2) จากการศึกษาคำกลอนสุภาพิตเรื่องพาลีสอนน้องและพิเภกสอนเบญจกาย พบว่ามีลักษณะการสืบทอดวรรณกรรมคำสอนจากรื่องรามเกียรติ์ 2 ประเด็น ดังนี้

1. การเลือกตัวละครและโอกาสในการสั่งสอน

การนำเรื่องราวหรือวรรณกรรมที่กวีมีความประทับใจมาผลิตซ้ำในรูปแบบต่าง ๆ นั้นนับเป็นวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์อย่างหนึ่งของคนไทย ดังนั้นเมื่อกวีได้อ่านหรือรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับรามเกียรติ์และเกิดความประทับใจ ก็ย่อมมีความต้องการที่จะนำเสนอซ้ำหรือนำเสนอใหม่ในมุมมองหรือประเด็นที่ตนเองสนใจ ทำให้เกิดกลุ่มวรรณกรรมคำสอนที่ได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์ขึ้น

จากการศึกษาวรรณกรรมคำสอนจากรื่องรามเกียรติ์ในอดีต พบว่ากวีได้มีการเลือกตัวละครมาแนะนำเสนอเนื้อหาในการสั่งสอน ไว้ 3 คู่ คือ ท้าวทศรถสอนพระราม พาลีสอนน้อง และทศกัณฐ์สอนน้อง เพื่อแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนสำหรับพระมหากษัตริย์และคำสอนสำหรับข้าราชการ และกวีได้เลือกสถานการณ์หรือโอกาสในการสอนที่สำคัญต่อความรู้สึกของตัวละคร 2 ลักษณะ คือ เมื่อตัวละครต้องการมอบหมายภาระงานยิ่งใหญ่ให้ ได้แก่เรื่องทศรถสอนพระราม และเมื่อตัวละครผู้สอนต้องเสียชีวิต ได้แก่เรื่องพาลีสอนน้อง และทศกัณฐ์สอนน้อง

คำกลอนสุภาพิตสอนน้องและพิเภกสอนเบญจกาย ของ พระธรรมศาสตร์ (ศุข) มีความน่าสนใจในการเลือกตัวละครและโอกาสในการสั่งสอน ดังนี้

คำกลอนสุภาพิตเรื่องพาลีสอนน้อง เป็นการสืบทอดวรรณกรรมคำสอนเรื่องพาลีสอนน้อง ซึ่งเป็นเรื่องที่มีมาแต่เดิมและมีหลายสำนวน ทั้งนี้เพราะ “คำสั่งสอนของพาลีที่มีต่อสุคริพผู้เป็นน้องชายถึงหน้าที่และข้อพึงปฏิบัติในฐานะที่เป็นทหารของพระราม ... ล้วนตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นจริงที่ไม่มีวันล้าสมัย” (กรมศิลปากร, 2553: คำนำ) ส่วนคำกลอนสุภาพิตเรื่องพิเภกสอนเบญจกายเป็นการสืบทอดวรรณกรรมคำสอนจากรามเกียรติ์เรื่องใหม่ เพราะยังไม่มีกวีคนใด

นำเหตุการณ์ในตอนนี้อมาแต่งเป็นวรรณกรรมคำสอนมาก่อน อีกทั้งยังเป็นนำเสนอ
เนื้อหาใหม่ซึ่งเป็นคำสอนสำหรับสตรีด้วย

หากวิเคราะห์ด้านเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการสั่งสอนขึ้น พบว่า กวีได้เลือก
เหตุการณ์ที่สำคัญต่อความรู้สึกรักของตัวละคร 2 ลักษณะ คือ เมื่อตัวละครผู้สอนต้อง
เสียชีวิต ได้แก่เรื่องพาลีสอนน้อง และเมื่อตัวละครผู้สอนต้องพลัดพรากจากกัน ได้แก่
เรื่องพิเภกสอนเบญยกาย เหตุการณ์ที่กวีเลือกนี้มีได้เป็นเหตุการณ์ธรรมดาสามัญอัน
เกิดขึ้นเป็นปกติประจำวัน หากแต่เป็นเหตุการณ์วาระพิเศษอันเกิดขึ้นด้วยความสำคัญ
และความจำเป็น ซึ่งสามารถสร้างความสะเทือนใจให้กับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี
โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ที่ตัวละครต้องพลัดพรากจากกัน อันได้แก่ เรื่องพิเภก
สอนเบญยกาย ซึ่งพิเภกถูกทศกัณฐ์ขับให้ออกจากเมือง เนื่องจากคิดว่าพิเภกกำลัง
ทำนายเข้ากับฝ่ายพระราม ก่อนจากกันพิเภกจึงได้คร่ำครวญร่ำลาตรีชฎาพร้อมกับสั่ง
สอนเบญยกายด้วยความห่วงใย ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ย่อมทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสาร
เห็นใจในชะตากรรมของครอบครัวพิเภกที่ต้องพลัดพรากกันทั้ง ๆ ที่ไม่มีความผิด
สำหรับเรื่องพาลีสอนน้อง เป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครจะต้องพลัดพรากจากกันด้วย
ความตาย เพราะเป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครสำคัญคือพาลี ซึ่งถือว่าเป็นตัวละครฝ่าย
ปรปักษ์กำลังสิ้นใจด้วยศรของพระราม จึงเรียกตัวละครผู้เป็นน้องคือสุครีพ เข้ามา
สั่งสอนเป็นการสั่งเสียครั้งสุดท้าย

นอกจากการเลือกเหตุการณ์และวาระในการสั่งสอนจะสามารถสร้างอารมณ์
โศกให้แก่ผู้อ่านแล้ว ความสัมพันธ์ของตัวละครซึ่งเป็นผู้สอนและผู้ถูกสอนก็เป็นสิ่งที่
สร้างอารมณ์สะเทือนใจให้แก่ผู้อ่านเช่นเดียวกัน ในกรณีเรื่องพิเภกสอนเบญยกายนั้น
แสดงถึงความรักความห่วงใยที่มีต่อลูกสาวเพียงคนเดียว เมื่อพิเภกรู้ว่าตนจะไม่ได้
อยู่ดูแลลูกอย่างใกล้ชิดอีกต่อไปแล้ว กอปรกับในเวลานั้นลูกและภรรยาที่กำลังจะตก
อยู่ในภาวะที่ลำบาก ดังนั้นคำสอนของพิเภกที่มีให้แก่เบญยกายจึงมิได้เป็นเพียง

แนวทางการประพจน์ที่ถูกต้องตามครรลองของสตรี หากแต่ยังมีคุณค่าในฐานะ เป็นความหวังใจของพ่อที่มีต่อลูกสาวด้วย

สำหรับเรื่องพาลีสนอนน้อง เป็นคำสอนของผู้ที่อยู่ในฐานะพี่ชายกับน้องชาย ซึ่งมีความผูกพันทางสายเลือด แม้ทั้งคู่จะมีเรื่องบาดหมางผิดใจกัน แต่เมื่อถึงวาระ สดุดท้าย ผู้เป็นพี่ซึ่งเป็นฝ่ายผิดก็ได้สำนึกตัว แล้วผู้เป็นน้องก็ยอมยกโทษให้ จากนั้น ผู้เป็นพี่ก็กล่าวยกบ้านเมืองให้พร้อมส่งสนอนน้องให้ดำรงตนอยู่ในทางที่ถูกต้องและ เหมาะสม ดังนั้นคำสั่งสอนที่ผู้เป็นพี่มีให้น้องจึงมีความหมายเท่ากับความรักและความปรารถนาดีที่พี่น้องมีให้แก่กัน

ความซาบซึ้งในความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก และพี่กับน้อง เป็นเรื่องราวที่ คนทั่วไปสามารถสัมผัสและเข้าถึงได้โดยง่าย เพราะเป็นประสบการณ์พื้นฐานที่ ใกล้เคียงกับชีวิตของคนทั่วไป เป็นที่น่าสังเกตว่าบทบาทของผู้สอนและผู้ถูกสอนใน วรรณกรรมคำสอนแต่ละเรื่องแสดงให้เห็นว่าผู้สอนต้องมีความอาวุโสมากกว่าผู้ถูกสอน ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมความเชื่อของคนไทยที่มีให้ความเคารพเชื่อฟังของ ผู้อาวุโส ดังสำนวนที่ว่า “อาบน้ำร้อนมาก่อน” ด้วยผู้อาวุโสเป็นผู้มีประสบการณ์ชีวิต ผ่านเรื่องราวที่หลากหลายทั้งดีร้าย นอกจากนั้นผู้สอนกับผู้ถูกสอนในวรรณกรรม คำสอนแต่ละเรื่อง ยังมีความสัมพันธ์ทางสายเลือด เช่น เป็นบิดากับบุตร หรือพี่กับ น้อง ความสัมพันธ์ทางสายเลือดที่ใกล้ชิดกันนี้ย่อมเป็นเครื่องพิสูจน์ยืนยันและแสดงถึง ความรัก ความปรารถนาดี ที่ฝ่ายหนึ่งมีให้อีกฝ่ายได้

2. การสร้างอารมณ์สะท้อนใจ

ด้วยเหตุที่วรรณกรรมคำสอนเป็นวรรณกรรมที่แต่งขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อจะ ใช้สั่งสอนอบรมศีลธรรมจรรยา และข้อประพจน์ปฏิบัติอันดีงาม ซึ่งเป็นประโยชน์ สำหรับชีวิต ให้แก่ผู้อ่านเป็นประการสำคัญ (ปัญญา บริสุทธ์, 2542: 7) จึงทำให้ วรรณกรรมประเภทนี้ได้รับการประเมินค่าว่าไม่ได้มุ่งเน้นรสทางวรรณคดี เพราะไม่มี การดำเนินเรื่อง แม้วรรณกรรมคำสอนบางเรื่องจะมีตัวละคร เพราะมีการหยิบยืม

สถานการณ์ ตัวละคร ตลอดทั้งคำสอน จากวรรณกรรมเรื่องอื่นมาสร้างสรรค์ใหม่ ซึ่งก็เป็นเพียงการ “อาศัยปากของตัวละครเพื่อแสดงสภาวะจิตเท่านั้น” (กุสุมา รักษมณี, 2549: 215-216)

คำกลอนสุภาพจิตเรื่องพาลีสอนน้องและพิเภกสอนเบญจกาย มีพัฒนาการ บางประการที่แตกต่างไป กล่าวคือ กวีได้พยายามสร้างอารมณ์สะท้อนใจสอดแทรก เข้าไปในผลงานของตนด้วย โดยพยายามก้าวข้าม “การอาศัยปากตัวละครเพื่อแสดง สภาวะจิต” ไปสู่การสั่งสอนในฐานะประสบการณ์ชีวิต โดยตัวละครผู้สอนได้ถูกกวีขับ เน้นให้เห็นถึงความมีชีวิตจิตใจ การได้เผชิญโลกและชีวิตมาอย่างโชกโชน ตลอดจน แสดงให้เห็นถึงความรักและความห่วงใยที่ตัวละครผู้สอนมีให้แก่ตัวละครผู้ถูกสอน ยังผลให้วรรณกรรมคำสอนเกิดมีความสะท้อนใจและสร้างความซาบซึ้งให้แก่ผู้อ่าน มากยิ่งขึ้น ซึ่งพบการใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์หลายลักษณะ เพื่อช่วยปลุกเร้าอารมณ์ สะท้อนใจขึ้นในใจของผู้อ่าน ดังนี้

2.1 การปูพื้นเรื่องให้ผู้อ่านรู้จักตัวละคร

พระธรรมศาสตร์ (ศุข) ได้ให้ความสำคัญกับการปูพื้นเรื่องหรือทำความเดิม ของเรื่องราวหรือตัวละครอย่างยิ่ง โดยในคำกลอนสุภาพจิตเรื่องพาลีสอนน้อง ได้แสดง ให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่และความเก่งกล้าของตัวละครซึ่งเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม และ ข้อบกพร่องของตัวละครอันเป็นเหตุที่นำมาความหายนะมาให้ ขณะเดียวกันก็จะมี การกล่าวโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครผู้สอนและผู้ถูกสอนด้วย ดังนี้

	ขอยกยศบทระบินทร์อันสิ้นสูญ
นามพระยาพาลีมีตระกูล	เรื่องจำรูญฤทธิแรงกำแหงอีก
ตั้งจักรกรดทศทิศคชชาติ	เดชอำนาจตั้งพระกาฬมาผลาญศึก
ทุกทิศทั่วกลัวชื่อฤทธิพิลึก	โอฬารักโยธีกระบี่กระบรินทร์
เป็นบุตราตรีเนตรบรมนารถ	ดำรงราชย์รุ่งเรืองเมืองชิตขิน
กับนวลนาฏดารายพาพิรินทร์	อมรินทร์อวยฤทธิประสิทธิ์พร

มีพระอนุชาชื่อสุครีพ	สี่ทวีปเกรงหมดสยดสยอง
แสนศัตรูหม่มารไม่ทานกร	ทศทิศฤทธิสะท้อนเรียงพระไทย
เธอเป็นบุตรบิดตรงคองค์อาทิตย์	อิทธิฤทธิ์ผลึกพระเมรุก็เอนไหว
เทพทุกชั้นฟ้าสุราไลย	ก็อวยไชยสรรเสริญเจริญฤทธิ์
แต่พาลีพี่ชายนั้นเสียสัตย์	เพราะกำหนดด้วยราคจริต
ชิงเมียน้องชายทำลายมิตร	เป็นความผิดจริงใจมิได้แคลง
	(พระธรรมศาสตร์, 2480: 4)

2.2 การสร้างฉกนาฏการ

วรรณกรรมคำสอนของพระธรรมศาสตร์ (ศุข) ได้สร้างสรรคการนำเสนอเนื้อหาใหม่ โดยเน้นการสร้างฉกนาฏการซึ่งกล่าวได้ว่า “ปรุง” และ “ร้อยเรียง” ใหม่จนเป็นเรื่องที่มีปมขัดแย้ง (conflict) ที่เร้าความสนใจและเร้าอารมณ์ผู้อ่านให้ติดตามอย่างใจจดใจจ่อ มีการกำหนดบุคลิกลักษณะ อุปนิสัย และอารมณ์ของตัวละครให้สอดคล้องกับเรื่องราว แล้วดำเนินเรื่องได้อย่างมีจังหวะ ตั้งแต่การเปิดเรื่อง การเสนอปมปัญหาที่นำไปสู่ความขัดแย้ง จุดวิกฤต และการคลี่คลายปัญหา

สำหรับเรื่องคำกลอนสุภาสิตเรื่องพาลีสอนน้อง พบว่านอกจากกวีจะได้สร้างฉกนาฏการที่สะท้อนอารมณ์ด้วยการเล่าเรื่องปูพื้นตั้งแต่ความเป็นมาของพาลี ความสัมพันธ์ระหว่างพาลีกับตัวละครอื่นแล้ว ตลอดจนเสนอเหตุการณ์ตามท้องเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่พาลีถูกศรพระราม พาลีสำนักผิด พาลีสังเสียและสังสอนสุครีพ พาลีฝากสุครีพ องคต หนุมาน และไพร่พล กับพระราม พระรามเสนอทางออกเพื่อไว้ชีวิตพาลี แต่พาลีไม่ยอมรับ และพาลีตายแล้วไปเกิดเป็นเทพบุตรในสรวงสวรรค์ ซึ่งแตกต่างวรรณกรรมคำสอนเรื่องพาลีสอนน้องฉบับอื่น ๆ ที่เน้นเฉพาะแต่คำสอนของพาลีที่สอนสุครีพแล้ว หากพิจารณาเปรียบเทียบกับบทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 1 ก็พบว่า พระธรรมศาสตร์ (ศุข) ยังได้สลับเหตุการณ์ในเรื่องเพื่อหวังผลทางอารมณ์

ตาราง 1 เปรียบเทียบลำดับเนื้อหาของบทละครเรื่องรามเกียรติ์กับคำกลอนสุภาพคดีเรื่องพาลีสอนน้อง

บทละครเรื่องรามเกียรติ์	คำกลอนสุภาพคดีเรื่องพาลีสอนน้อง
พาลีถูกศรพรหมาสตร์ของพระราม และ ทราบว่าเป็นพระรามคือพระนารายณ์	พาลีถูกศรพรหมาสตร์ของพระราม และ ทราบว่าเป็นพระรามคือพระนารายณ์
อวตาร	อวตาร
พาลีฝากสุครีพ องคต หนุมาน และนาง ดารา กับพระราม	พาลีเรียกสุครีพ องคต หนุมาน มาสั่ง สอน
พระรามสงสารพาลี จึงขอแก้โลหิตหนึ่ง หยดติดปลายศร พาลีปฏิเสธขอยอม ตายเพื่อรักษาสัจจะ	พาลีฝากสุครีพ องคต หนุมาน และ ไพโรพล กับพระราม
พาลีเรียกสุครีพมาสั่งสอน	พระรามสงสารพาลี จึงขอแก้โลหิตหนึ่ง หยดติดปลายศร พาลีปฏิเสธขอยอม ตายเพื่อรักษาสัจจะ
พาลีตายและกลับไปเกิดเป็นเทพบุตร	พาลีตายและกลับไปเกิดเป็นเทพบุตร

การสลับเหตุการณ์ดังกล่าว นอกจากจะแสดงว่ากวีให้ความสำคัญกับเนื้อหาของคำสอนของพาลีที่ต่อสุครีพเป็นประเด็นหลักของวรรณกรรมแล้ว ยังมีความต้องการจะสร้างความรู้สึกสะเทือนใจให้กับผู้อ่าน ด้วยการจบเรื่องลงตรงวีรกรรมความกล้าหาญของพาลีในการเผชิญหน้ากับความตาย ตามที่เคยให้ความสัจย์สาบานไว้

2.3 การใช้บทครวญ

บทครวญของตัวละครเป็นกลวิธีหนึ่งที่กวีใช้เพื่อสร้างความสะเทือนใจให้กับผู้อ่าน เนื่องจากบทครวญเป็นการแสดงความรู้สึกเศร้าโศกและความทุกข์ของ

ตัวละครเมื่อต้องพลัดพรากจากคนหรือสิ่งอันเป็นที่รัก ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและสงสารตัวละครอย่างลึกซึ้ง ในคำกลอนสุภาพคดีเรื่องพาลีสอนน้อง ได้กำหนดให้พาลีซึ่งเป็นตัวละครที่ประสบความสำเร็จเป็นผู้ครวญ โดยพาลีได้กล่าวถึงความผิดพลาดในชีวิตตนว่า

เพราะรักเมียเสียสัตย์จึงต้องคร	ให้ขจรใจหายไปกายหน้า
รักสนิทผิดสนัดตัดชีวา	ไอ้ตัวข้าคนผิดจิตต์เป็นพาล
ลูกเขาเมียใครมิได้คิด	เพราะเชื่อฤทธิ์หนงศักดิ์เทียวหักทนาย
ชิงเมียจากเมืองพระยามาร	กระทำการกองกรรมร่ำร่ำมา
อันความผิดคิดไปแล้วใจหาย	เป็นเชื้อชายอย่าควรเคียงคูเยี่ยงข้า
ถึงกองกรรมจำจิตต์ปลิดชีวา	ในเวลาแล้วไม่แคล้วเลย

(พระธรรมศาสตร์, 2480: 13)

ในเรื่องพิเภกสอนเบญจกาย มีบทครวญของพิเภกในช่วงท้ายเรื่อง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ตอนที่พิเภกทำนายถึงความเป็นไปของทศกัณฐ์และกรุงลงกา ก็ได้กล่าวถึงความเสื่อมที่จะเกิดขึ้นกับกรุงลงกาเช่นกัน ตลอดจนกล่าวย่ำถึงสาเหตุว่าเป็นเพราะทศกัณฐ์ไม่เชื่อคำทำนายของตน ซึ่งจะทำให้ในที่สุด “ชาวลงกาจะเป็นข้าอยุธยา” นอกจากนี้กวีได้แต่งบทครวญให้แก่ตัวละครแวดล้อม ได้แก่ นางตรีชฎา นางเบญจกาย ตลอดจนสาวใช้กำนัล เมื่อทราบข่าวพิเภกนั้นถูกขับออกจากเมือง ดังนี้

ตรีชฎาว่าไอ้พระโพธิ์สุวรรณค์	ตั้งดวงจันทร์แจ่มฟ้าเวหาหวน
พระจรพรากจากไกลใจรัญจวน	จะสงวนชีพไว้ทำไมมี
เบญจกายว่าพระจอมกระหม่อมแก้ว	พระลับแล้วลูกขอลาไปเมืองผี
จะอยู่ใ้ให้ยกษาทำยายี	ไม่ถึงที่แตกกรรมต้องจำตาย

(พระธรรมศาสตร์, 2480: 26-27)

จากข้อความยกมาแสดงให้เห็นว่า นางตรีชฎาและนางเบญกายครวญโดยการกล่าวหาหากพิเภกจากไปแล้ว ตนก็จะขอลาตายเพราะไม่รู้ว่าจะมีชีวิตอยู่ไปเพื่อประโยชน์ใด ส่วนเหล่าสาวใช้กำนันก็ใช้กลวิธีการรื้อฟื้นอดีต ด้วยการกล่าวย้อนความหลังว่าเมื่อก่อนได้ฟังใบบัญของพิเภก แต่เมื่อไม่มีพิเภกแล้ว ชีวิตก็คงต้องมีความทุกข์โศก การกำหนดให้ตัวละครแวดล้อมเป็นผู้อ่านความสำคัญและความดีของพิเภกดังกล่าวนี้ เป็นกลวิธีที่ดีที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสารในชะตากรรมของพิเภกมากยิ่งขึ้น

บทสรุป

ความน่าสนใจของวรรณกรรมคำสอนเรื่อง คำกลอนสุภาพচিতเรื่องพาลีสอนน้องและพิเภกสอนเบญกาย ไม่ได้จำกัดเฉพาะอยู่ที่คุณประโยชน์ของเนื้อหาสาระซึ่งเป็นคำสอนสำหรับบุคคลต่างสถานะ ทั้งคำสอนข้าราชการและคำสอนสตรีเพียงเท่านั้น หากแต่ยังมีความน่าสนใจในกระบวนการสืบสรรค์วรรณกรรมคำสอนที่ได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์ขึ้นมาใหม่ ในด้านการเลือกตัวละครและโอกาสในการสั่งสอน พบว่า คำกลอนสุภาพচিতเรื่องพาลีสอนน้อง มีลักษณะการสืบทอดสำนวนที่มีมาก่อน เพราะเนื้อเรื่องตอนนี้มีกวีนิพนธ์นำแต่งเป็นวรรณกรรมคำสอนหลากหลายสำนวน ส่วนคำกลอนสุภาพচিতเรื่องพิเภกสอนเบญกาย นั้นเป็นการสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ทั้งในด้านการเลือกตัวละครพิเภกและเบญกาย และการเลือกโอกาสที่ตัวละครสั่งสอนเมื่อคราวต้องพลัดพรากกัน เพื่อเป็นวรรณกรรมคำสอนสตรี อย่างไรก็ตาม ลักษณะการสืบสรรค์ที่วรรณกรรมคำสอนทั้ง 2 เรื่องมีร่วมกัน ก็คือ กลวิธีในการสร้างอารมณ์สะท้อนใจหลากหลายลักษณะ ได้แก่ การปูพื้นเรื่องให้ผู้อ่านได้รู้จักกับตัวละคร การสร้างฉากนาฏการ และการใช้บทครวญ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะท้อนใจรวมไปกับเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นกลวิธีที่ไม่เคยปรากฏในวรรณกรรมคำสอนแต่เดิมนัก่อน

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2553). **รามเกียรติ์ ตอนพาลีสอนน้อง**. บริษัท เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด.
- กุสุมา รัชชมนี. (2549). **การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธวัช ปุณโณทก. (2525). **วรรณกรรมท้องถิ่น**. โอเดียนสโตร์.
- นิตยา แก้วคัลณา. (2551). การสืบسرคดีจินตภาพเพื่อแสดงคู่เปรียบในกวีนิพนธ์ไทย. **วรรณวิทัศน์**, 8(1), 1-40.
- ปัญญา บริสุทธิ์. (2542). **วิเคราะห์วรรณคดีไทยโดยประเภท** (พิมพ์ครั้งที่ 2). ราชบัณฑิตยสถาน.
- พระธรรมศาสตร์ (ศุข). (2480). **คำกลอนสุภาพชื่อเรื่องพาลีสอนน้อง และพิเภกสอนเบญจกาย**. (ม.ป.ท.).
- พระมหาอำนาจ มหาวีโร. (2544). **หลักราชการจากวรรณกรรมคำสอนในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ** [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์. (2547). **มณีปิ่นนิพนธ์**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- มุลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา. (2553ก). **นามานุกรมวรรณคดีไทย ชุดที่ 1 ชื่อวรรณคดี**. มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา.
- มุลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา. (2553ข). **นามานุกรมวรรณคดีไทย ชุดที่ 2 ชื่อผู้แต่ง**. มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของ
นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก
แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Affecting Factors for Japanese Speaking Anxiety
of East Asian Languages Program Students
Japanese Course Chiang Rai Rajabhat University

ชิดชนก เทพบัณฑิต*¹ อัลนิกา สายน้ำเย็น²

Chidchanok Thepbundit*¹ Annika Sainamyen²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 2) เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย กลุ่มประชากรได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 โปรแกรมวิชา

* Corresponding author, e-mail: chidchanok.the@cru.ac.th

¹ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Lecturer, Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University.

² อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

² Lecturer, Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University.

ภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 รับเข้าปีการศึกษา 2561-2564 โปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 125 คน และกลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 รับเข้าปีการศึกษา 2561-2564 โปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 35 คน คัดเลือกจากนักศึกษาที่มีแนวโน้มความกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นสูงจากการตอบแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้วิธีการทางสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นมากที่สุดคือปัจจัยด้านพฤติกรรมในการพูดภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 3.11 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 อยู่ในระดับปานกลาง และระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.92 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 และแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต้องการให้เพิ่มรายวิชาสนทนาภาษาญี่ปุ่นโดยมีอาจารย์เจ้าของภาษาเป็นผู้สอน ควรให้อิสระในการตอบคำถามในบทสนทนามากกว่าการท่องจำ หรือความถูกต้องทางไวยากรณ์ และผู้เรียนยังต้องการให้ผู้สอนให้กำลังใจในการเรียนแม้ว่าผู้เรียนจะเกิดข้อผิดพลาดในการเรียนภาษาญี่ปุ่น

คำสำคัญ: ความวิตกกังวล การพูดภาษาญี่ปุ่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวล

Abstract

The main objectives of the study were: (1) to investigate the factors affecting Japanese speaking anxiety among East Asian Languages Program Students in Japanese Course, Chiang Rai Rajabhat University (2) to study anxiety levels in Japanese speaking among East Asian Languages Program Students in Japanese Course, Chiang Rai Rajabhat University, and (3) to suggest the guidelines for the development of teaching and learning management in the Bachelor of Arts Program Department of East Asian Languages in Japanese Course, Chiang Rai Rajabhat University and other educational institutions. The population of the study consisted of 125 students from 1st – 4th year Admission for the academic year 2018-2021 in the Japanese Major Program, Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University by using purposive sampling method. The instruments used in this study were the questionnaires and semi-structured interview forms. Selection of interviews from people prone to anxiety.

In addition, students had proposed guidelines to develop teaching and learning in the Bachelor of Arts Program of East Asian Languages Department by adding a Japanese conversation course with a native speaker in order to get used to conversation with Japanese. And in the courses, the freedom to answer questions in conversations should be more than to memorize or to check grammatical correctness. There is a need from the teacher to encourage them in their studies by using tone of voice and facial expressions to encourage students even if they make mistakes in learning Japanese.

Keywords: Anxiety Speaking Japanese Factors Affecting

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องทั้งยังมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โลกที่ไร้พรมแดนเช่นนี้ การเรียนรู้ภาษาที่สอง และภาษาที่สาม ย่อมก่อให้เกิดความได้เปรียบในการประกอบอาชีพในอนาคต เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยกำลังพัฒนาตนเองไปสู่ประเทศแห่งอุตสาหกรรม ความต้องการในบุคลากรที่มีความรู้ในหลาย ๆ ด้าน รวมถึงผู้ที่มีทักษะในด้านภาษาในศตวรรษที่ 21 ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ภายใต้โลกที่เปลี่ยนแปลงไปทักษะด้านภาษาที่สอง อาจไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

ปัจจุบันภาษาญี่ปุ่นเข้ามามีความสำคัญและมีบทบาทอย่างมาก เป็นภาษาหนึ่ง ที่ผู้เรียนเลือกเรียนเป็นภาษาที่สาม เนื่องจากประเทศไทยในปัจจุบันมีจำนวนของอุตสาหกรรมญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนจำนวนกว่า 1,678 แห่ง (หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ, 2564) อีกทั้งข้อมูลจากสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยยังพบว่าจำนวนชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนกว่า 81,187 คน (Embassy of Japan in Thailand, 2020)

ด้วยอุตสาหกรรมญี่ปุ่นที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในอุตสาหกรรมของประเทศ รวมถึงจำนวนประชากรชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย ส่งผลต่อความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการเข้าใจ และสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้ เพิ่มขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นนั้นผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ทั้งทักษะ การฟัง พูด อ่าน และเขียน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นทางหลักสูตรจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสารภาษาญี่ปุ่นใน 4 ด้านในระดับที่ดี แต่จากรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report) ของทางหลักสูตรตั้งแต่ปี 2563-2564 ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ว่าบัณฑิตไม่มีความกล้าแสดงออก โดยเฉพาะในด้านทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่น จากข้อเสนอแนะ

ดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ มุนินทร์วงศ์ (2561) ที่พบว่าปัญหาที่พบในการทำงานของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นที่ออกฝึกประสบการณ์ อันดับหนึ่งคือความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น และยังพบว่ามีปัญหาในด้านความรู้ความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่น

สำหรับความวิตกกังวลในการเรียนภาษาญี่ปุ่นจากการศึกษาของ อมรรัตน์ มะโนบาล และเตวิช เสวตไอยาราม (2560) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับการศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนระดับต้นที่มีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกัน พบว่าความวิตกกังวลของผู้เรียนมีความเกี่ยวข้องกับเพื่อนร่วมชั้น ความกลัวต่อความผิดพลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของนักวิชาการหลายท่านในทั้งด้านความวิตกกังวลในการพูดภาษาต่างประเทศอื่น ๆ แม้ว่าการศึกษาในด้านความวิตกกังวลในการพูดภาษาต่างประเทศจะมีจำนวนนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่ได้ทำการศึกษาดูปัจจัยความวิตกกังวลในการพูด แต่เป็นการศึกษาในการพูดภาษาที่สองอย่างภาษาอังกฤษ แต่ในกลุ่มของการศึกษาความวิตกกังวลในการพูดในภาษาที่สาม โดยเฉพาะในกลุ่มของภาษาญี่ปุ่น ยังพบว่ามีการศึกษาจำนวนน้อย ซึ่งการศึกษาความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นนี้มีความสำคัญ และจำเป็นที่ต้องศึกษา เนื่องจากเป็นทักษะการพูดเป็นทักษะที่มีผลต่อการพัฒนาในทักษะอื่น ๆ หากความวิตกกังวลเหล่านั้นไม่ได้รับการแก้ไข ผู้เรียนก็จะมีผลความวิตกกังวลนั้นต่อไป และความวิตกกังวลนี้จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาญี่ปุ่น รวมถึงคุณภาพของบัณฑิตในหลักสูตรที่มีความวิตกกังวลไม่กล้าที่จะพูดและฝึกฝน ทำให้ขาดทักษะในการพูด และท้ายที่สุดไม่สามารถสื่อสารออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่น ศึกษาถึงระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่น และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพ มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกในทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นของตนเอง รวมถึงพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ทบทวนวรรณกรรม

ความวิตกกังวล (Anxiety) เป็นรูปแบบอารมณ์ชนิดหนึ่งซึ่งมีสาเหตุมาจากความรู้สึกลัวและความไม่มั่นใจในตนเอง อีกทั้งยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางด้านภาษาศาสตร์ ซึ่งมีความเชื่อว่าความกังวลนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการสื่อสารหรือทักษะการพูด

Mac Intyre & Gardner (1993) ระบุว่าความวิตกกังวล คือ ความรู้สึกลัว (Fear) หรือ ความหวาดหวั่น (Apprehension) เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนต้องใช้ภาษาเป้าหมายในการสื่อสาร (Target Language) และรู้สึกว่าการสื่อสารมีทักษะทางภาษาอยู่ในระดับต่ำ

เช่นเดียวกันกับ Mac Intyre & Gardner (1994) เองก็ได้กล่าวถึงความวิตกกังวลในการเรียนภาษาว่าเป็นความรู้สึกเครียด (Tension) และความหวาดหวั่น (Apprehension) ที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนภาษาที่สอง รวมถึงทักษะทางการสื่อสาร อาทิ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด และยังมีผลต่อการเรียนรู้ จึงกล่าวได้ว่าความวิตกกังวลในการเรียนภาษานั้นคือความรู้สึกกลัว ความเครียด และความหวาดหวั่น ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับระดับความสามารถภาษานั้น ๆ สอดคล้องกับ Horwitz et al (1986) อธิบายถึงความวิตกกังวลในการเรียนภาษาที่สองไว้ว่า ความวิตกกังวลเช่นนี้ส่งผลต่อการสื่อสาร เป็นลักษณะของการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-Perceptions) ความเชื่อ (Belief) ความรู้สึก (Feeling) และพฤติกรรม (Behaviors) ที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนภาษาในชั้นเรียนและส่งผลกระทบต่อทักษะทางสื่อสาร ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นการเกิดขึ้นตามธรรมชาติในกระบวนการเรียนรู้ในด้านของภาษา

ในขณะที่ Young (1991) ระบุถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาเพื่อการสื่อสารว่าประกอบด้วยทั้งหมด 6 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยประเด็นเกี่ยวกับบุคคลและระหว่างบุคคล (Personal and Interpersonal Issues) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดในกลุ่มของผู้เรียนทางภาษา โดยปัจจัยนี้คือ การมองคุณค่าของตนเองต่ำ (Low Self-Esteem) และการมีลักษณะของการแข่งขัน (Competitiveness) ของตนเองกับผู้อื่น 2) ปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาของตัวผู้เรียน (Learner Beliefs About Language Learning) นับเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลของผู้เรียน เช่น การให้ความสำคัญกับการออกเสียงมากเกินไป 3) ปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับการสอนภาษาของผู้สอน (Instructor Beliefs About Language Teaching) คือ ความเชื่อของผู้สอนที่เชื่อว่าเป็นผู้ควบคุมมากกว่าการเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน 4) ปัจจัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (Instructor-learner Interactions) เป็นปัจจัยการแสดงออกท่าทีของ

ผู้สอนต่อการผิดพลาดของผู้เรียนด้วยท่าทีโมโห ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกอับอายและวิตกกังวลในการพูดภาษาต่างประเทศ 5) ปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการในชั้นเรียน (Classroom Procedures) เช่น การจัดกิจกรรมภายในชั้นเรียนอย่างกิจกรรมการพูดหน้าชั้นเรียน ที่จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกวิตกกังวลในการพูดภาษา เป็นต้น 6) ปัจจัยเกี่ยวกับการทดสอบทางภาษา (Language Testing) เป็นการก่อความวิตกกังวลจากการทดสอบทางภาษาเกิดจากความรู้สึกไม่คุ้นเคยกับเครื่องมือในการสอบ เช่น การทดสอบสอบอย่างไม่ทันได้ตั้งตัว หรือ การทดสอบความรู้ของผู้เรียนที่ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่เคยเรียนมา

โดยจะพบว่าความวิตกกังวลเป็นเรื่องของความรูสึกกลัว ความรู้สึกหวาดหวั่น ความเครียด ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในงานวิจัยครั้งนี้ความวิตกกังวล เป็นความวิตกกังวลในการเรียนภาษา รวมถึงการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ โดยความวิตกกังวลนี้มีปัจจัยสัมพันธ์กับผู้เรียนภาษา ผู้สอน กิจกรรม และการทดสอบในชั้นเรียน

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 รับประทานการศึกษา 2561-2564 โปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียง แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 125 คน

กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 โปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียง แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 125 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 โปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียง แขนงวิชา

ภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายรายจำนวน 35 คน ซึ่งคิดเป็นจำนวนร้อยละ 28 จากจำนวน 125 คน ซึ่งอ้างอิงจาก ประกาย จิโรจน์กุล (2552: 91) ระบุว่า การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรหากเป็นจำนวนประชากรหลักร้อยใช้กลุ่มตัวอย่าง 15-28% โดยเป็นการสัมภาษณ์ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1-4 โปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือคัดเลือกจากนักศึกษาที่มีแนวโน้มมีความกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นโดยพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามเบื้องต้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยนี้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยและระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นจำนวน 20 ข้อ โดยดัดแปลงมาจากแบบวัดความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศ (The Foreign Language Classroom Anxiety Scale: FLCAS) ของ Horwitz (1986) อ้างถึงในพิมลมาศ เกตุฉาย (2562) และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview form) เครื่องมือวิจัยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ในงานวิจัยเรื่องนี้คณะผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามปัจจัยและระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นจำนวน 20 ข้อ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยคณะผู้วิจัยนำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ภายหลังจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบได้นำผลการพิจารณามาหาค่าความสอดคล้องของความเห็นโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ในระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 จึงนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ให้กับกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 125 ชุด ก่อนการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะอธิบายจุดประสงค์ของการเก็บข้อมูล และอธิบายวิธีการกรอกแบบสอบถามให้เข้าใจก่อนเป็นภาษาไทย แล้วจึงมอบให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

2) หลังจากนั้นนำแบบสอบถามความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นที่สมบูรณ์คือ เป็นแบบสอบถามที่ได้รับการตอบครบถ้วนในทุกฉบับ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้วิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลที่ได้นำมาคำนวณหาผลความวิตกกังวลของนักศึกษาในการพูดภาษาญี่ปุ่น

3) ภายหลังจากเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน แล้วนำมาสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือคัดเลือกจากนักศึกษาที่มีแนวโน้มมีความกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่น โดยพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามเบื้องต้น จำนวน 35 คน ซึ่งคัดเลือกมาจากจำนวนร้อยละ 28 จาก 125 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่น โดยใช้ค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงพรรณนาพร้อมด้วย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัย
ใช้การวิเคราะห์จากบทสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ จัดกลุ่มข้อมูล
แล้วนำมาแปลความ สรุปผลเป็นรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของ
นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่” สามารถสรุปผลและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 125 คน
ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 52 และเป็นเพศหญิงจำนวน 60 คน
คิดเป็นร้อยละ 48 นอกจากนี้ยังจำแนกข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตามชั้นปี
พบว่าจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีจำนวนผู้ตอบมากที่สุดคือ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 30
รองลงมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 28 นักศึกษาชั้นปีที่ 2
จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 23 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 24 คน ร้อยละ 19
ตามลำดับ ในด้านประสบการณ์ในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า
โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเรียนภาษาญี่ปุ่นระยะเวลา 3-4 ปี จำนวน
68 คน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือมากกว่า 4 ปี จำนวน 23 คน ร้อยละ 18 และ
เรียนมา 1-2 ปี จำนวน 20 คน ร้อยละ 16 และเรียนมาน้อยกว่า 1 ปี เป็นจำนวน
ที่น้อยที่สุด 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ตามลำดับ ทั้งนี้ในด้านบุคลิกภาพ พบว่าในด้าน
บุคลิกภาพโดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าตนเองมีบุคลิกภาพ ไม่กล้า
แสดงออก/เก็บตัว เป็นจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 63 และผู้ตอบแบบสอบถาม
จำนวน 46 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37 ระบุว่าตนเองมีบุคลิกภาพกล้าแสดงออก/
เปิดเผย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงรายพบว่าในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงรายถูกแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านเจตคติในการพูด ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน 2) ปัจจัยด้านพฤติกรรมในการพูดภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน 3) ปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ปัจจัยด้านรูปแบบการสอนของ อาจารย์ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด คือ ปัจจัย ด้านพฤติกรรมในการพูดภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.11 ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.89 ระดับความวิตกกังวลระดับปานกลาง ลำดับที่สองคือ ปัจจัย ด้านเจตคติในการพูดภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 2.95 ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.85 ระดับความวิตกกังวลในระดับปานกลาง ลำดับที่สามคือ ปัจจัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 2.74 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.72 ระดับความวิตกกังวล ระดับปานกลาง และลำดับที่สี่ คือ ปัจจัย ด้านรูปแบบการสอนของอาจารย์มีค่าเฉลี่ย 2.74 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 ระดับความวิตกกังวลอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาปัจจัยเป็นรายข้อพบว่า ปัจจัยข้อที่ 2 คือผู้เรียนคิดอยู่เสมอ ว่านักศึกษาคนอื่นเก่งภาษาญี่ปุ่นกว่าตนเอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลใน การพูดภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 อยู่ในระดับมาก อันดับที่สอง คือปัจจัยข้อที่ 9 คือจะรู้สึกตื่นเต้น และสิ่งสิ่งทีผู้เรียน เคยเรียนรู้มาหากต้องพูดภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย มีค่าเฉลี่ย 3.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97 อยู่ในระดับมาก และอันดับที่สาม ปัจจัยข้อที่ 7 คือผู้เรียนจะมีอาการพูดติด ๆ ขัด ๆ เมื่อผู้เรียนต้องพูดภาษาญี่ปุ่น มีค่าเฉลี่ย 3.41 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 อยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านปัจจัยความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่น คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากการสัมภาษณ์พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนโดยส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยด้านเจตคติในการพูดภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน โดยพบว่าผู้เรียนมีความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง กลัวที่จะใช้คำศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง รวมถึงการพูดภาษาญี่ปุ่นที่ผิดจากไวยากรณ์ โดยหากอีกฝ่ายมีท่าทางไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนเองพูด จะส่งผลให้ผู้พูดหรือตัวนักศึกษาเองรู้สึกสูญเสียความมั่นใจ และเกิดความรู้สึกฝังใจ ไม่อยากที่จะพูดภาษาญี่ปุ่น รู้สึกกลัวสายตาของเพื่อนรอบข้างจะมองว่าตนเองนั้นไม่เก่ง ไม่มีความสามารถ ส่งผลต่อความมั่นใจในการพูดภาษาญี่ปุ่น

สำหรับปัจจัยด้านพฤติกรรมในการพูดภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีอาการใจเต้นแรงเมื่อต้องเผชิญหน้ากับผู้ที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้ ในที่นี้หมายถึงอาจารย์ชาวไทยและอาจารย์เจ้าของภาษา เมื่อต้องพูดภาษาญี่ปุ่นอย่างกะทันหัน และไม่ได้เตรียมตัวมาล่วงหน้า ผู้เรียนจะมีอาการพูดติด ๆ ขัด ๆ ไม่สามารถเรียบเรียงประโยคได้

ในลำดับถัดมาคือปัจจัยด้านรูปแบบการสอนของอาจารย์ ในกลุ่มของผู้ที่ให้สัมภาษณ์พบว่าผู้เรียนจะรู้สึกเสียความมั่นใจ เมื่ออาจารย์ผู้สอนแก้ไขการพูดภาษาญี่ปุ่นให้น้ำเสียงและการแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางของผู้สอนทำให้ผู้เรียนรู้สึกไม่มั่นใจ

2. ผลการศึกษาระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่าระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.92 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการศึกษาเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่าผู้เรียนมีความต้องการให้รายวิชาสนทนาภายในหลักสูตรให้อิสระในการตอบคำถาม โดยไม่ได้มุ่งเน้นความถูกต้องทางหลักไวยากรณ์ และยังต้องการให้ทางหลักสูตรฯ เพิ่มจำนวนรายวิชาสนทนาภาษาญี่ปุ่นกับอาจารย์เจ้าของภาษาให้มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมในการพูดภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน โดยผลการศึกษาดังกล่าวมีความแตกต่างจากงานวิจัยของ พิมลมาศ เกตุฉาย (2562) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านเจตคติของผู้เรียน โดยแม้ว่าจะมีความแตกต่างกัน แต่ทั้งสองปัจจัยเป็นปัจจัยที่เกิดจากด้านตัวผู้เรียนเอง ซึ่งแตกต่างกันไปตามปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลทั้งด้านเพศ ระดับชั้นปี ประสบการณ์ในการเรียนภาษาญี่ปุ่น และบุคลิกภาพ ซึ่งปัจจัยด้านส่วนตัวของผู้เรียนนี้ ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูด และกลายเป็นอุปสรรคในการเรียนภาษาต่างประเทศ ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละบุคคล และหาวิธีเพื่อให้กำลังใจลดความวิตกกังวลกับปัจจัยของผู้เรียนในแต่ละระดับที่แตกต่างกันไป ในขณะที่เมื่อพิจารณาปัจจัยเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนคิดอยู่เสมอว่านักศึกษาคนอื่นเก่งภาษาญี่ปุ่นกว่าตนเอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มปัจจัยด้านเจตคติของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมลมาศ เกตุฉาย (2562) และเกศนีย์ มากช่วย และคณะ (2561) ที่พบว่าความวิตกกังวลที่มากที่สุดคือนักศึกษามักจะคิดเสมอว่าเพื่อนร่วมชั้น นักศึกษา

คนอื่นพูดภาษาอังกฤษได้ดีกว่าตนเอง โดยทั้งสองงานวิจัยพบว่าปัจจัยรายข้อนี้ผู้เรียนมีระดับความวิตกกังวลอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งระดับความวิตกกังวลนี้ตรงกับทฤษฎีของ Young (1991) ที่ระบุว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความวิตกกังวลในการเรียนภาษาที่สอง คือการประเมินค่า การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ การเปรียบเทียบและความรู้สึกแข่งขันระหว่างตนเองกับผู้อื่น เจตคติดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความวิตกกังวลสูง นอกจากนี้ผู้เรียนยังระบุว่า รู้สึกตื่นเต้น และลืมนสิ่งที่ผู้เรียนเคยเรียนรู้มา หากต้องพูดภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย ข้าพเจ้าจะมีอาการพูดติด ๆ ชัด ๆ เมื่อผู้เรียนต้องพูดภาษาญี่ปุ่น เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ เมธิณี โอคอนเนอร์ (2559); วราภรณ์ วราธิพร และคณะ (2562); ประดิษฐ์ คำมุงคุณ (2562) ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนจะรู้สึกประหม่า ตื่นเต้นเวลาที่ต้องพูดโดยไม่ได้เตรียมตัว รู้สึกตัวสั่น เมื่อถูกเรียกในห้องเรียนภาษาอังกฤษ และหัวใจจะเต้นแรงเวลาที่รู้ว่าจะถูกเรียกในห้องเรียนภาษาอังกฤษโดยที่ขาดการเตรียมตัวล่วงหน้า

2. ระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งระดับความวิตกกังวลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเกศนีย์ มากช่วยและคณะ (2561) และ พิมลมาศ เกตุฉาย (2562) ที่พบว่าระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเรียนภาษาญี่ปุ่น 3-4 ปี ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความรู้และสามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้ในระดับหนึ่ง ส่งผลให้ระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาในภาพรวมที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Littlewood (1984) ที่ระบุว่าหากผู้เรียนนั้นมีความสามารถในการสื่อสารอย่างจำกัด ก็ยิ่งทำให้ผู้เรียนมีความวิตกกังวลต่อการเรียนสูงตามไปด้วย

3. ด้านข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียง แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่าผู้เรียนมีความต้องการให้ทางหลักสูตรฯ เพิ่มจำนวนรายวิชาสนทนาภาษาญี่ปุ่นกับอาจารย์เจ้าของภาษา รวมถึงในการสนทนาภาษาญี่ปุ่นต้องการให้ในรายวิชาให้อิสระในการตอบคำถาม โดยไม่ได้มุ่งเน้นความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือการท่องจำเพียงเท่านั้น ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าวตรงกับผลการศึกษาของประดิษฐ์ คำมุงคุณ และคณะ (2562) ที่พบว่าผู้เรียนให้ข้อเสนอแนะว่าต้องการให้อาจารย์เจ้าของภาษาเป็นผู้สอนในรายวิชาสนทนาเพื่อจะได้ฝึกสนทนากับเจ้าของภาษาโดยตรง อีกทั้งจากผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนต้องการให้ผู้สอนพูดให้กำลังใจในการเรียน การใช้น้ำเสียงและการแสดงออกทางสีหน้าเพื่อให้อัปกับกับผู้เรียน แม้ว่าผู้เรียนจะเกิดข้อผิดพลาดในการเรียนภาษาญี่ปุ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ ทนัญชัย เยี่ยมสวัสดิ์ (2559) ที่พบว่าวิธีที่อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษสามารถใช้เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความวิตกกังวลในการพูดน้อยลงนั้น ได้แก่ การช่วยเหลือด้านจิตใจ หรือการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีลักษณะเป็นมิตร และมีความผ่อนคลาย ซึ่งภายหลังคณะผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยดังกล่าวไปอ้างอิงการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียง แขนงวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

เกศนีย์ มากช่วย, อามานี่ สามะอะ, ซีฮัม อูมา, วรเวทย์พิไลช ยศศิริ, และ มูฮาหมัดสุ กรีหะยีสะนี. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ใน ทศนีย์ ประธาน (บ.ก.), *พลวัตการศึกษายุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9* (น. 131-143). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. <https://www.hu.acth/Conference/proceedings/>

- ทัญชัย เยี่ยมสวัสดิ์. (2559). ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ: องค์ประกอบ ผลกระทบและแนวทางการแก้ปัญหา. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 30(95), 1-12.
- ประกาย จิโรจน์กุล. (2552). การวิจัยทางการพยาบาล: แนวคิด หลักการ และวิธีปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- ประดิษฐ์ คำมุงคุณ, พระมหาสันติราษฎร์ ฌานสนธิ (พวงมลิ), พระมหาวราสายะ วราสยานัน, พระมหาศรัณย์วัตรกิตติวิโร (อินลม), และ สมโภชน์ ไ่ว่งษ์. (2562). ความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา. *วารสารมหาจุฬานาครทรรณ*, 6(10), 5860-5875.
- พิมลมาศ เกตุฉาย. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ เป็นเจ้าของภาษา: กรณีนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมธิณี โอคอนเนอร์. (2559). ความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลักสูตร ภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วารารณ วราธิพร, สายันท์ วงศ์สุรินทร์, อรุณข สมประสิทธิ์, ภัทรพรรณ พรหมคช และ พูนพชร ทศนนะ. (2562). การศึกษาความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 11(30), 119-124.
- ศิริวรรณ มุนินทร์วงศ์. (2561). ปัญหาการฝึกงานและทักษะในการทำงานของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 8(3), 206-218.

หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ. (2564, 10 กันยายน). แนะนำหอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ.

หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ. <https://www.jcc.or.th/th/site/index>

อมรรรัตน์ มะโนบาล และ เติวิช เสวตไอยาราม. (2560). การศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนระดับต้นที่มีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกันเรียนอยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน. **วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา**, 7(1), 33-50.

Embassy of Japan in Thailand. (2020, November 22). 長期滞在者・永住者及び職業別在留日本人数. **Embassy of Japan in Thailand.**

<https://www.th.emb-japan.go.jp/jp/consular/zairyu06.htm>

Gardner, R. C. & MacIntyre, P.D. (1993). A student's contribution to Second Language Learning: Part II, Affective Factors. **Language Teaching**, 26(1), 1-11.

Horwitz, E. K., Horwitz, M.B. & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. **The Modern Language Journal**, 70(2), 125-132.

https://www.jstor.org/stable/327317#metadata_info_tab_contents

Littlewood, W. (1984). **Foreign and second language learning.** Cambridge University.

MacIntyre, P. D., & Gardner, R. C. (1994). The Subtle Effects of Language Anxiety on Cognitive Processing in the Second Language. **Language Learning**, 44(1), 283-305. <https://doi.org/10.1017/S0261444800000045>

Young, D. J. (1991). Creating a low-anxiety classroom environment: What does language anxiety research suggest?. **The Modern Language Journal**, 75(4), 426-439.

ลักษณะสังคมในวรรณคดีของพระเกียรติร่วมสมัย ของไทย: ลิลิตพญาจำเมือง

Social Feature of Eulogy for Kings in Thai Contemporary Literature: Lilit Phaya Ngam Mueang

ปาริชาติ โปธิ¹ วรวรรธน์ ศรียาภัย² หวง เชิง เต๋อ³

Parichart Pothi¹ Warawat Sriyabhaya² Huang Sheng De³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะสังคมจากวรรณคดีของพระเกียรติร่วมสมัยเรื่องลิลิตพญาจำเมือง โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์วิจารณ์ในประเด็นลักษณะสังคม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ลิลิตพญาจำเมืองสะท้อนให้เห็นลักษณะสังคมย่อยของเมืองพะเยา ซึ่งซ่อนอยู่ในสังคมใหญ่คือสังคมล้านนาและสังคมไทย โดยมีองค์ประกอบสังคม คือ ประชากรและพื้นที่อาณาเขตของเมืองพะเยาเป็นหลัก รองลงมาคือเมืองเชียงแสนและเมืองเชียงใหม่ ส่วนพื้นที่อาณาเขตย่อย คือ เมืองละโว้หรือจังหวัดลพบุรี ดินแดนภาคกลางของไทยในปัจจุบัน ในสังคมมีสถาบันหลัก 4 สถาบัน ได้แก่ สถาบันกษัตริย์

* Corresponding author, e-mail: Parichart.po@up.ac.th

¹ อาจารย์, ดร., คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

¹ Lecturer, Dr., School of Liberal Arts, University of Phayao

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

² Associate Professor Dr., School of Liberal Arts, University of Phayao

³ อาจารย์, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

³ Lecturer, School of Liberal Arts, University of Phayao

“บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “ลิลิตพญาจำเมือง: คุณค่าแห่งวรรณคดีของพระเกียรติ” โดยได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ.2564

สถาบันพุทธศาสนา สถาบันการศึกษา และสถาบันครอบครัว ส่วนด้านระเบียบแบบแผน
สู่ปฏิบัติการทางสังคมพบเนื้อหาสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ คติความเชื่อและคตินิยม
ค่านิยม ดนตรีและนาฏศิลป์ ขนบประเพณี และการเมืองการปกครอง

คำสำคัญ: ลักษณะสังคม วรรณคดีของพระเกียรติ ลิลิตพญาเง้าเมือง

Abstract

The purpose of this article is to study the social feature of Thai contemporary literature in eulogy for Kings: Lilit Phaya Ngam Mueang, by using the conceptual framework for critical analysis on social issues. The results of the study shown that, Lilit Phaya Ngam Mueang reflects the social feature in the sub-society of Phayao, which is still under the big societies as Lanna and Thai societies. The social components in Lilit Phaya Ngam Mueang consist of the population and the territory that mainly focuses on Phayao, Chiang Saen, and Chiang Mai, respectively. In addition, the sub-area of social components is Lawoe kingdom, which is Lopburi province in central Thailand at the present. There are the four main institutions of society that consist of the royal institution, buddhist institution, educational institution, and family institution. Furthermore, the obvious rules for social action can be mainly classified of 5 modes including with beliefs and morals, values, musics and dances, traditions, and politics.

Keywords: Social Feature Eulogy for Kings Lilit Phaya Ngam Mueang

บทนำ

พญางำเมืองเป็นกษัตริย์ครองเมืองพะเยาในระหว่าง พ.ศ.1801-1841 โดยทรงไว้ซึ่งพระปรีชาชาญ ขนบธรรมเนียมประเพณี และพุทธธรรม มีทรงโปรดการทำสงครามแต่จะสร้างสัมพันธ์ไมตรีอันดีกับอาณาจักรใกล้เคียง จึงส่งผลให้บ้านเมืองบังเกิดความร่มเย็นเป็นสุข สอดคล้องกับ สุรพล ลัดดอย (2542) กล่าวว่าตลอดระยะเวลา 40 ปีที่พญางำเมืองทรงดำรงสถานะกษัตริย์นั้น แคว้นพะเยาเจริญรุ่งเรือง ทั้งการปกครองบ้านเมืองด้วยความเที่ยงธรรม และจรรโลงไว้ซึ่งความร่มเย็นเป็นสุขของบ้านเมือง ส่งผลให้แคว้นพะเยามีความเป็นปึกแผ่นกว่าทุกยุคสมัย

เอื้อ มณีร์ตัน เป็นกวีชาวพะเยา เติบโตและอาศัยอยู่ในแผ่นดินพะเยาเป็นเวลานาน ประทับใจและเลื่อมใสศรัทธาในพระมหากษัตริย์แห่งพญางำเมือง ก่อเกิดแรงบันดาลใจจึงประพันธ์ลิลิตพญางำเมือง เพื่อยอพระเกียรติพญางำเมืองขึ้นในปี พ.ศ.2538 และเพื่อสืบทอดมรดกงานกวีนิพนธ์แห่งอาณาจักรล้านนาเอาไว้ในฐานะที่กวีเป็นชาวพะเยา

เมื่อได้แต่งลิลิตพญางำเมืองขึ้น เอื้อ มณีร์ตัน จึงอาศัยความสามารถทางวรรณศิลป์เพื่อสื่อพระเกียรติคุณให้ผู้อ่านประทับใจ เกิดจินตนาการ และเกิดความรู้สึกซาบซึ้งในพระเกียรติคุณแห่งองค์พระมหากษัตริย์ (ยุพ แสงทักษิณ, 2537) ตลอดทั้งการสอดแทรกลักษณะสังคมพะเยา วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนชาวพะเยาและผู้คนกลุ่มอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อกันตามระเบียบ กฎเกณฑ์ไว้ในเนื้อหาตัวบทลิลิตพญางำเมือง ส่งผลให้เรื่องดังกล่าวมีคุณค่าทางสังคม ดังที่เสาวลักษณ์ อนันตสานต์ (2549) กล่าวว่าภาคเหนือเป็นดินแดนแห่งภูมิปัญญาที่สั่งสมมาตั้งแต่อดีต จึงมักจะมีเรื่องเล่าประกอบเพื่ออธิบายลักษณะที่มา ซึ่งล้วนมีความผูกพันกับวิถีชีวิตและลักษณะสังคมของประชาชนอย่างแนบแน่น

ลิลิตพญางำเมืองประกอบด้วยคำโคลงและร้อยจำนวน 263 บท เป็นวรรณคดีที่แสดงถึงความสามารถของกวีทั้งในเชิงกวีโวหาร เชิงประวัติศาสตร์ และเป็น

วรรณกรรมยอพระเกียรติที่มีครบองค์ประกอบสมบูรณ์ ดังที่ เสาวณิต วิงวอน (2530) กล่าวว่า วรรณกรรมยอพระเกียรติมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนคือ ประณามพจน์ เนื้อเรื่องที่แสดงพระเกียรติคุณ และสรุป แต่หากการศึกษาลิลิตพญาจำเมืองยังแพร่หลายอยู่ในวงแคบ ยังไม่มีการศึกษาเชิงวิชาการ อีกทั้งตัวบทลิลิตพญาจำเมืองมิได้เผยแพร่โดยทั่วไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาลิลิตพญาจำเมืองในด้านลักษณะสังคมที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาตัวบทวรรณคดี นอกจากช่วยให้เข้าใจลักษณะสังคมในประเด็นที่ศึกษานี้แล้ว ยังเป็นการเผยแพร่ลิลิตพญาจำเมืองให้กว้างขวางต่อไปด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะสังคมจากวรรณคดียอพระเกียรติร่วมสมัยเรื่องลิลิตพญาจำเมือง

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษารั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์วิจารณ์เนื้อหาเอกสารหรือตัวบท แล้วนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) โดยมีระเบียบวิธีการศึกษาดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. อ่านทำความเข้าใจตัวบทเรื่องลิลิตพญาจำเมืองอย่างละเอียด
3. วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดียอพระเกียรติเรื่องลิลิตพญาจำเมืองในประเด็น

ลักษณะสังคม ตามกรอบแนวคิดลักษณะสังคม (ศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล, 2554; พัทยา สายหู, 2536; สุพัตรา สุภาพ, 2542) ได้แก่

3.1 แนวคิดองค์ประกอบของสถาบันสังคม ได้แก่ ประชากรและพื้นที่ อาณาเขต

3.2 แนวคิดสถาบันทางสังคมมี 5 สถาบัน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองและการปกครอง และสถาบันการศึกษา โดยการวิเคราะห์ได้ศึกษาเฉพาะลักษณะทางสังคม 4 ด้าน ซึ่งตัดสถาบันเศรษฐกิจออกไป เนื่องจากไม่ปรากฏในเนื้อหาเอกสารหรือตัวบท

3.3 แนวคิดการจัดระเบียบทางสังคมเพื่อระเบียบแบบแผนสู่การปฏิบัติทางสังคม ได้แก่ รูปแบบความสัมพันธ์ บรรทัดฐาน ค่านิยม การขัดเกลาทางสังคม และการจัดระเบียบทางสังคมในระดับต่าง ๆ

4. นำเสนอผลสรุปของการวิจัย อภิปรายผล และเสนอแนะในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณคดีเรื่องลิลิตพยุงำเมือง ในด้านลักษณะสังคมที่สะท้อนหรือปรากฏอยู่ในตัวบทนั้น พบผลของการศึกษาโดยสามารถจำแนกเป็น 5 ประการ ได้แก่ 1) สาระสำคัญของลิลิตพยุงำเมือง 2) ความหมายและขอบข่ายของสังคมในตัวบท 3) องค์ประกอบสังคมในลิลิตพยุงำเมือง 4) สถาบันสังคมในลิลิตพยุงำเมือง และ 5) ระเบียบแบบแผนสู่ปฏิบัติการทางสังคมในลิลิตพยุงำเมือง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สาระสำคัญของลิลิตพยุงำเมือง

ผู้แต่งลิลิตพยุงำเมือง คือ เอื้อ มณีรัตน์ เป็นกวีชาวจังหวัดพะเยา เริ่มแต่งเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2538 จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2538 รวมเวลาที่ใช้ในการแต่ง 23 วัน ลิลิตพยุงำเมือง แต่งด้วยคำประพันธ์ร้อยกรองประเภทลิลิตสุภาพ ประกอบด้วยร่ายสุภาพ โคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ รวม 263 บท ภาษาที่ใช้แต่งคือภาษาไทยมาตรฐาน แต่มีคำภาษาไทยถิ่นเหนือแทรกอยู่บ้าง มีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อยอพระเกียรติพยุงำเมือง

กษัตริย์แห่งเมืองพะเยา และพ่อขุนรามคำแหง กษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย เพื่ออนุรักษ์สืบทอดมรดกภูมิปัญญาด้านงานกวีนินพจน์ของอาณาจักรล้านนา และเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร หรือพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในวาระทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ใน พ.ศ.2539

2. ความหมายและขอบข่ายของสังคมในตัวบท

สังคม หมายถึง คนจำนวนหนึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตามระเบียบและกฎเกณฑ์ภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) คนจำนวนดังกล่าวอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีวัฒนธรรมหรือแบบแผนการดำเนินชีวิตร่วมกัน วัฒนธรรมหรือแบบแผนนี้ กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์แก่สังคมเป็นสำคัญ (ณรงค์ เสงี่ยมประชา, 2539) เช่น สถาบันสังคม องค์ประกอบสังคม และระเบียบแบบแผนสู่ปฏิบัติการทางสังคม

วรรณคดีของพระเกียรติเรื่องลิลิตพญาเจ้าเมืองมื้เนื้อหาสัมพันธ์กับสังคม 2 มิติ มิติแรกเป็นมิติทางเนื้อหาที่กล่าวถึงพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพญาเจ้าเมืองผู้เป็นกษัตริย์แห่งอาณาจักรพะเยา ตลอดจนเรื่องราวของผู้คนที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคมในสมัยโบราณของเมืองพะเยา อาจกำหนดห้วงเวลาได้โดยยึดถือปีประสูติของพญาเจ้าเมือง เมื่อ พ.ศ.1781 หรือประมาณ 784 ปีที่ผ่านมา (นับจาก พ.ศ.2565) ในสมัยที่มีกษัตริย์ทรงพระนามว่าพญามังเมืองซึ่งเป็นพระราชบิดาในพญาเจ้าเมือง และสมัยที่พญาเจ้าเมืองครองราชสมบัติในระหว่าง พ.ศ.1801-1841 ซึ่งร่วมสมัยเดียวกับพ่อขุนรามคำแหงแห่งเมืองสุโขทัย (ครองราชย์ พ.ศ.1822-1841) และพญามังรายแห่งเมืองเชียงราย-เมืองเชียงใหม่ (ครองราชย์ พ.ศ.1805-1854)

มิติที่สองเป็นช่วงสมัยปัจจุบัน อาจนับเวลาเริ่มตั้งแต่ปีเกิดของเอื้อ มณีรัตน์ กวีผู้แต่งลิลิตพญาเจ้าเมือง คือ พ.ศ.2470 ในรัชสมัยรัชกาลที่ 8 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หรือนับปีที่แต่งลิลิตพญาเจ้าเมือง คือ พ.ศ.2538 ในสมัยรัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ด้วยมีเนื้อหาบางตอนที่กล่าวถึงลักษณะสังคมในห้วงเวลาดังกล่าว

3. องค์ประกอบสังคมในลิลิตพญาเงี้ยวเมือง

เมื่อมนุษย์มาอยู่ร่วมกันในอาณาบริเวณหนึ่งและมีการกระทำระหว่างกันก็จะเกิดเป็นสังคม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคนในสังคม ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์หรือลักษณะพื้นที่ วัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน และปัจเจกบุคคลอันหมายถึงความรู้ สติปัญญา ความสามารถ ประสบการณ์ที่คนแต่ละคนมีอยู่ (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, 2554)

เมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์ลิลิตพญาเงี้ยวเมือง โดยพิจารณาองค์ประกอบสังคมที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาตัวบทนั้น พบองค์ประกอบสังคม 2 ประการ คือ ประชากร และพื้นที่กับอาณาเขต กล่าวรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากร ลิลิตพญาเงี้ยวเมืองเป็นเรื่องแต่งประเภทบันเทิงคดี มีตัวละคร 2 ลักษณะ คือ ตัวละครดำเนินเรื่องและตัวละครไม่ดำเนินเรื่อง ตัวละครนี้ถือได้ว่าเป็นประชากรของสังคม จากการศึกษาพบ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มชาวไทย และกลุ่มชาวลัวะ ดังนี้

3.1.1 กลุ่มชาวไทย มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มชาวไทยล้านนา และกลุ่มชาวไทยเมืองสุโขทัยกับชาวไทยเมืองละโว้ กลุ่มชาวไทยนี้น่าจะใช้ภาษาไทยในแต่ละท้องถิ่นพูดสื่อสาร ซึ่งภาษาดังกล่าวจัดอยู่ในภาษาตระกูลไท (Thai Language Family)

ชาวไทยล้านนาประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่ ชาวเมืองพะเยา คือ พญาเมือง พระนางคำฟอง พญาเงี้ยวเมือง ขุนสุวรรณ และนางขอดแก้ว ชาวเมืองเชียงแสน (หิรัญนครเงินยางเชียงแสน) คือ พญาเชียงแสน มเหสีของพญาเชียงแสน และนางอ้าว ชาวเมืองเชียงใหม่ คือ พญาเมืองราย และเจ้านางบัวทอง และชาวเมืองพาน คือ ฤๅษีอิสติน โดยจังหวัดพะเยา เชียงราย และเชียงใหม่เป็นจังหวัดในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนาไทย เรียกขานชาวเมืองนี้โดยทั่วไปว่า “ชาวล้านนา” หรือ “คนเมือง”

ส่วนตัวละครชาวไทยสุโขทัยกับตัวละครชาวไทยเมืองละโว้มีเพียงเมืองละโว้ 1 ตัว แต่ก็เป็นตัวละครสำคัญในเรื่อง โดยตัวละครชาวไทยสุโขทัยคือพ่อขุนรามคำแหงหรือพระร่วงซึ่งเป็นพระสหายของพญางำเมือง และตัวละครชาวไทยเมืองละโว้คือพระสุภทันตฤๅษีซึ่งเป็นพระอาจารย์ของพญางำเมือง

3.1.2 กลุ่มชาวลัวะ ในเรื่องลิลิตพญางำเมืองมีตัวละครชาวลัวะ คือ ขุนลัวะกับบุตรชายชื่อกวางมอย ซึ่งเป็นตัวละครสำคัญในเรื่องที่มาแย่งชิงนางอ้าว ผู้เป็นธิดาของพระยาเชียงแสน และต่อมาก็ก่เป็นมเหสีของพญางำเมือง ในเนื้อหาตัวบทลิลิตพญางำเมือง กวีกล่าวถึงตัวละครชาวลัวะ ที่ว่า “...กล่าวถึงขุนลัวะหนึ่ง ซึ่งสะสมผู้คน อยู่บนยอดดอยตุง” (เอื้อ มณีรัตน์, 2538) ลัวะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมในภาคเหนือของไทยและแคว้นเชียงตุง (เขมรรัฐนครเชียงตุง) มีภาษาพูดและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง โดยภาษาลัวะจัดอยู่ในภาษาตระกูลมอญ-เขมร (Mon-Khmer Language Family) (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา, 2559)

3.2 พื้นที่และอาณาเขต ลักษณะพื้นที่และอาณาเขตอันเป็นที่อยู่ของผู้คนในลิลิตพญางำเมือง หากยึดถือตามอาณาเขตในปัจจุบันของไทย จำแนกได้ 2 แห่ง คือ ดินแดนภาคเหนือ และดินแดนภาคกลาง

ดินแดนภาคเหนือของไทย หรือแต่เดิมคืออาณาจักรล้านนา พื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งที่ตั้งบ้านเมืองอยู่อาศัยของประชากรซึ่งเป็นตัวละครในเรื่อง ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น คือ เมืองพะเยา เมืองเชียงแสน เมืองเชียงใหม่ และเมืองพาน

ดินแดนภาคกลางของไทยที่เมืองละโว้หรือจังหวัดลพบุรีในปัจจุบัน เป็นแหล่งที่ตั้งของสำนักศึกษาเรียนรู้ศิลปวิทยาการของพระสุภทันตฤๅษี ที่ราชโอรสจำเมืองได้มาศึกษาศิลปวิทยา ในตัวบทลิลิตพญางำเมือง กวีได้กล่าวถึงการเดินทางผ่านเมืองต่าง ๆ ของราชโอรสจำเมือง จากเมืองพะเยาในดินแดนล้านนา ไปสู่เมืองละโว้ในดินแดนภาคกลางไว้ ดังบทประพันธ์ว่า

...จรลีโดยคชา ผ่านทุ่งนาแนวเนิน ท่องถิ่นถิ่นแถวเถื่อน เคลื่อนเข้าเขต
เมืองพง ดั้นแดนดงโดยด่วน ลุเชียงใหม่แดนด่าน เข้าเมืองน่านแหล่งเกลือ เมื่อทาง
เมืองโกศัย เข้าพิชัยบุรี ถึงธานีสุโขทัย ไปทางเมืองไตรตรึงส์ ถึงนครสวรรค์ ผายผัน
ต่อครรไล เข้าอุทัยชัยนาท ยাত্রาต่อไต้เต้า เข้าถึงเมืองสวรรค์เมืองสิงห์ ไปประวิงเอ
ไ้อ้ เข้าสู่เมืองละโว้ สุดท้ายปลายมรร- คาแล... (เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

บทประพันธ์ข้างต้นกล่าวถึงเมืองต่าง ๆ ในบทประพันธ์ ที่เป็นชื่อตำบล อำเภอ
และจังหวัดที่มีอยู่จริงในปัจจุบันนี้

4. สถาบันสังคมในลิลิตพญาจำเมือง

สถาบันสังคม คือ สังคมหรือคนในส่วนรวมจัดตั้งให้มีขึ้น เพราะเห็นประโยชน์
ว่ามีความต้องการและจำเป็นแก่วิถีชีวิตของตน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) นอกจากนี้
สถาบันสังคมายังหมายรวมถึงกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีจุดประสงค์กระทำสิ่งใด
สิ่งหนึ่งต่อกัน ระหว่างกัน และร่วมกัน ตลอดจนเป็นแบบอย่างของการกระทำ
ทางสังคมที่กำหนดไว้ เป็นที่ยอมรับและใช้สืบต่อกันมา (พิทยา สายหู, 2536)

จากการวิเคราะห์ลิลิตพญาจำเมือง พบสถาบันสังคมที่ปรากฏบทบาทอย่าง
ชัดเจน 4 สถาบัน ได้แก่ สถาบันกษัตริย์ สถาบันพุทธศาสนา สถาบันการศึกษา และ
สถาบันครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้

4.1 สถาบันกษัตริย์

ลิลิตพญาจำเมืองเป็นวรรณคดีอพระเกียรติโดยตรง
ดังนั้นเรื่องราวส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์ ในแง่การนำเสนอพระราช
ประวัติและพระราชกรณียกิจของกษัตริย์

พญาจำเมืองเป็นกษัตริย์ครองเมืองพะเยาในระหว่าง พ.ศ.1801-1841
เรื่องราวของกษัตริย์จึงเกี่ยวข้องกับพญาจำเมืองในหัวเวลานี้ ตัวอย่างบทประพันธ์
จากลิลิตพญาจำเมืองซึ่งกล่าวถึงสถาบันกษัตริย์ ในตอนที่กล่าวถึงเหตุการณ์ในวันประสูติ
ราชโอรสจำเมือง มีดังนี้

เหนือวังนิเวศน์แมน	มีฉัตร กั้นแฮ
เย็นทั่วเวียงจังหวัด	ร่มซื่อ
เป็นศุภนิมิตอัศ-	จรรยา ยิ่ง นักนอน
จึงประทานนามหื้อ	ว่าเจ้างำเมือง...

(เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

จากบทประพันธ์ข้างต้นมีเนื้อความสรุปได้ว่า พญางำเมืองเป็นพระราชโอรสของพญามิ่งเมืองกับพระนางคำฟอง วันประสูติพระราชโอรส ในตอนกลางวันมีดวงอาทิตย์ส่องแสงเจิดจ้า ตอนที่พระราชโอรสประสูติ ก็บังเกิดหมุก้อนเมฆเคลื่อนไปบดบังแสงอาทิตย์ ก่อเกิดความร่มเย็นไปทั่วทั้งเมืองพะเยา ด้วยเหตุนี้จึงตั้งพระนามพระราชโอรสว่างำเมือง

4.2 สถาบันพุทธศาสนา จากการวิเคราะห์เนื้อหาของลิลิตพญางำเมืองพบว่า สถาบันกษัตริย์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสถาบันพุทธศาสนา เนื่องจากกษัตริย์และพระราชวงศ์ ต่างยึดมั่นในหลักพระธรรมคำสอน อุปถัมภ์พระพุทธศาสนา และปฏิบัติพระราชกรณียกิจเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ในลิลิตพญางำเมืองกล่าวถึงพระร่วงกษัตริย์แห่งเมืองสุโขทัย เสด็จไปเยี่ยมพญางำเมือง กษัตริย์แห่งเมืองพะเยา พญางำเมืองทรงนำพระร่วงไปประกอบพระราชกรณียกิจทางพระพุทธศาสนาที่เมืองพะเยา ดังบทประพันธ์กล่าวไว้ดังนี้

...ทุกทิวาสองกษัตริย์ เทียวท่องทัศนถิ่นฐาน ไปนมัสการพระพุทธบาท
ไหว้พระธาตุจอมทอง ของศักดิ์สิทธิ์คู่เมือง ประเทืองหฤทัยราช ผู้ปลาทเลื่อมใส
ศรัทธาในพระไตรรัตน์ แวะเยือนวัดป่าแดง ล่วงกำแพงวัดบุญนาค ทรงบริจาคเงินทอง
ปิดทองปลาบวบวับ... (เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

บทประพันธ์ข้างต้นมีเนื้อความโดยสรุปว่า พญางำเมืองกับพระร่วงเสด็จไปนมัสการพระพุทธบาทกับพระธาตุจอมทอง ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองพะเยา

จากนั้นเสด็จไปยังวัดป่าแดงและวัดบุญนาคน ทรงบริจาคเงินทองทำนุบำรุงพระพุทธรูป และทรงปิดทองพระพุทธรูป

4.3 สถาบันการศึกษา ในเนื้อหาของวรรณคดีของพระเกียรติเรื่องลิลิตพญาจำเมือง ปรากฏบทบาทของสถาบันการศึกษา 2 แห่ง ซึ่งเป็นสำนักให้การศึกษาของพระฤๅษี โดยผู้ที่เข้ามาศึกษาในสำนักการศึกษาดังกล่าวเป็นพระราชโอรส ที่จะเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ในกาลต่อมา

บทยอดคอดย้วนที่เมืองพานซึ่งเป็นเมืองใกล้เคียงกับเมืองพะเยา เป็นที่ตั้งสำนักของฤๅษีอัสติน พญาเมือง ผู้เป็นพระราชบิดาของราชโอรสจำเมืองและเป็นกษัตริย์ครองเมืองพะเยา ทรงเห็นว่าพระราชโอรสจำเมืองมีพระชนมายุ 14 พรรษาสมควรได้ศึกษาศิลปวิทยาการกับพระอาจารย์ผู้ดมวิชา จึงส่งไปศึกษาศิลปวิทยาการยังสำนักของพระฤๅษีอัสติน ดังบทประพันธ์กล่าวว่า “...กระทั่งชนมายุ ลุลิบลี่ยวบเข้า พระพ่อตรัสบอกเจ้า จูงได้สดับสาร พ่อฮา มีอาจารย์หนึ่งเก่ง เพียรเพ่งพรตแก่กล้า ควรลูกไปอยู่ถ้ารับใช้เรียนวิชาด้วยเทอญ อาศรมสำนักไพร ในเมืองพานฝ่ายโพ้น บทยอดคอดย้วนโน้นไปไกลเกิน นึกนา...” (เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

หลังจากราชโอรสจำเมืองศึกษาสำเร็จวิทยาการจากพระอาจารย์แห่งเมืองพานแล้ว พระราชบิดาทรงเห็นว่าจะต้องศึกษาวิชาความรู้เพิ่มเติมจากพระอาจารย์ผู้แก่กล้าวิชาจากอีกสำนักวิชาหนึ่ง จึงส่งให้ไปศึกษาศิลปวิทยาการยังสำนักของพระสุกทันตฤๅษีแห่งเมืองละโว้ ดังบทประพันธ์กล่าวว่า “...พระสุกทันตฤๅษี มีศิษย์หนึ่งหน่อไต้ พระร่วงนามท่านไซร์ หน่อมเพี้ยพอกัน ผูกพันฉันเพื่อนแท้ ไกลชิดสนิทแล้ว กับเจ้าจำเมือง...” (เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

4.4 สถาบันครอบครัว โดยทั่วไปครอบครัวประกอบด้วยสมาชิกสำคัญ ได้แก่ สามีกับภรรยาซึ่งพัฒนามาเป็นบิดากับมารดาเมื่อมีบุตร หากมีบุตรสองคนขึ้นไปก็มีที่กับน้องเพิ่มเข้ามาอีก กรณีเป็นครอบครัวใหญ่จะมีสมาชิกอื่นเพิ่มขึ้น จากกรณีวิเคราะห์ลิลิตพญาจำเมือง พบครอบครัวหรือสถาบันครอบครัวของตัวละครสำคัญดังนี้

เมืองเชียงใหม่มีสถาบันครอบครัวสำคัญ คือ ครอบครัวของพระยาเชียงใหม่ โดยพระยาเชียงใหม่เป็นหัวหน้าครอบครัว มีมเหสี และมีพระธิดาซึ่งคือนางอ้วบ ทบาทการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนในสถาบันครอบครัวมักเป็นหน้าที่ของมารดา ดังบทประพันธ์ที่ว่า

...ให้แหม่ซ้อยชุ่มชื่น ให้ระรื่นระเริง ให้บันเทิงบรรเทือง ให้หายเคืองหายขัด ให้รู้รรรธรู้ความ...ให้เป็นฝั่งเป็นฝา ให้รู้หา รู้รวม ให้รู้ออม รู้อด อย่าได้คุดไค้งงอ อย่าได้วอได้แวง...อย่าให้จางให้จืด รักให้ยึดให้ยาว อย่าให้ฉาวให้ฉ่า จงรู้ทำ รู้ที่ สามีแห่งเจ้า จงรู้อดอ้อนอนแว้ว แต่ล้วนคำหวาน แลเนา (เอื้อ มณิรัตน์, 2538)

บทประพันธ์ข้างต้นมีเนื้อหาโดยสรุปว่า มเหสีของพระยาเชียงใหม่ทำหน้าที่ของผู้เป็นมารดา ให้การสั่งสอนนางอ้วบผู้เป็นบุตรให้ออกเรือนกับพญาจ่าเมืองในวันแต่งงานก็สั่งสอนให้รู้จักการปฏิบัติตนในฐานะภรรยาที่ดี ให้มีจิตใจเบิกบาน ไม้มีความโกรธเคือง พุดจาไพเราะอ่อนหวาน หมั่นทำงานและเก็บออม เป็นคนซื่อตรง ปฏิบัติตนให้อยู่ในขอบเขตของตน รู้จักครองความรักให้ยืดยาว และให้รู้ใจสามีอยู่เสมอ

5. ระเบียบแบบแผนสู่ปฏิบัติการทางสังคมในลิตตพญางำเมือง

เมื่อคนในสังคมหนึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก จนก่อเกิดเป็นบ้านเมืองขึ้นมา ก็จะมีวัฒนธรรมที่เป็นระเบียบแบบแผน ให้ผู้คนในสังคมได้ปฏิบัติยึดถือร่วมกัน ก่อเกิดเป็นความเจริญงอกงามของสังคมนั้น ลิตตพญางำเมือง เป็นเรื่องราวที่แสดงถึงสังคมในอาณาจักรล้านนา โดยเฉพาะที่เมืองพะเยาหรือจังหวัดพะเยา และเมืองเชียงใหม่หรืออำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย (เกรียงศักดิ์ ชัยดรุณ, 2549) แม้ระเบียบแบบแผนสู่ปฏิบัติการทางสังคมในลิตตพญางำเมืองสะท้อนให้เห็นถึงสังคมในอาณาจักรล้านนาโดยตรง แต่ในปัจจุบัน อาณาจักรล้านนาเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรไทย

กวีที่แต่งลิตตพญางำเมืองเป็นกวีร่วมสมัยปัจจุบัน คือ มีชีวิตอยู่ในช่วง พ.ศ. 2470-2544 ระเบียบแบบแผนสู่ปฏิบัติการทางสังคมในลิตตพญางำเมืองจึงสะท้อนให้เห็นถึงสังคมไทยปัจจุบันด้วย จากการศึกษาระเบียบแบบแผนสู่ปฏิบัติการทางสังคม

ในลิลิตพญาจำเมือง พบเนื้อหาคำสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ คติความเชื่อและคตินิยม ค่านิยม ดนตรีและนาฏศิลป์ ขนบประเพณี และการเมืองการปกครอง ดังนี้

5.1 คติความเชื่อและคตินิยม คำว่า “คติ” หมายถึงแบบอย่าง วิธี หรือแนวทาง ส่วน “เชื่อ” หมายถึง เห็นตามด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) รวมความแล้ว คติความเชื่อ หมายถึงแบบอย่างที่เราเห็นคล้อยตามด้วย โดยผู้เห็นตามนั้นส่วนมากก็มักเป็นผู้คนที่อาศัยอยู่ในสังคมนั้น ๆ ส่วน “ธรรม” หมายถึงคุณความดี(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ดังนั้น คติธรรมจึงหมายถึง แบบอย่างแห่งคุณความดี

จากการวิเคราะห์ลิลิตพญาจำเมืองพบว่า เป็นวรรณคดีมีเนื้อหาสะท้อนคติความเชื่อและคตินิยมของตัวละครในเรื่อง ตัวอย่างเช่นในตอน ที่นางอ้วตามพญาจำเมืองมาใกล้ถึงเมืองเชียงใหม่ ได้แวะพักให้หายเหนื่อยที่เนินหน้าผาของภูเขาแห่งหนึ่ง ดังบทประพันธ์ว่า

<i>ทวยเทพบนโขดนี้</i>	<i>เนินผา</i>
<i>จงประจักษ์ใจสา-</i>	<i>มิรักดีให้</i>
<i>สูญชีพฝากนามนา-</i>	<i>ริคู่ เขานา</i>
<i>ชื่อว่านางแก้วใช้</i>	<i>ตราปลิ้นกัลปา</i>

(เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

ตามที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อสองประการ โดยประการแรก คือ ความเชื่อเรื่องเทพเจ้าซึ่งสิ่งสถิตอยู่ในสถานที่ตามธรรมชาติ สถานที่ที่เนื้อเรื่องคือเนินผาหรือภูเขา และประการที่สอง คือ ความเชื่อเรื่องคำอธิษฐาน โดยเชื่อว่าคำอธิษฐานของผู้ที่มีจิตใจตั้งมั่นอยู่ในความประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งดีงาม ดังเช่นความตั้งมั่นอยู่ในความรักภักดีซึ่งเป็นสิ่งดีงามของนางอ้วในเวลาต่อมาก็บังเกิดเป็นความจริง ปัจจุบันนี้ ภูเขาดังกล่าว มีชื่อว่า “นางแก้ว” เรียกขานกันโดยทั่วไปว่า “ดอยนางแก้ว” เขตรอยต่อระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย

ในส่วนของคตินิยมที่ปรากฏในลิลิตพญาจำเมือง เห็นได้ชัดเจนในประเด็นหลักธรรมที่กษัตริย์ทรงปฏิบัติ 2 ประการ คือ ทศพิธราชธรรมกับจักรวรรดิวัตร 12 ดังบทประพันธ์ที่ว่า “...ทศพิธราชธรรมอด- คมพรว้า จำแฮ รู้จักรวรรดิวัตรไว้ ปกป้องครองประชา” (เอื้อ มณีรัตน์, 2538) อันเป็นธรรมะสำหรับกษัตริย์ที่ใช้ในการปกครองบ้านเมือง

5.2 ค่านิยม โดยทั่วไป ค่านิยม หมายถึงสิ่งที่เป็นคุณหรือสังคมหนึ่งเห็นว่ามีคุณค่าควรแก่การกระทำ น่ากระทำ น่ายกย่อง หรือเห็นว่าถูกต้อง (สุพัตรา สุภาพ, 2542) นำมาสู่การยอมรับนับถือและปฏิบัติตาม

ค่านิยมที่เห็นได้อย่างชัดเจนในวรรณคดีเรื่องลิลิตพญาจำเมือง ดังเหตุการณ์กล่าวคำสัตย์ปฏิญาณระหว่างพญาจำเมืองกับพ่อขุนรามคำแหงและพญามังราย ว่าจะเป็นมิตรไมตรีต่อกันตลอดไป ดังบทประพันธ์ว่า

เอาน้ำในแม่น้ำ	สายตา
สรงโสรจรดเกศา	เศกไต้
ประกาศิตสัตยา	ยีนยั้ง
อิงปฤษฎางค์สามไสร้	ลั้งฟ้าเป็นพยาน

(เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

บทประพันธ์ข้างต้นมีเนื้อความโดยสรุปว่า พญาจำเมืองทรงตั้งพระทัยปกครองบ้านเมืองให้ราษฎรอยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีศึกสงครามระหว่างกัน กษัตริย์ทั้งสามพระองค์จึงกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณว่า จะเป็นมิตรไมตรีต่อกัน โดยเอาน้ำในแม่น้ำมารดพระเศียรของทั้งสามพระองค์ พร้อมบริกรรมคาถา ในขณะที่ทั้งสามพระองค์ประทับยืนอิงปฤษฎางค์หรือหลังกัน ให้เทวดามาร่วมเป็นพยาน ว่าต่อไปนี้กษัตริย์ทั้งสามพระองค์จะร่วมกันปกครองบ้านเมือง หากมีข้าศึกศัตรู ก็ร่วมกันต่อต้าน

5.3 ดนตรีและนาฏศิลป์ ดนตรี คือ รูปแบบของเครื่องดนตรี ลักษณะบทเพลง และการขับร้อง เครื่องดนตรีมีทั้งเล่นเดี่ยวและเล่นเป็นวง ส่วนนาฏศิลป์ คือ การแสดง

ที่ใช้สระระทำท่าทางกริดกรายร้ายรำไปตามจิ้งหะและทำนองเพลง ทำรำสื่อความหมาย สอดคล้องกับบทเพลง (กาญจนา อินทรสุนานนท์, 2562) จากการวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องลิลิตพยุງำเมือง พบเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงดนตรีและนาฏศิลป์ในตอนอภิเษก สมรสระหว่างพยุງำเมืองกับนางอ้ว กวีกล่าวถึงการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ไว้ดังนี้

ฟังเสียงซ้องหึ่งก้อง	ก้งวาน
กลองฉาบแฉประสาน	คัพพ์ซ้อง
เสียงตีตั้งมวงาน	ผลมแล่ มงนา
ตักต่งตักตงคล้อง	สอดสร้างอภิรมย์

(เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

บทประพันธ์ข้างต้น มีเนื้อหากล่าวถึงการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ต้อนรับ ขบวนเสด็จของพยุງำเมืองกับพยุງำเมือง โดยคณะผู้แสดงคือชาวเมืองเชียงแสน ซึ่งเป็นฝ่ายเจ้าภาพ มีการบรรเลงเครื่องดนตรีสังเสียงดังก้งวานไปทั่ว หึ่งซ้อง กลอง ฉาบ แฉ โหม่ง และพิณเป็ยะสังเสียงผสมผสานกันอย่างไพเราะ

5.4 ขนบประเพณี จากที่ได้ศึกษาวรรณคดีเรื่องลิลิตพยุງำเมือง พบประเพณีที่เห็นลำดับขั้นตอนของการประกอบพิธีกรรมได้ชัดเจนคือประเพณี การทำขวัญ ซึ่งเป็นการทำขวัญนางอ้วในพิธีแต่งงานกับพยุງำเมือง ทั้งนี้ การทำขวัญ เป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่ผู้กระทำประสงค์ให้บรรลุผลในการสร้างกำลังใจ เพื่อเตรียมการต่อสู้หรือเผชิญกับอุปสรรคต่อไป (ชาคริต อนันทรวัน, 2538) ดังบทประพันธ์ที่ว่า

ขวัญไคลคลากู้เถื่อน เลื่อนลอยในอากาศ ประลาตลีไธรมไกล ในทุ่งท่าถิ่น
ถ้า ล่วงลี้กล้ำลงทะเล เที้ยวระหะหน วนเวียน ณ แคนไต จุงเร็วไววานกลับ มา
ประทับในพระองค์ กับอนงค์นากน้อย ให้ชุ่มชื่นชุ่มซ้อย ตราบเท่า่นิรันดร เทอญนา

(เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

บทประพันธ์ข้างต้นมีเนื้อความที่กล่าวข้อความพรรณนาเป็นบททำขวัญอันประกอบด้วยถ้อยคำสัมผัสคล้องจองว่า ขวัญที่หนีไปอยู่ในป่า ในอากาศ ในถ้ำ ในทะเล หรือในที่แห่งใดก็ตาม ของจงได้กลับมาประทับอยู่ในร่างกายของลูก (นางอ้ว) ขอให้มีความสุขไปตลอดกาล

5.5 การเมืองการปกครอง วรรณคดีเรื่องลิลิตพญาเงี้ยวเมืองสะทอนให้เห็นการสร้างบ้านเมืองและการปกครองอาณาจักรของกษัตริย์ คือ พญามังราย ที่ว่า

ตามตำนานโยนก ใช้เพื่อพกร้าฟัน จอมราชันมังราย ขยายแสนยานุภาพปราบทริภุชชัย ครองโกโคสวรรณศรี สองพระราชทรงเวน ให้ราชชนทรเจ้าฟ้า แล้วเจ้าหล้าลือเลื่อง ไปสร้างเมืองกุมกาม... ห้าพระราชทรงตรี ดำริสร้างเมืองใหม่ ใครจักเชิญพญา ไปปรึกษาสร้างเมือง ให้รุ่งเรืองนิรันดร์ ราชันจึงส่งสาส์น ถึงภูบาลงำเมืองผู้รุ่งเรืองเดชา กับพญารามคำแหง เพื่อรักแพงสองศรี สองผู้มีรับสาส์น ไปนึ่งนานนอนใจ ต่างครรไลควันดิน หามังรายราชันนั้น อยู่ยังสร้างเมืองใหม่มา (เอื้อ มณีรัตน์, 2538)

บทประพันธ์ข้างต้นกล่าวเนื้อหาโดยสรุปว่า ตามตำนานโยนกพญามังรายทำศึกชนะอาณาจักรทริภุชชัย ทรงครองเมืองนี้เพียงสองปี แล้วมอบให้พระราชโอรสขึ้นครองเมืองสืบต่อมา ส่วนพระองค์ก็สร้างเมืองแห่งใหม่ขึ้นมา คือ เมืองกุมกาม ทรงครองเมืองแห่งนี้จนเจริญรุ่งเรือง บ้านเมืองขยายออกไปกว้างขวาง มีอาณาประชาราษฎร์เพิ่มขึ้นมากมาย จากนั้นพญามังรายทรงดำริจะสร้างเมืองแห่งใหม่ขึ้นมาอีกแห่งหนึ่ง จึงส่งสาส์นไปยังพญาเงี้ยวเมืองกับพ่อขุนรามคำแหง ให้มาช่วยสร้างเมืองดังกล่าวซึ่งก็คือเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน

สรุปผลและอภิปรายผล

วรรณคดีเรื่องลิลิตพยุงำเมือง กวีผู้แต่ง คือ เอื้อ มณีรัตน์ เป็นกวีชาวพะเยา แต่งเรื่องนี้เมื่อ พ.ศ.2538 มีวัตถุประสงค์การแต่งเพื่อยอพระเกียรติพยุงำเมือง เนื้อหาของลิลิตพยุงำเมือง สะท้อนให้เห็นลักษณะสังคมย่อยคือสังคมล้านนา และสังคมส่วนรวมคือสังคมไทย โดยแสดงถึงสถาบันสังคม องค์ประกอบสังคม และระเบียบแบบแผนสู่ปฏิบัติการทางสังคม โดยสถาบันสังคมที่ปรากฏบทบาทชัดเจน 4 สถาบัน ได้แก่ สถาบันกษัตริย์ประกอบด้วยกษัตริย์ที่ครองเมืองพะเยา เมืองเชียงแสน เมืองสุโขทัย และเมืองเชียงราย-เชียงใหม่ สถาบันพุทธศาสนาซึ่งกษัตริย์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการปกครองบ้านเมือง สถาบันการศึกษาที่มีพระราชาเป็นครูสอนวิชาความรู้แก่พระราชโอรส และสถาบันครอบครัวที่แสดงว่า กษัตริย์ไม่จำเป็นต้องมีเมียเพียงคนเดียว ทั้งนี้ พยุงำเมืองอาจมีเหตุผลทางการเมืองการปกครอง เพื่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นกับพญามังราย ส่วนด้านสังคมมีองค์ประกอบหลักคือ ประชากรและพื้นที่อาณาเขต โดยมีประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มชาวไทย ได้แก่ ชาวเมืองพะเยา ชาวเมืองเชียงแสน ชาวเมืองเชียงใหม่ ชาวไทยเมืองสุโขทัย และชาวไทยเมืองละโว้ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชนอื่นคือกลุ่มชนชาวลัวะ และเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับเมืองพะเยานั้น ด้านระเบียบแบบแผนสู่ปฏิบัติการทางสังคม ได้แก่ คติความเชื่อและคตินิยม สะท้อนถึงความเชื่อเรื่องเทพเจ้าและการอธิษฐาน ส่วนคตินิยมที่เห็นได้ชัดคือหลักธรรมสำหรับกษัตริย์ ได้แก่ ทศพิธราชธรรมและจักรวรรดิวัตร ค่านิยมที่สะท้อนให้เห็นคือความจงรักภักดีต่อสถาบันกษัตริย์ ดนตรีและนาฏศิลป์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของล้านนา ขนบประเพณีเห็นได้ชัดเจนคือการทำขวัญ และการเมืองการปกครองที่มีกษัตริย์เป็นศูนย์กลางการปกครองอาณาจักร

ลิลิตพยุงำเมืองนับเป็นวรรณคดียอพระเกียรติกษัตริย์ ที่กวีสร้างความประทับใจให้กับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เพราะกวีมีประสบการณ์ คือ ได้รู้ได้เห็นได้ยินได้ฟังเรื่องราวที่เกี่ยวข้องด้วยองค์พระมหากษัตริย์ที่ตนแต่งสรรเสริญ ทั้งทางตรงและ

ทางอ้อม จึงเกิดความอัศจรรย์ใจในพระบรมเดชานุภาพ พระบุญญาบารมี และความซาบซึ้ง
สำนึกในพระมหากษัตริย์คุณอย่างจริงใจและจริงจัง (ยุพธ แสงทักษิณ, 2537)
จึงประพันธ์เรื่องนี้ขึ้นมาอย่างน่าประทับใจ

นอกเหนือจากนี้ ลิลิตพญาเงี้ยวเมืองยังเป็นเรื่องที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์
ให้คุณค่าทางอารมณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวณดี วิงวอน (2530) กล่าวว่า
วรรณคดีของพระเกียรติให้คุณค่าทางอารมณ์อันเป็นลักษณะสำคัญของวรรณคดี ที่มี
ความไพเราะจากภาษาที่งดงาม มีการเล่นคำเล่นสัมผัส อุปมาและเปรียบเทียบครบครัน
ใช้ภาษาอย่างประณีตบรรจง เพื่อจูงใจให้ผู้อ่านเลื่อมใสศรัทธาต่อองค์พระมหากษัตริย์
ซึ่งผู้ประพันธ์ เอื้อ มณีรัตน์ มีความสามารถในเชิงกวีจึงนำเสนอได้อย่างแยบยล ทั้งนี้
กวีมีชีวิตอยู่ในช่วงรัชสมัยกษัตริย์พระองค์สำคัญของไทย คือ พระบาทสมเด็จพระบรม
ชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร กษัตริย์พระองค์ที่ 9 แห่ง
กรุงรัตนโกสินทร์ กวีจึงใช้ความซาบซึ้งสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระ
พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นแรงบันดาลใจ
รังสรรค์ลิลิตพญาเงี้ยวเมือง เพื่อยอพระเกียรติพระองค์ และยอพระเกียรติพญาเงี้ยวเมือง
กษัตริย์แห่งเมืองพะเยาได้อย่างมีอรรถรส

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2562). หน่วยที่ 10 นาฏศิลป์และดนตรีไทย. ใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์. **เอกสารการสอนชุดวิชาไทยศึกษา หน่วยที่ 8-15.** (น.10-26). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกียรติศักดิ์ ชัยตรุณ. (2549). 70 ปี พระยาพิทยาภค. โรงเรียนพระยาพิทยาภค. ขาครีต อนันทรวัน. (2538). **บทสวดขวัญ (จังหวัดเลย).** โอเดียนสโตร์.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2539). **พื้นฐานวัฒนธรรมไทย.** โอเดียนสโตร์.
- พัทยา สายหู. (2536). **กลไกของสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 7).** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพร แสงทักษิณ. (2537). **วรรณคดีของพระเกียรติ.** องค์การค้าของคุรุสภา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2).** ราชบัณฑิตยสถาน.
- ศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล. (2554). หน่วยที่ 1 พัฒนาการด้านประวัติศาสตร์ในดินแดนประเทศไทย. ใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์. **เอกสารการสอนชุดวิชาไทยศึกษา หน่วยที่ 1-7** (น.5-6). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา. (2559). **ชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา.** สมาร์ทโคตติ้ง แอนด์ เซอร์วิส.
- สุภัตรา สุภาพ. (2542). **สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี** (พิมพ์ครั้งที่ 10). ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรพล ลัดลอย. (2542, 21 สิงหาคม). **บวงสรวงพ่อนางเมือง พิธีกรรมแห่งความศักดิ์สิทธิ์และสามัคคี.** เดลินิวส์, 25.

เสาวณิต วิงวอน. (2530). การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมของพระเกียรติ

[วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/67598>

เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (2549). วรรณกรรมภาคเหนือ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เอื้อ มณีรัตน์. (2538). ลิลิตพญาจำเมือง. โรงเรียนพะเยาพิทยาคม.

**ดนตรีที่ใช้ในประเพณีส่งสการตานคาบ : กรณีศึกษางาน
พระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร)
ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่
Traditional Music in Songskan Tan Khap Ritual:
A Case Study from the Cremation Ceremony of
Venerable Monk “Phra Dev Visuddhigun”
(Kuson Gandhavaro)
at Wat Suan Dok Temple, Chiangmai Province**

ภาณุภาค โมกขศักดิ์*¹

Panupak Mokhasak*¹

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องดนตรีที่ใช้ประเพณีส่งสการตานคาบ กรณีศึกษางานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์การศึกษา 2 ประเด็น คือ 1. ขั้นตอนประเพณีส่งสการตานคาบ 2. ดนตรีที่ใช้ในประเพณีส่งสการตานคาบ งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยด้านมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามและเขียนรายงานตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

* Corresponding author, e-mail: panupak.m@ku.th

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Assistant Professor, Faculty of Humanities, Kasetsart University

ผลการศึกษาพบว่า ประเพณีส่งสการตานคาบเป็นพิธีเกี่ยวกับการทำศพของชาวพุทธ ในล้านนา มีการสร้างปราสาทใส่ศพรูปแบบต่าง ๆ ตามลำดับชั้นยศ ถือเป็นเครื่องสักการะเชิดชูเกียรติแก่ผู้ตาย มีขั้นตอนพิธีดังนี้ 1. การตั้งศพบำเพ็ญกุศล 2. การเตรียมงานพิธีส่งสการตานคาบ 3. การสร้างปราสาทที่ใช้ในพิธีส่งสการ 4. ปอยล้อแห่ปราสาท 5. เชิญศพขึ้นบนปราสาท 6. พิธีส่งสการเผาปราสาท ขั้นตอนของประเพณีส่งสการตานคาบมีการผสมผสานระหว่างพิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมจารีตดั้งเดิมและงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมของล้านนา ล้วนเป็นกิจกรรมที่อุทิศให้แก่ผู้ตาย ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างวัดกับชุมชน

ดนตรีในประเพณีส่งสการตานคาบ กรณีศึกษางานพระราชทานเพลิงศพ พระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) พบบงดนตรี 2 ประเภท คือ 1) วงกลองจุ่ม ใช้ในขบวนแห่ปราสาท เพลงที่สำคัญได้แก่ เพลงปราสาทไหว 2) วงปาดก้อง ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรม สร้างบรรยากาศในงานและประกอบการแสดง เพลงที่สำคัญได้แก่ เพลงปราสาทไหว เพลงมวย เพลงเม็งคบุตร และเพลงไทยสากลสมัยนิยม

คำสำคัญ: ประเพณีล้านนา ส่งสการตานคาบ วงดนตรีในพิธีส่งสการตานคาบ

Abstract

This article on traditional music in Songskan Tan Khap Ritual: A case study from the cremation ceremony of venerable monk “Phra Dev Visuddhigun” (Kuson Gandhavarō) at Wat Suan Dok Temple, Chiangmai Province was aimed to examining these two main points: 1) the process of Songskan Tan Khap ritual; and 2) the traditional music played during the ritual. The research took on an Ethnomusicological approach by means of field data collection and report as a qualitative research. Results reveal that this

บทนำ

วัฒนธรรมเกี่ยวกับพิธีศพของชาวล้านนาเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาหลายร้อยปี พิธีศพจัดขึ้นเพื่อแสดงความอาลัยแก่ผู้ที่เสียชีวิตอย่างสมเกียรติ พิธีศพของชาวล้านนาจะมีความแตกต่างจากพิธีศพของคนในภาคอื่นคือ การจัดแต่งปราสาทใส่ศพประดับประดาด้วยดอกไม้สดหรือดอกไม้แห้งอย่างสวยงาม มีดนตรีประกอบและมหรสพประกอบงานอย่างครึกโครม นัยว่าเพื่อเป็นการยกย่องแสดงความรักความนับถือแก่ผู้ตาย โดย ธีรานันโท (2550: 25) ได้กล่าวว่าประเพณีเกี่ยวกับการตายของชาวล้านนาที่ได้พิจารณาเห็นสารประโยชน์อันจักอำนวยให้แก่ผู้มรณกรรมไปแล้ว มนุษย์ผู้มีชีวิตอยู่ยังระลึกถึงโดยการทำพิธีส่งบุญกุศลไปให้ ประเพณีในการทำศพยังเป็นเครื่องนึกคิดให้ผู้มีวิจรรย์ญาณได้หทัยยกขึ้นไตร่ตรองให้ปลงเห็นสภาวะธรรมที่แท้จริง

ประเพณีส่งสการในล้านนาเป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับการทำศพของชาวล้านนา อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว (2550: 489) ให้ความหมายคำว่า “ส่งสการ” มีความหมายเดียวกับคำว่า “ส่งสักการะ” ในที่นี้หมายถึงพิธีกรรมเกี่ยวกับการปลงศพ การส่งความรักความนับถือไปให้แก่ผู้ตาย มักใช้ควบคู่กับคำว่า “दानคาบ” หมายถึงการทำบุญให้แก่ผู้ตายในขณะที่มีศพตั้งอยู่ ประเพณีส่งสการนั้นมีมาแต่โบราณปรากฏในตำนานวรรณกรรมหลายแห่ง เช่น มหาเวสสันดรชาดก ปรีวรตโดย สิงขม วรรณสัย

ปัจจุบันทางภาคเหนือตอนบนก็ยังคงใช้คำว่า “ส่งสการ” ในพิธีกรรมเกี่ยวกับศพ ถึงแม้ว่าจะมีคำอื่น ๆ มาแทน เช่นคำว่า ปลงศพ ทำศพ เผาศพ งานศพ เป็นต้น นอกจากนี้การส่งสการยังเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อผู้ตาย โดยจัดพิธีกรรมและเครื่องสักการะให้สมแก่ฐานะผู้ตาย การสร้างปราสาทศพ การสร้างเครื่องไทยทานเพื่อถวายแด่พระสงฆ์ และการละเล่นมหรสพต่าง ๆ สิริวิชิโรภาส และคณะ (2554: 16 - 17) ได้กล่าวถึง วัฒนธรรมการสร้างปราสาทใส่ศพของคนในล้านนามีมาช้านาน ลักษณะรูปร่างของปราสาทใส่ศพไม่ได้กำหนดอย่างชัดเจน พบการสร้างปราสาทใส่ศพหลากหลายรูปแบบ ทั้งเป็นปราสาทหลังเดี่ยว ปราสาทหมู่ และปราสาทบนหลังสัตว์

หิมพานต์ ปราสาทบนหลังนกหัสติลิงค์ สร้างตามลำดับขั้นของผู้ตาย การสร้างปราสาทใฝ่ศพนั้นเป็นเครื่องสักการะอย่างหนึ่ง ปัจจุบันคงพบเห็นการสร้างปราสาทใฝ่ศพของบุคคลสำคัญ เจ้านาย และพระมหากษัตริย์

ตามประเพณีของล้านนาการส่งสารการตานคาบพระชั้นผู้ใหญ่มักจะมีการสร้างปราสาทใฝ่ศพอย่างสมเกียรติ สันน ธรรมธิ (2550: 96) กล่าวว่า เมื่อพระเถระมรณภาพลง คณะศิษยานุศิษย์ได้ทำการตั้งศพบำเพ็ญกุศลไว้ประมาณเจ็ดคืน จากนั้นก็ปรึกษาศพไว้ระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเตรียมงานพิธีเผาศพ โดยมีการสร้างเมรุขนาดใหญ่ในรูปแบบของปราสาท ที่ประณีตวิจิตรงดงามบนนกหัสติลิงค์ เมื่อถึงเวลาที่กำหนดเชิญศพบรรจุในปราสาท แล้วมีการบำเพ็ญกุศลจัดมหรสพอย่างเอิกเกริก จากนั้นชักลากเคลื่อนปราสาทไปยัง฼าปนสถานและทำพิธีประชุมเพลิง

พระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) เป็นพระมหากษัตริย์ อดีตเจ้าอาวาสวัดบุพพาราม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระสังฆาธิการรูปหนึ่งที่มีความรู้ความสามารถในงานปกครอง ศาสนศึกษา การเผยแผ่ศาสนา สร้างสาธารณูปการมากมายให้แก่ชาวเชียงใหม่ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชอาคันตุกะชั้นเทพที่ “พระเทพวิสุทธิคุณ” พ.ศ.2546 พระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) มรณภาพด้วยโรคหัวใจ เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.2559 อายุ 91 ปี 70 พรรษา บรรดาศาสนาคุณิศจึงได้จัดพิธีส่งสารการตานคาบตามประเพณีล้านนาขึ้น ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่ (อริยสาวก, 2560: 7 - 9)

ปัจจุบันประเพณีส่งสารการตานคาบแผนกหัสติลิงค์ เป็นประเพณีที่ชาวพุทธในล้านนาให้ความสำคัญ ถือเป็นงานสำคัญของผู้ตาย ด้วยการสร้างปราสาทใฝ่ศพที่สวยงามประณีตบรรจงเป็นการบูชา มีการบำเพ็ญกุศลทางศาสนา การแจกทาน การประโคมดนตรีและการละเล่นอย่างยิ่งใหญ่ สำหรับเรื่องของดนตรีในประเพณีส่งสารการตานคาบแผนกหัสติลิงค์ มีบทบาทสำคัญทำให้พิธีสมบูรณ์ หน้าที่ของดนตรีเริ่มตั้งแต่การประโคมศพ การแห่ศพ การเผาศพ บรรเลงประกอบมหรสพ และการละเล่นต่าง ๆ วงดนตรีหลัก

ที่ใช้ประกอบพิธีส่งสารได้แก่ วงป่าดก้อง เรื่องของดนตรีและการละเล่นในวิถีล้านนา ทำหน้าที่จรรโลงใจผู้คนในสังคมล้านนามายาวนาน การอยู่ร่วมกันของศิลปวัฒนธรรม กับศาสนาที่แน่นแฟ้น จารีตอันงดงามที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันเป็นสิ่งที่มีความค่าถือเป็น ภูมิปัญญาและองค์ความรู้ทางด้านมานุษยดุริยางควิทยาที่มีคุณค่ายิ่ง

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องของดนตรีที่ใช้ในประเพณี ส่งสารตานคาบของล้านนา กรณีศึกษาในงานพระราชทานเพลิงศพพระเทพ วิสุทฺธิคุณ (กุศล คนธวัจ) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลภาคสนาม เรียบเรียงเป็นรายงานทาง วิชาการตามแนวทางมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) เพื่อเป็นฐานข้อมูล ทางการศึกษาเรื่องดนตรีที่ใช้ในประเพณีส่งสารตานคาบของล้านนาที่ยังไม่มีผู้ทำ การศึกษารวบรวม นำเสนอองค์ความรู้แก่สาธารณชน เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบทอดประเพณีที่ดั่งามของชาวล้านนาให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนในประเพณีส่งสารตานคาบล้านนา จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาดนตรีที่ใช้ในประเพณีส่งสารตานคาบล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเฉพาะดนตรีล้านนาที่ใช้ในประเพณีส่งสารตานคาบ กรณีศึกษาในงาน พระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทฺธิคุณ (กุศล คนธวัจ) ระหว่างวันที่ 25-28 มกราคม 2560 ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษาวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยด้านมานุษยดุริยางควิทยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยหลักการทฤษฎีทางมานุษยดุริยางควิทยา

ประเพณีส่งสารตานคาบ พระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปขั้นตอนประเพณีส่งสารตานคาบได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ตั้งบำเพ็ญกุศลศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร)
ที่มา: ภาพนุรักษ์ โมกขศักดิ์

1.1 การตั้งศพบำเพ็ญกุศล

ตามธรรมเนียมของชาวล้านนา เมื่อพระมหาเถระมรณภาพ ศิษยานุศิษย์ได้จัดพิธีบำเพ็ญกุศลทางศาสนา (ตั้งศพ) สวดพระอภิธรรมบำเพ็ญกุศลเพื่ออุทิศแก่ผู้ตาย และร่วมกันแสดงความกตัญญูตเวที สักการะสรริระสังขารของพระมหาเถระช่วงระยะหนึ่งในงานบำเพ็ญกุศลศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) คณะศิษยานุศิษย์ได้ตั้งบำเพ็ญกุศล และเก็บศพ ณ วัดบุพพาราม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ บำเพ็ญกุศล 7 วัน และเวียนบำเพ็ญกุศลทุก ๆ 7 วัน ตลอดจนถึงพิธีส่งสารตานคาบ

1.2 การเตรียมงานส่งสารตานคาบล้านนา

ในช่วงที่เก็บศพมีการเตรียมงานด้านต่าง ๆ มีการจัดสร้างเมรุตามความเชื่อของชาวล้านนาเพื่อเป็นเครื่องสักการะแก่ผู้ตาย ในงานนี้พระครูโสภณกิตติวัฒน์กิตติโสภณ (ครูบาบุญหลวง) เจ้าอาวาสวัดเกาะกลาง ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้อำนวยการสร้างปราสาทนกหัสดีลิงค์ ตลอดจนถึงจัดการเรื่องดนตรีและมหรสพในงานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร)

ภาพที่ 2 ส่วนต่าง ๆ ของปราสาทนกกหัสติลึงค์
ที่มา: ภาณุภักดิ์ โมกขศักดิ์

การสร้างปราสาทนกกหัสติลึงค์ ช่วงทำการสร้างส่วนต่าง ๆ ของปราสาทที่วัดเกาะกลาง แล้วจึงขนย้ายไปประกอบปราสาทในสถานที่จริง วัสดุที่ใช้ทำปราสาทนกกหัสติลึงค์เป็นวัสดุที่ติดไฟง่าย เช่น กระดาษ และไม้เนื้ออ่อน เนื่องด้วยต้องการเผาปราสาทที่สร้างทั้งหมดให้ไหม้ไปพร้อมกับศพ ทางด้านสถานที่ต้องเตรียมพื้นที่กว้างสำหรับตั้งปราสาทและเผาปราสาท ต้องห่างไกลจากบริเวณที่มีอาคารบ้านเรือน มีทางเข้าออกได้สะดวก มีระบบน้ำสำรองเพื่อป้องกันเหตุเพลิงไหม้ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

1.3 การสร้างปราสาทนกกหัสติลึงค์

ในล้านนามีการสร้างปราสาทรูปแบบต่าง ๆ ตามลำดับขั้นและความสำคัญของผู้ตาย การสร้างปราสาทบนหลังนกกหัสติลึงค์เป็นการให้เกียรติยกย่องผู้ตายอย่างสูงสุด โดยปรารถนาให้ใส่ศพของพระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ชั้นสูงของล้านนาในอดีตและพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ นกกหัสติลึงค์ในความเชื่อของชาวล้านนา เป็นสัตว์มงคลในป่าหิมพานต์ ลักษณะผสมระหว่างสัตว์ 2 ชนิด คือ ช้างกับหงส์ โดยมีหัวเป็นช้าง ส่วนตัวและหางเป็นหงส์ คนสี่เบญจรงค์ มีกำลังมหาศาล ชาวล้านนาเรียกกันสั้น ๆ ว่า “นกช้างหรือนกหัส” ชาวล้านนาเชื่อว่านกกหัสติลึงค์เป็นพาหนะที่นำพาดวงวิญญาณของผู้ตายขึ้นสู่สวรรค์ (สิริวิโรภาส และคณะ, 2554: 21 - 22)

พระครูโสภณกิตติวัฒน์ กิตติโสภโณ (ครูบาบุญหลวง) ได้ออกแบบสร้างเมรุชั่วคราว สำหรับงานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) เป็นปราสาทนกกหัสติลิงค์ จากแนวคิดและความเชื่อเรื่องเขาพระสุเมรุ โดยมีรูปแบบจำลองปราสาทนกกหัสติลิงค์เป็นประธาน (เขาพระสุเมรุ) ล้อมรอบด้วยปราสาทบริวารขนาดเล็กสี่มุม (ภูเขาสัตบริภณท์) บันไดสี่ด้าน (ทวีปทั้งสี่) พรมสีแดงปูพื้นทั้งสี่ด้าน (ทะเลสี่พันดร) ประดับประดาด้วยดอกไม้ต้นไม้ (ป่าหิมพานต์) ประดับตกแต่งด้วยเหล่าสัตว์ในป่าหิมพานต์ และวางตกแต่งด้วยเครื่องไทยธรรม เครื่องสังฆทาน

ภาพที่ 3 ปราสาทนกกหัสติลิงค์ประกอบเสร็จสมบูรณ์
ที่มา: ภาณุภาค โมกขศักดิ์

1.4 ปอยล้อ - แห่ปราสาท

เมื่อจัดงานบำเพ็ญกุศลครบวาระแล้ว บรรดาศิษยานุศิษย์ทั้งหลายเชิญ สรีระสังขารของมหาพระเถระขึ้นบนปราสาท แล้วช่วยกันชักลากปราสาทแห่ไปรอบเมืองหรือแห่ปราสาทไปยังฌาปนสถาน แต่เดิมใช้ล้อลากจึงทำให้เรียกติดกันมาว่า “งานปอยล้อ” สัญลักษณ์ของปอยล้อก็คือ ปราสาทหรือเมรุที่ถูกจัดสร้างขึ้นอย่างประณีตสวยงาม แต่เดิมปราสาทวางบนแม่ตะเข้ที่ทำด้วยท่อนซุงสำหรับใช้ชักลาก ปัจจุบันใช้ล้อเลื่อนหรือรถในการเคลื่อนแห่ปราสาท จัดขบวนอย่างสมเกียรติ มีมหรสพดนตรี เครื่องไทยธรรม พระสวดอภิธรรมนำขบวน พระสงฆ์และสาธุศิษย์จูงสายโยง

จากปราสาทเดินตามขบวน มีการโปรยทานเหรียญที่มัดใส่ในลูกมะนาว “หงบ้านาว” ไปตลอดทาง การแห่ปราสาทของพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวัช) จัดขึ้นในวันที่ 25 มกราคม 2560

ภาพที่ 4 ขบวนแห่ปราสาทสี่ริระสังฆารของพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวัช) ที่มา: ภานุภัค โมกขศักดิ์

1.5 เชิญศพขึ้นบนปราสาทนทหส์ตีลิ่งค์ “นอนไม้หรือนอนขอน”

เมื่อขบวนแห่ปราสาทมาถึงฌาปนสถาน นำโลงใส่สี่ริระสังฆารวนรอบปราสาทที่ใช้เผา 3 รอบและทำพิธีขอสมาแก่ศพก่อนเชิญขึ้นตั้งบนปราสาทที่ใช้เผาสำหรับงานพระราชทางเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวัช) ได้ทำพิธีเชิญศพขึ้นบนปราสาทนทหส์ตีลิ่งค์ “นอนไม้หรือนอนขอน” ในวันที่ 25 มกราคม 2560

คติการสร้างปราสาทเผาศพของพระสงฆ์นั้นมีความแตกต่างจากคนทั่วไป คือ มีเสาผ้าเพดานซึ่งบนยอดปราสาท โดยนำไม้ไผ่ยาวเต็มตลอดลำจำนวน 4 ลำ ปักไว้สี่มุมบนยอดไม้ไผ่ซึ่งจีวร เรียกว่า “ผ้าเพดาน” ส่วนด้านล่างของปราสาทก็ปูจีวรบนพื้นก่อนวางตัวปราสาททับลงไป เรียกว่า “ผ้ากระดาน” ตามความเชื่อที่ว่าเมื่อเผาศพพระมหาเถระนั้นไฟจะร้อนแรงไปถึงสรวงสวรรค์และด้านล่างจะร้อนไปถึงนาคพิภพ จึงใช้จีวรของพระซึ่งเพื่อกันความร้อนแรงของไฟให้อ่อนกำลังลง เมื่อปราสาทถูกไฟไหม้

จนหมด ไม้ไผ่ทั้ง 4 ถ้าก็จะถูกไฟลามล้มลง จีวรที่ชิงไว้ร่วงลงมา ชาวบ้านมักจะแย่ง จีวรนั้นเพื่อมาทำเป็นวัตถุมงคลของตนเชื่อว่าสามารถป้องกันสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ได้

ภาพที่ 5 ไม้ไผ่ลายาวปักไว้ล้อมม บนยอดชิงด้วยจีวร เหนือปราสาทนักษัตติลิงค์
ที่มา: ภานุภาค โมกขศักดิ์

1.6 พิธีส่งสการตานคาบพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธุคุณ (กุศล คนธวโร)

เมื่อเชิญศพขึ้นบนปราสาทนักษัตติลิงค์ “นอนไม้หรือนอนขอน” จะมีการบำเพ็ญกุศลทางศาสนา มีมหรสพการละเล่นและดนตรีประกอบ ในงานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธุคุณ (กุศล คนธวโร) มีการบำเพ็ญกุศลสรีระสังขารบนปราสาทนักษัตติลิงค์ 3 วัน ก่อนวันส่งสการตานคาบ

ในช่วงเช้าของวันส่งสการตานคาบ 28 มกราคม 2560 เริ่มด้วยการบำเพ็ญกุศลทางศาสนา ทำบุญเลี้ยงพระและแจกทาน พระสงฆ์ 91 รูป สวดธรรมนิยามสูตร ช่วงบ่ายเป็นการถวายผ้าบังสุกุล เวลา 16.00 น.พระวิสุทธีวงศาจารย์ (วิเชียร อโนมคุโณ) เจ้าคณะใหญ่หนเหนือเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ หม่อมหลวงบัณฑิตา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส ประกอบพิธีพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธุคุณ (กุศล คนธวโร)

ภาพที่ 6 พิธีพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร)
ที่มา: ภาพข่าว โมกข์ศักดิ์

1.7 การส่งสการเผาปราสาทนักษัตติลิงค์

เมื่อเสร็จพิธีพระราชทานเพลิงศพแล้ว คณะสานุศิษย์ได้จัดเตรียมพื้นที่สำหรับการส่งสการเผาปราสาทนักษัตติลิงค์ (เผาจริง) เชิญสงฆ์ระสังขารพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) ในโรงदानบนปราสาทลงมายังท้องของนักษัตติลิงค์ด้านล่าง (ลักศพ) ให้เหลือไว้เพียงโรงเปล่าदानบน ทั้งนี้เพื่อให้สงฆ์ระสังขารอยู่ในจุดที่เหมาะสมเมื่อไฟไหม้ปราสาทพังทลายลง เริ่มต้นพิธีช่วงค่ำเวลา 19.00 น. ดนตรีประกอบประกอบการแสดงมหรสพ จากนั้นพระสงฆ์เจริญพระธรรมเทศนา สวดพระอภิธรรม และพิธีขอสมาธิระสังขารพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร)

เมื่อถึงกำหนดเวลาประชุมเพลิง ประธานจุดไฟขนวนซึ่งมีสายลวดซึ่งไว้ห่างจากตัวปราสาทนักษัตติลิงค์ประมาณ 15 เมตร ไฟลุกหนูกจากขนวนวิ่งไปติดดอกไม้ไฟพลู ตะไล ไฟพะเนียง ลูกสว่างไสวรอบตัวปราสาท ไฟจะค่อย ๆ ลุกไหม้ตัวปราสาททางदानบน เมื่อไฟติดตัวปราสาทแล้ว พระสงฆ์ทั้งหมดร่วมกันสวดพระอภิธรรมไปพร้อมกับไฟที่ลุกไหม้ วงดนตรีมีหน้าที่ตีประกอบประกอบตลอดจนไฟไหม้ปราสาทนักษัตติลิงค์

หมดทั้งหลัง ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง เสร็จสิ้นการส่งสารเผาปราสาทนก
หัสดีลิงค์

ภาพที่ 7 พิธีส่งสารเผาปราสาทนกหัสดีลิงค์
ที่มา: ภาณุภาค โมกขศักดิ์

2. ดนตรีที่ใช้ในพิธีส่งสารตานคาบ

จากการเก็บข้อมูลภาคสนามเรื่องดนตรีที่ใช้ในประเพณีส่งสารตานคาบ
กรณีศึกษางานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธุคุณ (กุศล คนธวโร) ณ วัดสวนดอก
พระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถรวบรวมวงดนตรีและบทเพลงที่ใช้ดังนี้

2.1 วงกลองจุ่ม เป็นขบวนกลองจุ่มมีลักษณะคล้ายขบวนกลองชนะ
ในภาคกลาง ใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีและเครื่องเป่าของล้านนา ประกอบด้วย
กลองมอญเชิงขนาดเล็กตั้งแต่ 4 ใบขึ้นไป ฆ้องโหม่งราว 1 - 3 ใบ กังสดาล 1 ใบ และเป็น
ขนาดต่าง ๆ งานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธุคุณ (กุศล คนธวโร) ใช้วงกลองจุ่ม
ในขบวนแห่ปราสาทจากวัดบุพพาราม เคลื่อนขบวนไปรอบเมืองเชียงใหม่ และแห่ไปยัง
ฌาปนสถาน เมรุชั่วคราว วัดสวนดอกพระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 8 วงกลองจุ่มใช้ในขบวนแห่ปราสาทพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) ที่มา: ภาณุภักดิ์ โมกขศักดิ์

จากการเก็บข้อมูลวงกลองจุ่มที่ใช้ในการแห่ปราสาทสี่ระสังขารพระเทพวิสุทธิคุณ(กุศล คนธวโร) จากวัดบุพพารามมายังฉาปนสถาน เมรุชั่วคราว วัดสวนดอก พระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 25 มกราคม 2560 เพลงที่ใช้ในการแห่ปราสาทได้แก่ เพลงแห่ขบวนหลวง (ปราสาทไหว) เพลงมอญยกศพ เพลงธรรณีกรรแสง เพลงลาวครวญ เพลงดาวทอง และเพลงไทยเดิม สองชั้น จังหวะช้า ๆ

2.2 วงปาดก้องเครื่องมอญ เป็นวงปี่พาทย์ของล้านนาอีกรูปแบบหนึ่ง โดยได้แบบอย่างจากวงปี่พาทย์มอญในภาคกลาง ผสมกับเครื่องดนตรีในวงปาดก้องพื้นเมืองของล้านนา ใช้บทเพลงของล้านนาเป็นหลักในการบรรเลง เครื่องดนตรีในวงปาดก้องเครื่องมอญ ประกอบด้วย ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ระนาดเอกเหล็ก ระนาดทุ้มเหล็ก ซ้องมอญวงใหญ่ ซ้องมอญวงเล็ก โหม่ง ฉิ่ง ฉาบ แนนหลวง แนน้อย กลองเต่งถึง กลองปองเป็ง และเปิงมางคอก

วงปาดก้องเครื่องมอญ เป็นวงดนตรีหลักในประเพณีส่งสารตานคาบ ใช้บรรเลงประกอบพิธีการ ประกอบมหรสพการละเล่น และบรรเลงเพื่อการฟังคั่นระหว่างพิธีการ อีกทั้งเป็นอาณัติสัญญาณในการเริ่มต้นพิธีในช่วงต่าง ๆ

ภาพที่ 9 วงปาดก้องเครื่องมอญ ที่ใช้ในพิธีส่งสารตานคาบเผาหนักหัสดีลิงค์
ที่มา: ภาณุภักดิ์ โมกขศักดิ์

จากการเก็บข้อมูลวงปาดก้องเครื่องมอญ ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนจรโว) ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 28 มกราคม 2560 พบหน้าที่และบทเพลงที่ใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1) การประโคมก่อนพิธีการช่วงเช้า รอบละ 40 - 50 นาที ใช้เพลงปราสาทไหว เพลงแขกมอญ เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เพลงมอญรำดาบ เพลงมอญขว้างดาบ

2) ประโคมส่งพระลงหอดัน 30 นาที ใช้เพลงปราสาทไหว เพลงล่องแม่ปิง เพลงถ้ำสิงห์ และเพลงพระลอเลื่อน

3) บรรเลงระหว่างพระฉันเพล 40 นาที ใช้เพลงฝึมดกินน้ำมะพร้าว

4) ประโคมก่อนพิธีการช่วงบ่าย 40 - 50 นาที ใช้เพลงปราสาทไหว เพลงศิลาฉวี เพลงหริภุญชัย เพลงระบำสุโขทัย และเพลงพื้นเมืองล้านนา

5) พิธีพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนจรโว) และสานุศิษย์ขึ้นวางดอกไม้จันทน์ ใช้เพลงพญาโคก เพลงแขกมอญ เพลงแขกมอญ

บางขุนพรหม เพลงมอญรำดาบ และเพลงมอญขว้างดาบ บรรเลงต่อเนื่องจนกว่าผู้วาง
ดอกไม้จันทน์จะหมด

6) ประโคมก่อนเริ่มพิธีช่วงค่ำ รอบละ 40 - 50 นาที ใช้เพลงฝึมดลงช่วง
และเพลงจังหวะเร็วสนุกสนาน เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง และเพลงไทยสากล

7) ดนตรีบรรเลงประกอบการแสดงมหรสพ ใช้เพลงบรรเลงตามชุด
การแสดง ในงานนี้มีการแสดงฟ้อนเทวดา ใช้เพลงเม็งคบุตร

8) พิธีส่งสการประชมเพลิง จุดไฟขนวน ใช้เพลงแห่ย่งน้อย
(เพลงปราสาทไหว) และเพลงมวยช้า ไฟติดลูกไหม้ส่วนบนของปราสาทนกหัสดีลิงค์
ใช้เพลงมวยเร็ว

9) ไฟไหม้ตัวปราสาทนกหัสดีลิงค์ ใช้เพลงปราสาทไหว และเพลงจังหวะ
เร็วสนุกสนาน เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง และเพลงไทยสากล

10) เมื่อไฟไหม้ปราสาทหมดทั้งหลัง ใช้เพลงแห่ย่งหลวง (เพลงปราสาทไหว)
เป็นเพลงส่งท้ายในพิธีส่งสการตานคาบเผาปราสาทนกหัสดีลิงค์

สรุปผลและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องดนตรีที่ใช้ในประเพณีส่งสการตานคาบ ในงานพระราชทาน
เพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธโร) ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่
สามารถวิเคราะห์บทบาทของดนตรีได้ 4 อย่าง คือ 1. บรรเลงประโคมในงาน 2. บรรเลง
ประกอบพิธีกรรม 3. บรรเลงเพื่อการฟัง 4. บรรเลงประกอบการแสดงใช้วงดนตรี
2 ประเภท คือ 1) วงกลองจุม ใช้ในขนวนแห่ปราสาท เพลงที่สำคัญได้แก่ เพลงปราสาทไหว
2) วงปาดก้องเครื่องมอญ ใช้ประโคม ประกอบพิธีกรรม บรรเลงเพื่อการฟังและ
ประกอบการแสดง เพลงที่สำคัญได้แก่ เพลงปราสาทไหว เพลงมวย เพลงฝึมด เพลงเม็งคบุตร
และเพลงประเภทลูกทุ่ง ลูกกรุง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าดนตรีมีบทบาทช่วยให้ประเพณีสังการตานาคบ มีความสมบูรณ์ เสียงของดนตรีเป็นดังอาณัติสัญญาณในพิธีและเรียกศรัทธาจากผู้ที่มา ร่วมงาน รูปแบบวงดนตรีและบทเพลงมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตามสมัยนิยมเพื่อจูงใจ ผู้คน สร้างบรรยากาศในงานก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก ตรงตามแนวคิดทฤษฎีเรื่อง “ศิลปะกับบริบททางวัฒนธรรม” ของยศ สันตสมบัติ (2537) ว่า ดนตรีเป็นศิลปะ อย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก การเลือกใช้บทเพลงให้เข้ากับขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งบทเพลงของเก่าและบทเพลงใหม่ ๆ ทำให้ผู้ฟังให้ความสนใจดนตรี ตลอดจนดนตรี ประกอบการเล่นล้านนาที่สนุกสนานแสดงสลับพิธีกรรมทางศาสนา ทำให้ผู้ร่วมงาน ได้ผ่อนคลายอารมณ์ และเป็นการอนุรักษ์การเล่นศิลปะการแสดงของล้านนาให้ สูญหาย ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมทางศาสนา งานศิลปะและดนตรี ให้อยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนในประเพณีสังการตานาคบล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน การเข้าใจในคุณค่าและเห็นความสำคัญในศาสตร์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในการศึกษาด้านมานุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ ศาสนา ครุฑนัย นักรบ (2557: 1) ได้กล่าวว่า “ดนตรีชาติพันธุ์วิทยาหรือมานุษยวิทยาคือศาสตร์ที่มุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจ และมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมดนตรีของมวลมนุษยชาติที่ทั้งปวง” เรื่องดนตรีที่ใช้ ในประเพณีสังการตานาคบ กรณีศึกษางานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทฺธิคุณ (กุศล คนธวโร) ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปราย เพิ่มเติมตามแนวคิดเรื่องคุณค่าของดนตรีในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณค่าต่อสังคมและศาสนา ประเพณีสังการตานาคบ เป็นประเพณีของ ชาวพุทธที่ผสมเข้ากับวิถีชาวล้านนา กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการทำบุญ การแจกทานเพื่อ อุทิศบุญกุศล เชิดชูคุณงามความดีของผู้ที่เสียชีวิต พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ล้วนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้ร่วมงาน สร้างความสามัคคีระหว่างวัดกับ ชุมชน และถือเป็นกิจกรรมที่ช่วยการสืบทอดพระพุทธศาสนา ตรงกับแนวคิดของ

ศรยุทธ เอี่ยมเอื้อยุทธ (2552: 36) ที่กล่าวว่า “พิธีกรรมเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ระดมพลังของคนในชุมชนได้อย่างเข้มข้นมากที่สุด”

2. คุณค่าต่อการรักษาภูมิปัญญาล้านนา ประเพณีสังสารตานคาบล้านนา เป็นดั้งเดิมที่ให้ศิลปินล้านนาแขนงต่าง ๆ ได้แสดงผลงาน เป็นการรวบรวมภูมิปัญญาของชาวล้านนาหลายแขนง ได้แก่ การสร้างปราสาทใส่ศพ งานดอกไม้สด การผลิตดอกไม้ไฟ งานหัตถศิลป์ การแต่งกาย อาหาร ดนตรี การละเล่น มหรสพ ล้วนเป็นองค์ความรู้ของชาวล้านนาที่ได้สืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ ถือเป็น การสืบสานมิให้สูญหาย

3. คุณค่าด้านหน้าที่ของดนตรี ดนตรีเข้ามามีบทบาทในพิธีเผาปราสาทนกหัสดีลิงค์ของล้านนา มีส่วนช่วยให้พิธีกรรมมีความสมบูรณ์ บทบาทหน้าที่ที่สำคัญคือ 1) การใช้ดนตรีประกอบพิธีกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ ของพิธีสังสารเผาปราสาท 2) การใช้ดนตรีเพื่อการฟัง สร้างบรรยากาศและสร้างศรัทธาในพิธี 3) การใช้ดนตรีเพื่อประกอบการแสดง การละเล่นมหรสพในงาน นอกจากนี้ยังใช้ดนตรีเพื่อเป็นอาณัติสัญญาณบอกว่าการกำลังมีกิจกรรมงานพิธีเกิดขึ้น การปรับเปลี่ยนรูปแบบวงดนตรี ลักษณะการบรรเลง และบทเพลง ทำให้ดนตรีล้านนาเข้ากับวิถีของชาวล้านนาในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี รับผิดชอบต่อสังคมและผู้คนอย่างกลมกลืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การศึกษาเรื่องของดนตรีที่ใช้ในประเพณีสังสารตานคาบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อศึกษาในครั้งต่อไปดังนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงกรณีศึกษาเฉพาะในงานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) ยังมีพิธีสังสารตานคาบของบุคคลทั่วไป และพิธีสังสารตานคาบในจังหวัดอื่น ๆ ที่ควรศึกษารวบรวมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ธีรานันท์. (2550). การตายและพิธีการทำบุญศพ. โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

ยศ สันตสมบัติ. (2537). มนุษย์กับวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศรยุทธ์ เอี่ยมเอื้อยุทธ. (2552). เสียงเพรียกจาก(คนใน)โลงศพ. วิชาษา.

ศรัณย์ นักรบ (2557). Ethnomusicology ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สนั่น ธรรมธิ. (2550). สารัตถะล้านนา. สุเทพการพิมพ์.

สิริวิจิโรภาส และ คณະ (2554). ผาสาทล้านนา ใน อนุสรณ์พิธีพระราชทานเพลิงศพเป็นกรณีพิเศษ พระครูแก้ว สมมาจาโร (แก้ว ทนนานชัย) 15 มกราคม 2554. ลำพูนมีเดีย.

อริยสาวก. (2560). 91 ปี พระเทพวิสุทธิคุณ ใน อนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร) 28 มกราคม 2560. นันทพันธ์พรินต์ติ้ง.

อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว. (2550). พจนานุกรมภาษาล้านนา. โรงพิมพ์แสงศิลป์.

การวิเคราะห์การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

Analysis of Cohesion in the Literary Work of Dek Ban Doi's Mala Khamchan

รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์¹ นลินภัทร์ เมฆเกรียงไกร²
Rungroj Tonpradit¹ Nalinpat Mekkiengkrai²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง เด็กบ้านดอย ของมาลา คำจันทร์ และเพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ โดยใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดการเชื่อมโยงความของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2552) และวรวรรณ ศรียาภักย์ (2563) วิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความ และวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย”

ผลการศึกษาพบว่า มีการเชื่อมโยงความ 6 ลักษณะ คือ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม การเชื่อมโยงความที่พบจำนวนมาก

* Corresponding author, e-mail: rungrawai@hotmail.com

¹ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Lecturer, Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

² อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

² Lecturer, Faculty of Arts, University of Phayao

1) the language expressions, which is clear and easy to understand, and the beautiful and elegant language; and 2) the overall uses of language that expressed the identity of the cohesive language in the literary work of Mala Khamchan's Dek Ban Doi, where there was a lot of cohesive language using and the comparative reference in many paces of the text.

Keywords: Cohesion Literary Mala Khamchan

บทนำ

วรรณกรรม เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิต และภูมิปัญญาของคนในสังคม ที่ได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมา ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2544) กล่าวไว้ว่า วรรณกรรม เป็นส่วนหนึ่งของระบบชีวิตของชุมชน แต่ละสังคมย่อมมีวรรณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะสภาพของชุมชน หรือสังคมนั้น ๆ นักเขียนซึ่งอยู่ในสังคม ดังกล่าวภายในกรอบแห่งวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่สืบต่อ ๆ กันมา ย่อมอาศัยสังคัมและวัฒนธรรมเป็นแหล่งวัตถุดิบที่เขาจะเลือกหยิบไปใช้เป็นเนื้อหาสาระในงานเขียนของเขา

มาลา คำจันทร์ เป็นนามปากกาของนายเจริญ มาลาโรจน์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช 2556 เป็นนักประพันธ์ที่สร้างสรรค์งานไว้มากมาย ทั้งเรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรมเยาวชน สารคดี และนิทานเด็ก ที่สามารถสะท้อนภาพสังคม ได้อย่างเด่นชัด สอดคล้องกับที่พรพรม บุญถนอม (2551) ได้กล่าวไว้ว่า มาลา คำจันทร์ มักจะใช้ภาษาถิ่นสื่อสาร ผู้อ่านสามารถจินตนาการถึงภูมิประเทศ ถิ่นฐาน และรับรู้ บรรยากาศท้องถิ่น ได้จากภาษาถิ่นเหนือที่ผู้เขียนใช้ในการเล่า บรรยาย พรรณนา และใช้ในบทสนทนาของตัวละคร เพื่อนำเสนอภาพชีวิตวัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่ผู้เขียนมีความคุ้นชินมากที่สุด

เด็กบ้านดอย เป็นงานเขียนชิ้นแรกของมาลา คำจันทร์ ที่สะท้อนภาพสังคมชนบทของบ้านดอย หมู่บ้านหนึ่งในตำบลเมืองพาน อำเภอกวน จังหวัดเชียงราย ที่เป็นบ้านเกิดของมาลา คำจันทร์ เมื่อราวปีพุทธศักราช 2500-2512 มีการใช้ภาษาถิ่นแทรกอยู่ ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึก ดังที่สันติวัฒน์ จันทร์ไธ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า มาลา คำจันทร์ สร้างสรรค์นวนิยายโดยอิงอาศัยวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนืออย่างสอดคล้องและเหมาะสมกลมกลืน อีกทั้งยังชักนำให้ผู้อ่านเข้าไปสู่บรรยากาศของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือได้อย่างดี แสดงศิลปะด้านการใช้ภาษาในการนำเสนอ นวนิยายได้อย่างไพเราะ สื่อความหมายได้เด่นชัด

การเชื่อมโยงความ เป็นกระบวนการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำและความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหนึ่งกับประโยคอื่น ๆ ที่อยู่แวดล้อม ทำให้ประโยคต่าง ๆ ที่เรียงต่อกันรวมเป็นข้อความเดียวกัน ประโยคแต่ละประโยคในข้อความใดข้อความหนึ่งจึงไม่ได้ปรากฏอย่างอิสระ แต่มีความสัมพันธ์กับประโยคอื่นด้วย ดังที่ชื่นจิตต์ อธิวรกุล (2553) กล่าวไว้ว่า การเชื่อมโยงความ คือ กระบวนการแสดงความต่อเนื่องของข้อความ ซึ่งอาจอยู่ในประโยคเดียวกันหรือการสนทนาเดียวกัน และการเชื่อมโยงความจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการตีความกลไกเชื่อมโยงความ สอดคล้องกับสมทรง บุรุษพัฒน์ (2537) ที่ได้กล่าวถึงการเชื่อมโยงความไว้ว่า การเชื่อมโยงความหรือจะนัยสัมพันธ์ เป็นลักษณะสำคัญของวจนะที่ทำให้ข้อความในวจนะเดียวกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การเชื่อมโยงความจะเกิดขึ้นเมื่อข้อความตอนใดตอนหนึ่ง ต้องอ้างอิงข้อความอื่น จึงจะเกิดความเข้าใจในข้อความนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” เป็นวรรณกรรมที่ทรงคุณค่าและแสดงให้เห็นวิถีชีวิต ค่านิยม และนำศึกษาถึงการเชื่อมโยงความด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความ และวิเคราะห์ผลที่ได้จากการเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย”

อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความทางวรรณกรรม และภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์
2. เพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย”

แนวคิดและทฤษฎี

การศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ ผู้ศึกษาประยุกต์ใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2552) และวรวรรณ ศรียาภัย (2563) โดยใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความ 6 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม

วิธีการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารที่นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเชื่อมโยงความ แล้วสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเชื่อมโยงความ
2. อ่านวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์อย่างละเอียด และเก็บข้อมูลลักษณะการเชื่อมโยงความประเภทต่าง ๆ
3. นำแนวคิดทฤษฎีการเชื่อมโยงความที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ มาวิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

4. วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” โดยใช้แนวคิดของธัญญา สังขพันธานนท์ (2539)

5. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความของวรวรรณ ศรียาภัย (2563) และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2552) สังเคราะห์ออกมาเป็นแนวคิดของตนเอง จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนา ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

การวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องเด็กบ้านดอย ของมาลา คำจันทร์ ตามหลักการเชื่อมโยงความ 6 ลักษณะ คือ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม ปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1.1 การอ้างถึง

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2552) กล่าวถึง การอ้างถึง (reference) ไว้ว่า หมายถึง การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำหรือวลีเพื่ออ้างถึงคำหรือวลีที่มาข้างหน้าจากการวิเคราะห์ พบการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง 3 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนาม การอ้างถึงเชิงบ่งชี้ และการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

1.1.1 การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนาม จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือหน่วยบุรุษสรรพนาม และหน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม ดังต่อไปนี้

1) หน่วยบุรุษสรรพนาม คือ คำบุรุษสรรพนาม บุรุษที่ 1 ใช้แทนชื่อนามของผู้พูด บุรุษที่ 2 ใช้แทนชื่อนามของผู้ที่ผู้พูดพูดด้วย สรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนชื่อนามของผู้ที่ผู้พูดกล่าวถึง ซึ่งพบการใช้หน่วยบุรุษสรรพนามทั้ง 3 บุรุษ ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางหน่วยบุรุษสรรพนาม

บุรุษสรรพนาม	คำที่ปรากฏ
บุรุษที่ 1	เรา, ฮา, กู, ข้า, ผม, อ้าว
บุรุษที่ 2	มึง, สู้, แก, ข้า, โก, ลื้อ
บุรุษที่ 3	ท่าน, เขา, มัน, แก

ตัวอย่างหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูด เช่น เรา, ฮา, กู, ข้า, ผม, อ้าว
ข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ มีดังนี้

“**ฮาว่าเปลี่ยนเป็นเล่นสกีตากันเถอะ**” **ไอ้แสงหัวโจกพูด** สกีตาเป็นการเล่นกึ่ง
การพนันชนิดหนึ่ง “**ฮาเป็นเจ้ามือเอง...**” (มาลา คำจันทร์, 2557: 41)

ฮา ในข้อความนี้ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 อ้างถึง ไอ้แสง

ตัวอย่างหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนหน่วยที่ผู้พูดพูดด้วย ได้แก่ มึง, สู้,
แก, ข้า, โก, ลื้อ มีตัวอย่างข้อความดังนี้

ผมขายให้ไม่ได้หรือ**โก** **ขายนาแล้วจะเอาข้าวที่ไหนมากิน**

ลื้อไปซื้อเอาใหม่ก็ง่าย **ทางหัวงมไล่ละสองพัง** **อ้าวให้ไล่ละฉิกพังเฮ้า** (มาลา
คำจันทร์, 2557: 204)

โก ในข้อความนี้ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 อ้างถึง แจ็กสะ และ ลื้อ ในข้อความนี้
เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 อ้างถึง พ่อของมงคล ในข้อความสถานการณ์สนทนา

ตัวอย่างหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนหน่วยที่ผู้พูดกล่าวถึง ได้แก่ ท่าน
เขา มัน แก ข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ มีดังนี้

ไม่ไกลหรือ **เราเห็นเขาลากหมาตายมาที่** **มันคงเนาแล้ว** (มาลา คำจันทร์,
2557: 31)

เขา ในข้อความนี้ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 อ้างถึง คนที่ลากหมาตายมาที่
ในข้อความสถานการณ์สนทนา และ มัน ในข้อความนี้ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 อ้างถึง
หมาที่ตายแล้ว ในข้อความข้างหน้า

2) หน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม จำแนกได้ 6 ลักษณะ ได้แก่ หน่วยเรียกชื่อเฉพาะ หน่วยเรียกตำแหน่ง หน่วยเรียกญาติ หน่วยเรียกอาชีพ หน่วยฉายานาม และหน่วยแสดงความเป็นเจ้าของ ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางหน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนามที่ปรากฏ

หน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม	คำที่ปรากฏ
หน่วยเรียกชื่อเฉพาะ	มงคล, อีผั้น, ไจยา, อ้ายน้อย, อ้ายใหญ่, ป้าดา, ปู่แก้ว, อ้ายเบิบ, มนตรี, เมืองคำ, ไ้อ้แสง, ไ้อ้กล, คำแก้ว, ป่านวล, ป้ากวน, อาเมือง, อาบัวผั้น, อาจันทร์ดี, แจ็กหัง, โกเหล็ก, แจ็กสะ, ป้าออน, บัวเงิน, เจ้าสุวัตร, นางบัวคำ, เจ้ากุมารน้อย, พญาพรหม, ไ้อ้พลู๊ย, หมอทอง, ป้าคำ, รัตนา, พญาถน, บัวเรียว, โสภิต, มิตร, เพชรา, อี้จันดี, ลุงปิ่น, ครูจรรยา, นานาใจ
หน่วยเรียกตำแหน่ง	ตุ้ลุง, เจ้าหลวงเมืองแพร่, ครูใหญ่, เจ้านาย, ตุ้หลวง, พ่อหลวง, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, นายอำเภอ, กำนัน, เกษตร, ครูบา, โพร้แมน, เลบ้อร์, ปลัด, คุณพ่อ, นายใหญ่
หน่วยเรียกญาติ	แม่, พ่อ, ย่า, ปู่, พี่, แม่ฮื้อย, ทวด, หม่อน, อา
หน่วยเรียกอาชีพ	ครู, สล่า, หมอ, ตำรวจ, ลีเก, นางรำ, กองปราบ
หน่วยฉายานาม	ย่าข้ายผีเกาะ, ลุงแดงบ้านใต้, พ่อหนาน, ครูบาผู้เฒ่า, ครูบาฝ้าฝ้า, ไ้อ้ปังบ้านใต้
หน่วยแสดงความเป็นเจ้าของ	ชี้ข้าของเจ้าน้อย, ลูกแดงของเพื่อนบ้าน

ตัวอย่างหน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม จากข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ มีดังนี้

ดวงได้เคลื่อนไหววูบวาบไต่ต้นมะกอกใบโกร๋นต้นใหญ่ มงคล เด็กนักเรียนชั้น ป.2 โรงเรียนบ้านคอย ชัดฉิว...ใครนะตื่นเช้ากว่าเราได้ คงจะมีฟันลูก ย่าชายฝึเกะ

มงคล เป็นหน่วยเรียกชื่อเฉพาะ
ย่าชายฝึเกะ เป็นหน่วยฉายานาม

1.1.2 การอ้างอิงเชิงบ่งชี้

พบการใช้คำบ่งชี้ หรือคำชี้เฉพาะ ได้แก่ นี้ นี นั่น มาใช้เป็นตัวเชื่อมโยงความใน 2 ลักษณะคือ หน่วยสรรพนามบ่งชี้ และหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ ดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ลักษณะการอ้างอิงเชิงบ่งชี้ที่ปรากฏ

ลักษณะการอ้างอิงเชิงบ่งชี้	คำที่ปรากฏ
หน่วยสรรพนามบ่งชี้	นั่น,นี่
หน่วยวิเศษณ์บ่งชี้	โน้น,นี้,นี่,นั้น

ตัวอย่างหน่วยหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ ใช้คำบ่งชี้เป็นคำวิเศษณ์ในหน่วยภาษาที่ใช้อ้างอิงหน่วยภาษาหลัก จากวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านคอย” ของมาลา คำจันทร์ มีดังนี้

“เราไปหาทางวัดห่างไผ่มา **ที่โน้น**มะกอกไข่เยอะว่าจะเอาไปให้ครู”
“กลัวผีหรือ” (มาลา คำจันทร์, 2557: 19)

รูปภาษา **ที่โน้น** เป็นหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ เชื่อมโยงความโดยอ้างอิงหน่วยภาษา วัดห่าง ในข้อความหน้า

1.1.3 การอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ เป็นการใช้รูปภาษาหนึ่งแสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงหน่วยภาษาหนึ่งซึ่งมีนัยทางความหมายในเชิงเปรียบเทียบ (วรวรรณ ศรียานัย, 2563: 6-57) มีตัวอย่างจากวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านคอย” ของ มาลา คำจันทร์ ดังต่อไปนี้

ดอกนางแลว สีขาวอมม่วงรูปร่างเหมือนจันทน์มะพร้าว เอาใส่แกงแค
หวานกรอบดีนัก (มาลา คำจันทร์, 2557, หน้า 21)

จากตัวอย่างข้างต้น *จันทน์มะพร้าว* แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงถึง
เชิงเปรียบเทียบ หน่วยภาษา *รูปร่าง* โดยใช้ *เหมือน* เป็นกลไกทางภาษา เพื่อให้เข้าใจ
ลักษณะดอกนางแลว

1.2 การซ้ำ

การซ้ำ เป็นการปรากฏเป็นครั้งที่ 2 ขึ้นไป ของหน่วยภาษาเดิม อาจเป็น
รูปภาษา โครงสร้างภาษา หรือความหมายก็ได้ (วรวรรณ ศรียากัย, 2563: 6-58) จาก
วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ ปรากฏการซ้ำใน 2 ลักษณะ คือ
การซ้ำรูปภาษา การซ้ำโครงสร้างภาษา

การซ้ำรูปภาษา สามารถซ้ำได้ทั้งรูปหน่วยคำและกลุ่มคำที่เป็นหน่วยวลี
หน่วยประโยค และหน่วยย่อหน้า โดยทั่วไปจะพบการซ้ำหน่วยคำกับหน่วยวลี
มากกว่าหน่วยประโยคและหน่วยย่อหน้า

การซ้ำโครงสร้างภาษา ทำให้หน่วยภาษาในหน่วยข้อความอย่างน้อย 2 หน่วย
ขึ้นไปมีความสัมพันธ์กัน การซ้ำนี้จะเกิดกับโครงสร้างภาษาที่เหมือนกัน อาจเป็นการซ้ำวลี
หรือประโยคก็ได้

มีตัวอย่างการซ้ำดังนี้

“บางคนว่าไปสวรรค์ บางคนว่าไปนรก” ดวงตาเด็กน้อยฉายแววครุ่นคิด

“ใครทำดีก็ไปสวรรค์ ใครทำชั่วก็ไปนรก” (มาลา คำจันทร์, 2557, หน้า 56)

จากข้อความดังกล่าวพบการใช้รูปภาษาที่ซ้ำโครงสร้างภาษา คือ *บางคน*
ปรากฏซ้ำ 2 ครั้ง มีโครงสร้างภาษาคือ *บางคนว่าไป...* โดยมีหน่วยภาษาอื่นปรากฏ
ตามหลังหน่วยโครงสร้างภาษา และ รูปภาษาที่ซ้ำโครงสร้างภาษา คือ *ใคร* ปรากฏซ้ำ
2 ครั้ง มีโครงสร้างภาษาคือ *ใครทำ... ก็ไป...* โดยมีหน่วยภาษาอื่นปรากฏตามหลัง
หน่วยโครงสร้างภาษา

1.3 การละ

การละ คือ การละไว้ในฐานที่เข้าใจ หรือการตัดข้อความที่ผู้พูดกับผู้ฟังรู้กันดีอยู่แล้วออก ทำให้เกิดช่องว่างที่มีความเชื่อมโยงกับข้อความที่มาข้างหน้า (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2552) จากวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ ปรากฏการละ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ย่าเล่าเรื่องเต้าน้อยของคำว่า...มีเศรษฐีคนหนึ่งมีเมียสอง วันหนึ่ง $\mathcal{O}_{1.1}$ พายเรือออกหาปลา $_2$ $\mathcal{O}_{1.2}$ ได้ปลาแล้ว $\mathcal{O}_{1.3}$ ก็ให้ $\mathcal{O}_{2.1}$ เมียหลวงหัวเรือตัวหนึ่ง $\mathcal{O}_{1.4}$ ให้ $\mathcal{O}_{2.2}$ เมียน้อยท้ายเรือตัวหนึ่ง (มาลา คำจันทร์, 2557, หน้า 54)

ข้อความข้างต้นพบรูปหน่วยภาษาที่ละไป จำนวน 2 หน่วยคือ หน่วยภาษา $\mathcal{O}_{1.1}$ $\mathcal{O}_{1.2}$ $\mathcal{O}_{1.3}$ $\mathcal{O}_{1.4}$ เป็นการละรูปหน่วยภาษา เศรษฐี $_1$ ซึ่งเป็นหน่วยนามวลี ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานในประโยค หน่วยภาษา $\mathcal{O}_{2.1}$ $\mathcal{O}_{2.2}$ เป็นการละรูปหน่วยภาษา ปลา $_2$ ซึ่งเป็นหน่วยนามวลี ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมในประโยค แม้จะละไป แต่ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจความหมายของประโยคได้

1.4 การแทนที่

วรวรรณ ศรียาภัย (2563) กล่าวถึงการแทนที่ไว้ว่า เป็นการใช้รูปหน่วยภาษาขนาดสั้น อาจเป็นคำเดี่ยวหรือกลุ่มคำขนาดสั้น แทนรูปหน่วยภาษาอีกหน่วยหนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มคำขนาดยาว อาจเป็นประโยค ย่อหน้า หรือข้อความที่กล่าวไปแล้ว หรือกำลังจะกล่าว โดยรูปหน่วยภาษาทั้ง 2 หน่วยมีความหมายเหมือนกัน จากวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ พบการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่เพียงลักษณะเดียวคือ หน่วยบ่งชี้ รูปหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ ในลักษณะ ... + คำวิเศษณ์บ่งชี้ ได้แก่ คนนั้น, บ้านนั้น, วัตุนั้น, ของเหล่านี้, อันนี้, อย่างนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

‘ปู่จอม’ ได้ท่องเที่ยวมาถึงเมืองพาน แยกไปเก็บได้หลอดด้ายที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งอันห่างไกล บ้านนั้นจึงได้ชื่อว่าบ้านล่องหลอด ครั้นมาถึงเนินแห่งนี้ปู่จอมได้แว่วแฉะ

เมื่อมีการสร้างวัดขึ้นที่นั่นจึงให้ชื่อว่าวัดจอมแฉ่ว ปู่จอมเดินต่อไปจนแจ้งที่ชนบทแห่งหนึ่ง ในเมืองเชียงใหม่ วัดนั้นจึงได้ชื่อว่าวัดจอมแฉ่ง (มาลา คำจันทร์, 2557: 61)

รูปหน่วยภาษา *บ้านนั้น* ตัวอย่างข้างต้น เป็นการแทนที่ในลักษณะวิเศษณ์ บ่งชี้ โดยใช้แทนข้อความที่กล่าวมาแล้ว คือ *หมู่บ้านแห่งหนึ่ง* ดังที่ได้ขีดเส้นใต้ไว้ *วัดนั้น* เป็นการแทนที่ในลักษณะวิเศษณ์บ่งชี้ โดยใช้แทนข้อความที่กล่าวมาแล้ว คือ *ชนบทแห่งหนึ่งในเมืองเชียงใหม่* ที่ปู่จอมเดินไปแจ้งที่นั่น ดังที่ได้ขีดเส้นใต้ไว้

1.5 การใช้คำศัพท์

การเชื่อมโยงความโดยใช้คำศัพท์เป็นการใช้คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันทาง ความหมายลักษณะเหมือนกัน ขัดแย้งกัน หรือเป็นคำย่อยของกัน อธิบายสิ่งเดียวกัน เพื่อไม่ต้องใช้รูปคำศัพท์เดิมซ้ำ ลักษณะคำศัพท์ที่ใช้เชื่อมโยงความในข้อความ ภาษาไทย มี 2 ลักษณะ ได้แก่ คำไวพจน์ และคำลูกกลุ่ม (วรรณธรณ์ ศรียาภย์, 2563) วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบคำไวพจน์ และการใช้คำลูกกลุ่ม ดังต่อไปนี้

ผู้เฒ่าคนแก่แล้วว่า *คอมมานิดมันจะเอาคนใหญ่ไปเถนา ละอ่อนที่เป็นน้องแอ* อยู่มันก็เอาใส่อย่างดินปล่อยไว้ในนา แล้วทนต์น้ำให้ท่วม *เด็กขนาดนี้มันจับโยนขึ้นไปให้* ตกลงมาบนปลายดาบ *ใครรอดมันก็เลี้ยง ใครตายมันก็ฝัง* (มาลา คำจันทร์, 2557: 42)

ข้อความข้างต้น มีการเชื่อมโยงความโดยการใส่คำไวพจน์ โดยทั้งสามคำ คือ *ละอ่อน* *น้องแอ* และ *เด็ก* มีความหมายเดียวกัน

“*ผีร้ายก็มี ผีดีก็มี*”

“*ผีดีมีอะไรบ้างย่า*”

“*อย่างผีปู่ย่า (ผีบรรพบุรุษ) เลื้อบ้าน เลื้อวัด (ผีอารักษ์)*” (มาลา คำจันทร์, 2557: 63)

จากข้อความข้างต้นเห็นได้ว่า *ผีดี* เป็นคำจ่ากลุ่ม เชื่อมโยงกับคำลูกกลุ่ม คือ *ผีปู่ย่า (ผีบรรพบุรุษ) เลื้อบ้าน เลื้อวัด (ผีอารักษ์)*

1.6 การใช้คำเชื่อม

การเชื่อมโยงโดยการใช้คำเชื่อม จะใช้คำเชื่อมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประโยคในหน่วยข้อความให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทำให้ภาษาสละสลวย จากวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบการใช้คำเชื่อมโดยการใช้คำเชื่อมใน 13 ลักษณะ ได้แก่ คำเชื่อมอธิบาย คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง คำเชื่อมแสดงความคล้ายตาม คำเชื่อมเสริมเนื้อความ คำเชื่อมลำดับเวลา คำเชื่อมแสดงเหตุผล คำเชื่อมแสดงเรื่องใหม่ คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข คำเชื่อมให้เลือก คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์ คำเชื่อมแสดงจุดเริ่มต้น คำเชื่อมแสดงจุดจบ คำเชื่อมที่ไม่ปรากฏคือ คำเชื่อมเน้นความ คำเชื่อมสรุปความ คำเชื่อมเพื่อเพิ่มเนื้อความ และคำเชื่อมชี้แจง ดังตารางที่ 4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4 คำเชื่อมที่ปรากฏ

ประเภทคำเชื่อม	คำเชื่อมที่ปรากฏ
คำเชื่อมอธิบาย	คือ, กล่าวคือ, ซึ่ง, หมายถึง, เรียกว่า
คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง	เช่น
คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง	แต่, แต่...ก็, กว่า...ก็, แม้ว่า
คำเชื่อมแสดงความคล้ายตาม	และ, ก็, ทั้ง...และ, เมื่อ...จึง
คำเชื่อมแสดงเรื่องใหม่	ส่วน
คำเชื่อมเสริมเนื้อความ	ทั้ง
คำเชื่อมลำดับเวลา	แล้ว, เมื่อ
คำเชื่อมแสดงเหตุผล	เพราะ, ฉะนั้นจึง
คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข	ถ้า, ไม่เช่นนั้น
คำเชื่อมให้เลือก	หรือ
คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์	เพื่อ, สำหรับ, เพื่อ...ให้
คำเชื่อมแสดงจุดเริ่มต้น	ตั้งแต่, จากนั้น
คำเชื่อมแสดงจุดจบ	จนกระทั่ง, ในที่สุด

ตัวอย่างการใช้คำเชื่อม จากวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์มีดังนี้

...ชาวบ้านเอาบิ๊บใส่น้ำพริกหรือไม่ก็เอาเปลือกมาอม โดยใส่ฮ้าแห้งผิงไฟ ไล่เกลือและหอมป้อม (ผักชี) อมแล้วเวลาที่มันน้ำจะมีรสหวานชุ่มคอแก้ร้อนในได้ ส่วน มะกอกไข่ลูกใหญ่กว่าขนาดเท่ามะนาวลูกย่อยๆ แม้ค้ำในตลาดรับซื้อร้อยละสองบาท แต่ถ้าเป็นมะกอกหลวงลูกใหญ่ร้อยละสาม บาท แต่มันหายาก กว่าจะรวบรวมให้ครบ ร้อยก็ต้องสี่ห้าวัน บางทีมันก็เน่าเสียก่อนที่จะครบร้อย (มาลา คำจันทร์, 2557: 20)

และ เป็นคำเชื่อมแสดงความคล้ายตาม ในตัวอย่างนี้ ผู้เขียนต้องการ ให้หอมป้อม(ผักชี) คล้อยตามเนื้อความ ไล่ฮ้าแห้งผิงไฟไล่เกลือ

ส่วน เป็นคำเชื่อมแสดงเรื่องใหม่ เนื้อความก่อนหน้านี้ ผู้เขียนกล่าวถึง มะกอกหวาน แต่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงเรื่องใหม่ คือ มะกอกไข่ จึงใช้คำเชื่อม ส่วน

แต่ถ้า เป็นคำเชื่อมแสดงเงื่อนไขให้เลือก ระหว่างมะกอกหวาน มะกอกไข่ และมะกอกลูกใหญ่

แต่, กว่า...ก็ เป็นคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง

2. ผลที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

ผู้วิจัยใช้แนวคิดของธัญญา สังขพันธานนท์ (2539) ในการวิเคราะห์ ปรากฏผล ที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ ใน 2 ลักษณะคือ ผลต่อสำนวนภาษา และการใช้ภาษาโดย ภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผลต่อสำนวนภาษา

กลวิธีการเชื่อมโยงความ 6 ลักษณะ คือ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม ส่งผลให้สำนวนภาษาในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย”

จากข้อความข้างต้น มีการใช้คำเชื่อม แล้ว เป็นคำเชื่อมลำดับเวลา ทั้งที่เป็นคำเชื่อมเสริมเนื้อความ แต่ เป็นคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง เพื่อ เป็นคำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์ เหมือน เป็นการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ ทำให้ข้อความมีความสละสลวย อ่านแล้วเพลิดเพลิน

2.2 การใช้ภาษาโดยภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

จากกรรศึกษากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความโดยภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์หรือลักษณะงานเขียนของมาลา คำจันทร์ ในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” พบอัตลักษณ์การเชื่อมโยงความ ดังต่อไปนี้

2.2.1 วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ เป็นวรรณกรรมที่บันทึกภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของภาคเหนือ จึงทำให้เนื้อหา มีการใช้ภาษาถิ่นเหนือประกอบเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีการใช้ภาษาเชื่อมโยงความ โดยการใช้คำเชื่อมอธิบายเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของ คำ หรือเหตุการณ์ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ได้ดียิ่งขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ขั้นที่สามก็ติดไฟตั้งเตา (ไม่ใช่เตาอังโล่) นำยอดตองที่ฉีกซ้อนกันแล้ว มาวางบนก้อม คือมานั่งหรือตั้งเตี้ยๆ สูงสักหนึ่งนิ้วมือ มีผ้าหนารองรับ รีดให้แห้งสุด ด้วยเตาที่ละแผ่น กระบวนการขั้นนี้เรียกว่า ‘จำต้อง’ คือใบตอง เวลาจำต้องก็ต้องนั่งหลังขดหลังแข็ง บางคนก็จำไปจมนไป (จมนคือบ่น) จนกว่าจะหมด จากนั้นก็นำใบตองไปผึ่งให้มันคลายความกรอบ เพื่อจะ ‘แหลบ’ คือซ้อนใบตองได้ง่ายๆ แหลบแล้วก็มีมัดรวมกันเป็นปึกๆ หางของหนังกูทบไว้ ขึ้นต่อไปก็ตัดตองด้วยมีดให้ได้ขนาดของแต่ละแผ่นเท่าๆกัน จากนั้นเอาแผ่นตองที่ได้ขนาดแล้วไปกึ่ง คือมวน ม้วนหนึ่งมีห้าแผ่น สอบมวนเป็นหนึ่งมัด ลิบมัดเป็นหนึ่งพับ (มาลา คำจันทร์, 2557: 38-39)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำเชื่อม คือ เป็นคำเชื่อมอธิบาย เพื่ออธิบายความหมายภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในวรรณกรรมให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายมากยิ่งขึ้น

2.2.2 วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ มีการใช้การเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบหลายแห่ง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามสิ่งที่มาลา คำจันทร์ต้องการถ่ายทอด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ดอกนางแลว สีขาวอมม่วงรูปร่างเหมือนจันมะพร้าว เอาใส่แกงแคหวานกรอบดีนัก (มาลา คำจันทร์, 2557: 21)

มงคลสุดลมหายใจลึก ๆ ราวจะสูดเอาความงามของย่ำรุ่งเข้าไว้ในร่างกายให้หมดสิ้น (มาลา คำจันทร์, 2557: 23)

สรุปผล

วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบการเชื่อมโยงความใน 6 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างอิง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม การเชื่อมโยงความที่พบจำนวนมาก คือ การอ้างอิง โดยเฉพาะหน่วยเรียกชื่อเฉพาะ การเชื่อมโยงความที่พบจำนวนน้อยคือ การใช้คำศัพท์ลักษณะคำลูกกลุ่มด้านผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความ พบผลต่อลักษณะของการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องเด็กบ้านดอย ของมาลา คำจันทร์ 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลต่อสำนวนภาษา และการใช้ภาษาโดยภาพรวมที่แสดง อัตลักษณ์การใช้ภาษาเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์

อภิปรายผล

วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบการเชื่อมโยงความใน 6 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างอิง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อมจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าการเชื่อมโยงความที่พบจำนวนมาก คือ การอ้างอิง โดยเฉพาะหน่วยเรียกชื่อเฉพาะ อาจเพราะวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” มีลักษณะเป็นนวนิยาย ที่มาลา คำจันทร์ ดำเนินเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมชนบทภาคเหนือ ผ่านบทสนทนาของตัวละครต่าง ๆ การเชื่อมโยงความที่พบจำนวนน้อยคือ การใช้คำศัพท์ลักษณะคำลูกกลุ่ม เนื่องจากวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ดำเนินตามขนบนวนิยาย ที่มุ่งเน้นการดำเนินเรื่องผ่านตัวละครและการพรรณนา สอดคล้องกับแนวคิดการเชื่อมโยงความของจรรยาภรณ์ ศรียาภักย์ (2563) ที่จำแนกแนวคิดการเชื่อมโยงความออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างอิง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม

ด้านผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความ พบผลต่อลักษณะของการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องเด็กบ้านดอย ของมาลา คำจันทร์ 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลต่อสำนวนภาษา คือ การใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย และ การใช้ภาษาที่ไพเราะ สละสลวย อ่านแล้วเพลิดเพลิน สอดคล้องกับปานิสร่า เปี้ยมุกดา (2550) ที่ศึกษาการเชื่อมโยงความในพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงความมีผลต่อสำนวนภาษา คือ การใช้ภาษาที่กระชับ การใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย และ การใช้ภาษาที่ไพเราะ สละสลวย อ่านแล้วเพลิดเพลิน

อีกลักษณะคือ การใช้ภาษาโดยภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์การใช้ภาษาเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมอธิบาย และการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของคำ หรือเหตุการณ์ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมเรื่อง

- มาลา คำจันทร์. (2557). **เต็กบ้านคอย**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- รวรรธน์ ศรียาภย์. (2563). หน่วยที่ 6 เรื่องที่ 6.2.2 การเชื่อมโยงความ. ใน พรพิมล นุ่นปาน (บรรณาธิการผู้ช่วย), **เอกสารการสอนชุดวิชาลักษณะภาษาไทย หน่วยที่ 1-7**. (น. 55-77). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2537). **วจนะวิเคราะห์: การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความ**. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบทมหาวิทยาลัยมหิดล.
- สันติวัฒน์ จันทร์โต. (2550). **การใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือในการสร้างสรรค์นวนิยายของ มาลา คำจันทร์** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ลีลาพรพิณีจ. (2547). **ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาคลัง (หน)** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2552). บทที่ 5 สัมพันธสาร. ใน วิจิตรน ภาณุพงศ์ และคณะ (บ.ก.), **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธสาร** (น. 117-144). สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม จากการศึกษาพบว่า นิยายแชตเป็นวรรณกรรมประชานิยมรูปแบบหนึ่งที่มีความรวดเร็วทั้งในแง่ของนักเขียน ผู้อุปถัมภ์ นักวิจารณ์วรรณกรรม สำนักพิมพ์ และผู้อ่าน วรรณกรรมประเภทนี้มีความหลากหลายในการสร้างสรรค์ ได้แก่ มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น และมีกลวิธีการแต่งเรื่องแบบ “เวิร์ส” ทั้งนี้ยังแฝงไปด้วยการผลิตซ้ำอุดมการณ์ของปิตาธิปไตย อุดมการณ์ของทุนนิยมซึ่งสัมพันธ์กับอำนาจนิยม รวมไปถึงอุดมการณ์ของเสรีนิยมใหม่

คำสำคัญ: นิยายแชต วรรณกรรมออนไลน์ วรรณกรรมกับสังคม วัฒนธรรมศึกษา

Abstract

This academic article aims to study the condition of chat fiction and analyze the relationship with the social context. By selecting to study from “ReadAWrite” application. Considering the most popular chat fiction, the top 5 of each month, which spans between November 2021 and February 2022, include 18 subjects. Using the concept of cultural studies which can be used to describe social ideologies and social phenomena related to literature. The study found that chat fiction was a fast-paced form of populist literature for writers, patrons, literary critics, publishers, and readers. Thai type of literature was variant in creation, including greater gender diversity, and “Verse” fictional tactics, which are also infused with the reproduction of the patriarchal ideology, ideology of capitalism in relation to authoritarianism including the neoliberal ideology.

Keywords: Chat fiction online literature literature and society cultural studies

บทนำ

เมื่อสังคมเข้าสู่ยุคออนไลน์เต็มตัว ผู้คนสามารถเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดาย พื้นที่ของวรรณกรรมจึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในหน้าหนังสือเท่านั้น กล่าวคือ วรรณกรรมได้เกิดขึ้นบนหน้าเว็บไซต์ มักจะเป็นอิทธิพลจากวรรณกรรมแปลจากต่างประเทศ มีกระแสนิยมวรรณกรรมเกาหลี (K Book) และวรรณกรรมญี่ปุ่น (J Book) สิ่งที่มาคือวรรณกรรมเยาวชนจากอินเทอร์เน็ต โดยมีเรื่องเดอะไวท์โรดของ ดร. ป็อบ (ฐาวรา สิริพิพัฒน์) เป็นเรื่องแรกที่สร้างความตื่นเต้นในวงวรรณกรรม และเป็นเรื่องแนววิทยาศาสตร์แฟนตาซี เผยแพร่ในเว็บไซต์ Dek-D.com ในปี 2554 (рінฤทัย สัจจพันธุ์, 2560) หลังจากนั้นจึงเกิดวรรณกรรมออนไลน์เพิ่มขึ้นจำนวนมาก

ปัจจุบันจากหน้าเว็บไซต์แผ่ขยายไปสู่แอปพลิเคชัน ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านได้ตามความต้องการที่สามารถเข้าถึงง่ายและอ่านง่าย หนึ่งในความน่าสนใจคือรูปแบบการประพันธ์ มีโครงสร้างการเล่าเรื่องเลียนแบบลักษณะการส่งข้อความในห้องสนทนา (Chat) เป็นกลวิธีการเล่าได้รับอิทธิพลมาจากการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คนบนเครือข่ายสังคม (Social Network) วรรณกรรมลักษณะนี้เรียกว่านิยายแชต (Chat Fiction) โดยมีแอปพลิเคชันจอยลดา (Joylada) และรีดอะไรต์ (ReadAWrite) เป็นแหล่งนำเสนอวรรณกรรมประเภทนี้

กลุ่มผู้อ่านนิยายแชตส่วนใหญ่ คือ วัยรุ่นมีช่วงอายุระหว่าง 13-24 ปี นิยายแชตที่ได้รับความนิยมสูงสุดมากกว่าร้อยละ 80 มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับ ‘LGBTQ’ กลุ่มความหลากหลายทางเพศ (ไทยรัฐออนไลน์, 2563) ประกอบกับลักษณะที่เป็นข้อความสั้น ๆ ทำให้อ่านง่าย เข้าใจได้ง่าย ใช้เวลาน้อย และสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินได้มาก จึงทำให้เป็นที่นิยมในหมู่ผู้อ่านมากขึ้น

ความนิยมของนิยายแชตเข้าข่ายลักษณะของวรรณกรรมประชานิยม หรือเป็นวรรณกรรมที่ผู้คนส่วนมากนิยมอ่านนั่นเอง วรรณกรรมประชานิยมนี้มักถูกดูถูกดูแคลนในวงวิชาการกระแสหลัก (สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 2560) กล่าวคือ มักจะผลิต

ซ้ำโครงเรื่องแบบพ้อแแงแ่งอน นำเสนอแก่นความคิดหลักเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ หรือแนวเรื่องแบบวรรณกรรมโรมานซ์ ซึ่งเน้นเพียงสนองอารมณ์ผู้อ่านเป็นหลัก ไม่ได้ทำให้วงการวรรณกรรมพัฒนาด้านแนวคิด ดังนั้นจึงเห็นว่าทกรรม “วรรณกรรมน้ำเน่า” ที่ดูแคลนคุณค่าของวรรณกรรมประชานิยมนี้อยู่ และเมื่อเป็นนิยายแชตยิ่งถูกลดทอนคุณค่าในแง่วรรณศิลป์อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามนิยายแชตยังถูกผลิตออกมาเรื่อย ๆ จึงน่าสนใจว่า วรรณกรรมประเภทนี้มีสภาพและมีความสัมพันธ์กับบริบทสังคมอย่างไรบ้าง ด้วยสาเหตุหนึ่งคือโลกออนไลน์ย่อมส่งผลต่อความคิดของคนในสังคม

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาวรรณกรรมออนไลน์ประเภทนิยายแชตเพื่อให้เข้าใจและรู้เท่าทัน สภาพของวรรณกรรม รวมไปถึงสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมซึ่งเชื่อมโยงกับบริบทสังคมไทยด้วย และเลือกศึกษาจากแอปพลิเคชันรีดอะไรต์ โดยใช้แนวคิดวัฒนธรรมศึกษากับวรรณกรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพของนิยายแชต และวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับบริบทสังคม

ระเบียบวิธีการศึกษา

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องวรรณกรรมกับวัฒนธรรมศึกษา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากนิยายแชตในแอปพลิเคชันรีดอะไรต์ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากนิยายแชตที่ได้รับความนิยมมากที่สุด 5 อันดับแรกของแต่ละเดือน ซึ่งมีขอบเขตระหว่างเดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2564 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ.2565 จำนวน 18 เรื่อง
3. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เพื่อหาลักษณะร่วมของนิยายแชตที่นำมาศึกษา และวิเคราะห์เนื้อหาของนิยายแชตตามกรอบแนวคิดวรรณกรรมกับวัฒนธรรมศึกษา

อย่างไร ในการศึกษาวรรณกรรมนี้จึงเป็นการใช้ “เรื่องแต่ง” (Fiction) เพื่อเผยให้เห็นอุดมการณ์ที่ไหลเวียนอยู่รอบตัวเรา

2. แนวคิดปิตาธิปไตย

แนวคิดปิตาธิปไตยเป็นหนึ่งในอุดมการณ์ที่ไหลเวียนอยู่ในสังคมปัจจุบัน โดยสังคมปิตาธิปไตย (Patriarchal Society) จะให้อำนาจกับเพศชาย ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าผู้ชายจะเป็นเพศที่มีเหตุผล แข็งแกร่ง มีความสามารถในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่น และกล้าตัดสินใจ (อรรถัย เพ็ญยุระ, 2560) ในอุดมการณ์ของปิตาธิปไตย ตัวละครที่มีความเป็นชายจะมีอำนาจนำ (Hegemonic Masculinity) ซึ่งยังลึกและแผ่ขยายไปทุกพื้นที่ของสังคม ดังที่ อันโตนิโอ กรัมสซี (Antonio Gramsci, ม.ป.ป.; อ้างถึงใน ศิวรัฐ หาญพานิช, 2559) ได้เสนอทฤษฎีที่ “อำนาจ” เข้าไปมีบทบาทในการจัดระเบียบชีวิตส่วนตัวและรูปแบบวัฒนธรรมได้ โดยที่ไม่ได้เป็นการข่มขู่คุกคาม แต่เป็นการสอดแทรกไปกับแนวคิดและวิถีปฏิบัติทางศาสนา สื่อมวลชน การวางโครงสร้างพื้นฐาน การเมือง เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความเป็นชายมีอำนาจนำในสังคม และเป็นเครื่องยืนยันความเป็นธรรมในระบอบปิตาธิปไตยซึ่งทำให้ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง

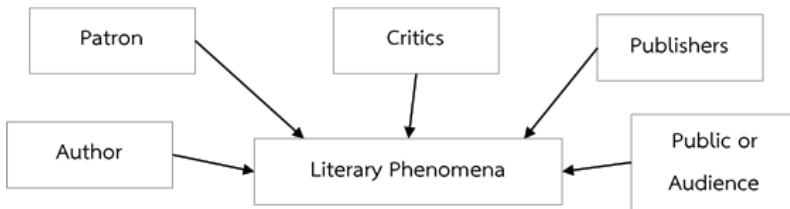
3. แนวคิดการวิจารณ์แบบมาร์กซิสต์

การวิจารณ์แบบมาร์กซิสต์แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ของทุนนิยมที่ปรากฏอยู่ในสังคม การวิจารณ์แบบมาร์กซิสต์แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคม (Social Structure) ออกเป็นสองส่วนคือ โครงสร้างส่วนล่าง และโครงสร้างส่วนบน โครงสร้างนี้ก่อให้เกิดการแบ่งแยกทางชนชั้นขึ้นมา กล่าวคือ ในสังคมจะมีชนชั้นสองชนชั้น คือชนชั้นปกครองที่สามารถเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงได้ และชนชั้นผู้ใช้แรงงาน (อรรถัย เพ็ญยุระ, 2562)

จึงน่าสนใจในประเด็นที่ว่าวรรณกรรมได้ประกอบสร้างค่านิยม อุดมการณ์ใดบ้างให้แก่สังคม หรือเผยให้เห็นวัฒนธรรม อุดมการณ์สังคมใดบ้าง

1.1 ยุคสมัยแห่งความรวดเร็ว

วรรณกรรมประชาานิยมในโลกออนไลน์มีความรวดเร็วต่อการส่งออกต่อสาธารณชนสูง และสิ่งที่สามารถนำมาอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมกับวรรณกรรมนี้ได้ คือแนวคิด “สังคมวิทยาแห่งวรรณกรรม” (Sociology of Literature) ดังที่ไพฑูริย์ ัญญา (2563) ได้เสนอไว้ว่า เป็นการมุ่งศึกษาที่ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับโครงสร้างสังคมที่วรรณกรรมนั้น ๆ ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อให้เห็นว่าวรรณกรรมที่สร้างนั้นได้ถูกกำหนดโดยเงื่อนไขทางสังคมใดบ้าง ซึ่งโครงสร้างสังคมนี้เองที่จะนำมาอธิบายว่าวรรณกรรมประชาานิยมประเภทนิยายแชนตีมีความรวดเร็วอย่างไร โดยใช้รูปแบบ Huaco’s The Sociological Model ดังนี้

ภาพที่ 1 Huaco’s The Sociological Model

ที่มา: ไพฑูริย์ ัญญา, 2563

จากภาพจะเห็นได้ว่าปรากฏการณ์ทางวรรณกรรมมีหลายองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวบทวรรณกรรม ได้แก่ 1. ผู้แต่ง (Author) 2. ผู้อุปถัมภ์ (Patron) 3. นักวิจารณ์วรรณกรรม (Critics) 4. สำนักพิมพ์ (Publisher) และ 5. ผู้อ่าน (Public or Audience) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนดำรงและตั้งอยู่ภายใต้วัฒนธรรมหนึ่ง ๆ

ของสังคม ทว่ามองถึงนิยายแซด จะพบว่าองค์ประกอบเหล่านี้มีส่วนช่วยให้นิยายแซด ขยายพื้นที่ในวงวรรณกรรมอีกด้วย สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1) ผู้แต่งหรือนักเขียน ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการผลิต ตัวบทวรรณกรรมออกมาสู่สาธารณชน และมีบทบาทสำคัญต่อการประกอบสร้างความ เป็นจริงทางสังคมที่มีส่วนหล่อหลอมให้เกิดชุดความคิด ค่านิยม หรืออุดมการณ์ หนึ่ง ๆ จากการศึกษพบว่าสภาพของนักเขียนวรรณกรรมแนวนี้อยู่ภายใต้วาทกรรม “ใคร ๆ ก็เป็นนักเขียนได้” จึงทำให้มีนักเขียนทุกช่วงวัย รวมถึงความสามารถของ นักเขียนมีหลายระดับตั้งแต่ระดับนักเขียนฝึกหัดจนไปถึงระดับมืออาชีพ

หากจะยกตัวอย่างนักเขียนระดับมืออาชีพ เช่น ร เรือในมหาสมุทร นักเขียนนวนิยายแนววาย แนว Light Novel หรือที่รู้จักในวงการวรรณกรรมกระแสหลัก คือ จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท นักเขียนรางวัลซีไรต์จากรวมเรื่องสั้นสิงโตนอกคอก ได้ เขียนนิยายแซดไว้หลายเรื่อง เช่น ท่างกันลึบปีกำลังดีผมชอบ (ป้อจ้าน) โรงเรียน ประจำคูหุลานกับผู้บริหารที่จิบเก่ง เป็นต้น

2) ผู้อุปถัมภ์ มีบทบาทที่จะอุ้มชูเหล่านักเขียนให้มีกำลังใจให้ มีแรงสร้างสรรคัวรรณกรรมต่อไป จากการศึกษาพบว่า วรรณกรรมแนวนี้ส่วนใหญ่ จะอยู่ในฐานะนักอ่านและจะมีการบริจาคสิ่งต่าง ๆ ให้กับตัวนักเขียน และสิ่งที่มีผู้อุปถัมภ์ บริจาคนักเขียนสามารถนำไปแลกเป็นเงินได้ตามอัตราแลกเปลี่ยนของแพลตฟอร์ม ที่วรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ เผยแพร่อยู่

3) นักวิจารณ์วรรณกรรม วรรณกรรมประเภทนี้ถือได้ວ່ານักวิจารณ์ มีความเือจางลงไปมากหากเทียบกับวรรณกรรมกระแสหลัก กล่าวคือ จะให้ความเห็น หรือการรวิว มากกว่าที่จะวิจารณ์วรรณกรรมอย่างจริงจังและเข้มข้น

4) สำนักพิมพ์ เมื่อนิยายแซดปรากฏเพียงในรูปแบบออนไลน์ สำนักพิมพ์จึงไม่มีบทบาทต่อวรรณกรรมแนวนี้มากนัก แต่จะมีบริษัทที่พัฒนา แอปพลิเคชันมีบทบาทมากกว่า ซึ่งในปัจจุบันมีค่าย Ookbee บริษัท อุกปิยู จำกัด

และค่าย Meb บริษัท เมพ คอร์ปอเรชั่น จำกัด เมื่อมีผู้ใช้งานไม่ว่าจะเป็นนักเขียนหรือนักอ่านใช้แอปพลิเคชันมากเท่าใด เหล่าบริษัทก็สามารถหารายได้มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นนิยายแซตจึงเกิดวัฒนธรรมการเขียนการอ่านได้อย่างเสรี

5) **ผู้อ่าน** เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อวรรณกรรมอย่างมาก จากการศึกษาพบว่า การขยายตัวของแวดวงวรรณกรรมออนไลน์และอุตสาหกรรมวรรณกรรมเพิ่มขึ้นอย่างมาก ย่อมแสดงให้เห็นถึงปริมาณของผู้อ่านที่เพิ่มขึ้นได้อย่างแน่นอน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความสะดวก การเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วต่อการอ่านวรรณกรรม ทำให้เกิดลักษณะการอ่านหลายประเภท เช่น อ่านเพื่อประเทืองอารมณ์ อ่านเพื่อถกถางนักเขียนเพียงเพราะไม่ตรงกับความต้องการของตน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาทั้ง 5 องค์ประกอบแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่า ปรากฏการณ์ทางวรรณกรรมที่เกิดขึ้นเป็นยุคสมัยแห่งความรวดเร็ว สามารถทำให้เห็นได้ว่า ปรากฏการณ์ทางวรรณกรรมดังกล่าวกำลังไหลเวียนอยู่ในวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงรสนิยมหรือความนิยมของคนในสังคมได้

วัฒนธรรมดังกล่าวคือวัฒนธรรมประชานิยม (Popular Culture) ซึ่งพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 (2552) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมประชานิยมมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความบันเทิง การกีฬา โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และเพลงสมัยใหม่ ซึ่งต่างกับวัฒนธรรมชั้นสูง (High Culture) ของคนที่มีการศึกษาสูง ในทัศนะของนักประเพณีนิยมเป็นวัฒนธรรมชั้นต่ำ แต่นักเสรีนิยมและกลุ่มหัวรุนแรงเห็นว่าเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของสังคมนั้น ๆ ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่า ตัวตนของวรรณกรรมประชานิยมรูปแบบนิยายแซตเป็นสิ่งบันเทิงประเภทหนึ่งที่ตั้งตรงอยู่ท่ามกลางระบอบทุนนิยม และมีบางส่วนได้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมไปโดยปริยายซึ่งผลกำไรนั้นอยู่ที่นายทุนฝ่ายเดียว

1.2 ยุคหยิบยืมการสร้างสรรค

อิทธิพลจากวรรณกรรมต่างประเทศมีผลอย่างมากต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรม ทั้งแนวทางการแต่งเรื่อง วิธีการเล่าเรื่อง รวมไปถึงวัฒนธรรมจากต่างประเทศด้วย หากจะพิจารณาถึงสภาพของนิยายแซต จะพบว่ามีความวัฒนธรรมจากประเทศญี่ปุ่นที่กำลังไหลเวียนอยู่ในกระแสวัฒนธรรมไทยและมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก นั่นคือ “วัฒนธรรมวาย” ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) วัฒนธรรมวายกับการขยายพื้นที่ของนิยายแซต

ลักษณะการแต่งของนิยายแซต มีลักษณะเฉพาะนิยายอย่างเช่นนิยายแฟนฟิก มีการขยายพื้นที่ในสื่อออนไลน์ไปพร้อม ๆ กับวัฒนธรรมวาย โดยวัฒนธรรมวายมีจุดเริ่มต้นมาจากคำว่า Yaoi (ยาโออิ แปลว่า เกย์ หมายถึง นิยายชายรักชาย) และ Yuri (ยูริ แปลว่า เลสเบี้ยน หมายถึง นิยายหญิงรักหญิง) เป็นคำศัพท์ที่มีต้นกำเนิดมาจากญี่ปุ่น ใช้ในวงการนิยายและการ์ตูน (ฮนศ เวิร์กพาด, 2560) มักจะมีการ “จิ้น” ซึ่งเกิดจากการเสพความสนิทสนม (Intimacy) จากคู่วาย ซึ่งเกิดขึ้นในจินตนาการ ในทำนองเดียวกันก็มี “คูชิป” ชิปร่อนมาจาก คำว่า relationship ที่แปลว่าความสัมพันธ์ แล้วคำว่าชิปสาววายยังไปโยงกับ “เรือ” เพราะฉะนั้นเวลาที่เขาเจอคูชิปเขาจะเรียกว่า 2 คนนี้ลงเรือไปด้วยกันแล้ว เรียกคนที่ป็นฝ่ายนำในความสัมพันธ์ว่า “กัปตันเรือ” เป็นต้น (นัทธนัย ประสานนาม, 2562)

แฟนฟิกตารานัก์ร้องที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ซึ่งมีที่มาจากบุคคลที่มีชีวิตอยู่จริง ผู้เขียนจะนำดาราที่ตนชื่นชอบมาผูกสร้างเรื่องขึ้นตามจินตนาการของตน (รีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2560) ซึ่งชื่อเรื่องของนิยายแซตส่วนใหญ่ จะระบุชื่อ “คูชิป” ไว้อย่างชัดเจน เช่น พ่อหนูเป็นแรปเปอร์ | markmin ของยุคตี๋, ไร่ปูนหมูปลอม | #ป้อจ้าน ของ jade, วินัส - jaeyong ของ capuchi เป็นต้น จะเห็นคูชิปได้คือ 1. MarkMin (Mark Lee - Na Jaemin สมาชิกวง NCT) 2. ป้อจ้าน (Wang Yibo - Xiao Zhan นักแสดงละครชุดปรมาจารย์ลัทธิมาร) และ 3. JaeYong (Jung Jaehyun -

Lee Taeyong สมาชิกวง NCT) ซึ่งส่วนมากจะเป็นศิลปินชาวเกาหลีและชาวจีนที่กำลังนิยมอยู่ในขณะนั้น

2) กลวิธีการเล่าเรื่องของนิยายแซดที่กำลังนิยม

การเล่าเรื่องของนิยายแซด พบว่าผู้แต่งนิยายแซดได้สร้างวัฒนธรรมของการรักชอบเพศเดียวกันซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศวิถี หรือรสนิยมทางเพศ รวมถึงความพึงพอใจทางเพศที่มีต่อบุคคลอื่น ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ อาทิ รักต่างเพศ รักเพศเดียวกัน ไบเซ็กชวล (Bisexual) กลวิธีการแต่งนิยายที่มีความหลากหลายทางเพศมีที่มาจากข้อเท็จจริงและมาจากจินตนาการของผู้แต่ง นิยมสร้างตัวละครให้มีเพศสภาพที่หลากหลาย เช่น ผู้ชายสามารถตั้งครรภ์ได้ กลวิธีการแต่งนิยายลักษณะที่วานี้โดยรวมว่า “เวิร์ส” (Verse)

เวิร์ส เป็นศัพท์ทางนิยายแนวเพศวิถี มาจากคำว่า “Universe” มีความหมายว่า จักรวาล, เอกภาพ ในทางนิยายออนไลน์หมายความว่า โลกสมมติแบบหนึ่ง เป็นหมวดหมู่ย่อยของนิยายประเภทโรمانซ์ รักหวานแหวว วาย แฟนตาซี ฯลฯ ส่วนมากจะพบเห็นคำศัพท์นี้ในนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรักร่วมเพศ ซึ่งตระกูลเวิร์สมีหมวดย่อยจำนวนมาก ดังนั้นนักเขียนจึงมักระบุหมวดย่อยไว้ที่ชื่อเรื่อง เช่น แล้วป้าละมี – Jaedo [Omegaverse] ของ Peter.J, Caketini | cakeverse ของ เจ้าองตอง, มาโชค | nomin (rainverse) ของ miejung, #พีเอกซ์ (kookmin) –nameverse- ของ .Pisces. ภรรยาจำเป็น | kookv | Mpreg ของ malii.19 เป็นต้น จะเห็นได้ว่าชื่อเรื่องดังกล่าวปรากฏ โอเมก้าเวิร์ส (Omegaverse) เค้กเวิร์ส (Cakeverse) เรนเวิร์ส (Rainverse) เนมเวิร์ส (Nameverse) และ Mpreg

ยุคหิปปี้มีการสร้างสรรค์ดังกล่าว เป็นผลมาจากการสื่อสารโลกออนไลน์ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกันอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการหิปปี้มกลวิธีการสร้างสรรค์จากต่างประเทศทั้งตะวันออกและตะวันตกเข้ามาผสมผสานให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย ซึ่งจากความนิยมแนวเรื่องแบบ Boy Love หรือ

ชายรักชาย เป็นผลมาจากการรับเอาวัฒนธรรมมาจากประเทศญี่ปุ่นเข้ามา และ จะเห็นได้อีกว่ากระแสความนิยมดังกล่าวยังเพิ่มความน่าสนใจให้กับเนื้อเรื่อง โดยอาศัยกลวิธีการเล่าเรื่องประเภท Verse ที่มีความเฉพาะแตกต่างกันไปตามกลุ่ม ที่ได้จัดแบ่งไว้ ลักษณะที่กล่าวมาจึงถือได้ว่าวรรณกรรมประชาานิยมรูปแบบออนไลน์นี้ อยู่ในยุคของการหยิบยืมความสร้างสรรค์มาสร้างสรรค์วรรณกรรมตามแบบฉบับ ของนักเขียนคนหนึ่ง ๆ นั่นเอง

2. ความสัมพันธ์ของนิยายแซตกับบริบทสังคม

การศึกษาวรรณกรรมตามแนวทางของวัฒนธรรมศึกษานี้ เป็นการเปิด ประเด็นในการอ่านเพื่อหาคุณค่าโดยเชื่อมโยงการวิจารณ์วรรณกรรมกับภูมิหลังหรือ บริบทสังคมในหลาย ๆ แง่มุม ซึ่งจะพินิจว่าวรรณกรรมถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาใน โครงข่ายของอำนาจอย่างไร นำเสนอภาพแทนในมิติต่าง ๆ อย่างไร และ มีความสัมพันธ์กับอุดมการณ์ใดที่ไหลเวียนอยู่ในสังคมบ้าง (สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 2560) จะเห็นได้ว่า การศึกษาตัวบทวรรณกรรมแนวนี้ไม่ได้ศึกษาเพียงระดับพื้นผิว แต่หาก จะศึกษาไปยังระดับอุดมการณ์ของสังคมที่ถูกถ่ายทอดออกมาผ่านวรรณกรรม ดังนั้น ในวรรณกรรมเรื่องหนึ่ง ๆ จึงอาจพบการผลิตซ้ำ การต่อต้าน หรือต่อรองรวมไปถึง รื้อสร้างชุดความคิด ค่านิยม หรืออุดมการณ์หนึ่ง ๆ ของสังคมอยู่

จากการศึกษาพบว่า มีการผลิตซ้ำอุดมการณ์ปีตาธิปไตย อุดมการณ์ของ ทุนนิยม อุดมการณ์อำนาจนิยม และอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 นิยายโรมานซ์กับอุดมการณ์ปีตาธิปไตย

นิยายโรมานซ์ คือ นิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความรักเป็นสำคัญ เนื้อเรื่องเป็นการประโลมโลก มักเป็นเรื่องของกลุ่มคนหนึ่ง ๆ เป็นส่วนใหญ่ หรืออาจ เรียกว่า “นิยายแนวพาฝัน” ก็ได้ อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมประเภทนี้กลับเป็นแหล่งศึกษา วัฒนธรรมอุดมการณ์ที่ไหลเวียนอยู่ในสังคมได้อย่างดี

จากการศึกษาพบอุดมการณ์ของปิตาธิปไตยที่ไหลเวียนอยู่ในบริบทของสังคมผ่านการประกอบสร้างตัวละครให้มีลักษณะจำเพาะของ “ความเป็นชาย” และ “ความเป็นหญิง” ทั้งนิยามที่มีความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิง ชายกับชาย และหญิงกับหญิง โดยกลุ่มรักเพศเดียวกันจะมีฝ่ายหนึ่งที่มีความเป็นชายและมีสถานภาพความมีอำนาจน่า สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) รูปพรรณสัณฐาน พบว่า มักจะประกอบสร้างให้ตัวละครมีความแข็งแรง และมีรูปร่างสูงใหญ่ ส่วนมากจะพบการใช้คำว่า “ร่างสูง” “ตัวหนา” มาสื่อถึงความ เป็นชายที่มีอำนาจน่า ขณะที่ตัวละครที่มีความเป็นรองต้องพบเจอกับอุปสรรครวมไปถึงบริบทของกิจกรรมการร่วมเพศด้วย

2) การแสดงออก พบว่า มีการประกอบสร้างให้ตัวละครหลักที่มีความเป็นชาย มีจริยธรรมในการทำงานสามารถรับผิดชอบภาระงานของตนได้อย่างเต็มความสามารถ และมีคุณธรรมในการใช้ชีวิต เมื่อมีปัญหาอุปสรรคก็จะมีทักษะทางอารมณ์สูงหรือมีความเข้มแข็งทางอารมณ์

3) พฤติกรรม พบว่า ตัวละครหลักที่มีความเป็นชายจะมีพฤติกรรมที่สื่อถึงความรุนแรง เช่น ชอบแข่งรถ ชอบการปะทะต่อยุติ เป็นต้น และมีความเด็ดเดี่ยว โดยเฉพาะปัจจุบันเป็นเรื่องของความรัก กล่าวคือ ตัวละครหลักที่มีความเป็นชายสูงจะแสดงพฤติกรรม “คลั่งรัก” ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดวาทกรรมใหม่ในอุดมการณ์ของปิตาธิปไตยเพื่อให้สังคมยอมรับอย่างเป็นทางการ สอดคล้องกับ นฤพนธ์ ดวงวิเศษ (2560) ที่เสนอไว้ว่า สังคมกำลังสร้างวาทกรรม “ความเป็นชายที่น่ารัก” หรืออาจกล่าวได้ว่าเกิดจากการรวมกันของ “ความเป็นชาย” และ “ความน่ารัก” มาผนวกกันจนทำให้ “ชายหนุ่ม” เป็นสิ่งที่น่าปรารถนาและกลายเป็นบรรทัดฐานของเพศภาวะ (Normative Gender) จึงเป็นการตอกย้ำคุณค่าของอุดมการณ์นี้

4) การงาน พบว่า ตัวละครที่มีความเป็นชายสูงจะมีสถานภาพทางสังคมสูงด้วย กล่าวคือมักจะประกอบอาชีพเป็นประธานบริษัท เจ้าของกิจการ และมีภูมิหลังทางเศรษฐกิจที่ดีอยู่แล้ว

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมประชาานิยมประเภทนิยายแซตมีการเล่าเรื่องและการประกอบสร้างที่อยู่ภายใต้อุดมการณ์ของชายเป็นใหญ่หรือปิตาธิปไตยอย่างแนบเนียนเป็นปรกติของสังคม หากพิจารณาอย่างละเอียดก็จะเห็นถึงกลไกการทำงานของอุดมการณ์นี้ที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย โดยที่ผู้สร้างความหมายของวาทกรรมความเป็นชายไม่ได้เกิดจากผู้ชายเพียงอย่างเดียว ยังเกิดจากผู้หญิงเองที่ทำให้การทำงานของอุดมการณ์ปิตาธิปไตยมีความเป็นธรรมมากขึ้น

2.2 การผลิตซ้ำอุดมการณ์ของทุนนิยมและอำนาจนิยม

การผลิตซ้ำอุดมการณ์ของทุนนิยมและอำนาจนิยมที่ปรากฏในนิยายแซตพบว่า ประกอบสร้างผ่านโครงสร้างการเล่าเรื่องและกลวิธีในการเล่าเรื่อง กล่าวคือ กลวิธีสร้างสรรค์แบบเวิร์ส ที่มีเรื่องของชนชั้นเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ โอมเมก้าเวิร์ส เค้กเวิร์ส ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 ชั้นใหญ่ ๆ สามารถจำแนกได้ดังนี้

ชั้นสูง ได้แก่ “อัลฟา” ในโอเมก้าเวิร์ส จะมีความจำเพาะคือมีความสามารถรอบด้าน ไม่มีข้อตำหนิในการใช้ชีวิต “ฟอร์ค” (ส้อม) ในเค้กเวิร์สมีความจำเพาะคือมีความแข็งแกร่ง

ชนชั้นกลาง ได้แก่ “เบต้า” ในโอเมก้าเวิร์ส “คนธรรมดา” ในเค้กเวิร์ส

ชนชั้นล่าง ได้แก่ “โอเมก้า” ในโอเมก้าเวิร์ส มีความจำเพาะคือไม่ต้องการให้อัลฟาได้กลิ่น ไม่เช่นนั้นจะถูกคุกคาม “เค้ก” ในเค้กเวิร์สมีความจำเพาะคือถ้าชนชั้นฟอร์คได้กลิ่นจะถูกกิน

จากการจำแนกข้างต้น คงเห็นภาพของระบบชนชั้นอยู่บ้าง เมื่อนำแนวคิดทางทุนนิยม ทำให้เห็นได้ว่า นิยายแซตเป็นวรรณกรรมที่สะท้อนภาพทาง

ชนชั้นอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะงานเขียนเหล่านั้นจะเขียนขึ้นโดยเจตนาหรือไม่เจตนาต่อการปฏิวัติอุดมการณ์หรือไม่ก็ตาม

2.3 แพนฟิกับอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่

อุดมการณ์แบบเสรีนิยมใหม่เป็นการกำหนดนิยามให้ชีวิตทางสังคมทุกมิติดำเนินไปภายใต้ตรรกะแบบเดียวกับกิจกรรมในทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ การเมือง วัฒนธรรม ความรัก โรงเรียน สื่อ ตัวตนของมนุษย์ทุกคนได้ถูกทำให้มีภาพลักษณ์แบบเดียวกับระบบเศรษฐกิจเสรี ดังนั้นตัวตนของมนุษย์ถูกลดทอนความหลากหลายและความซับซ้อนลงให้กลายเป็นเพียงตัวแสดงของระบบตลาด นั่นคือ การทำให้มนุษย์กลายเป็น “ทุนมนุษย์” (Human Capital) โดยใช้วิธีคิดคำนวณอย่างเป็นทางการเป็นเหตุเป็นผลตามการแข่งขันในตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับมนุษย์นั่นเอง

ในการแต่งแพนฟิย่อมเกิดจากภาพจินตนาการจากศิลปินที่ชื่นชอบทั้งสองคนมีความสัมพันธ์กัน แล้วจึงนำมาแต่งเป็นเรื่องราว เมื่อตลาดของแวดวงวรรณกรรมแพนฟิขยายกว้างขึ้น ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่าการเขียนวรรณกรรมแพนฟิก็คือการแสวงหารายได้ช่องทางหนึ่ง ดังนั้นอาจมีผู้เขียนบางกลุ่มที่นำตัวตนของศิลปินนั้นมาแปรค่าเป็นวัตถุและกลายเป็นสินค้าในที่สุด

ทั้งนี้สามารถพบได้ว่า “คู่ชิบ” ใดที่ได้รับความนิยมมากก็จะมีแนวโน้มที่จะพบคู่ชิบนั้นมากเช่นกัน กระบวนการทำงานของอุดมการณ์นี้จึงเกิดจากการที่นักเขียนเปลี่ยนจากเรื่องในจินตนาการให้เป็นเรื่องธุรกิจ เพราะแต่ละครั้งที่วรรณกรรมส่งสารสู่สังคมยังมี “บทบาทของผู้อุปถัมภ์” ที่พร้อมจะบริจาคให้กับตัวนักเขียน ซึ่งอาจเป็นเพียงเพราะเป็นคู่ชิบที่ตนเองชิบอยู่หรืออาจจะประกอบกับนักเขียนเขียนถูกจริตตามจินตนาการก็ได้ ผลที่ตามมาคือศิลปินกลายเป็นสินค้าทั้งในแง่ของตัวตนและความสัมพันธ์ระหว่างศิลปินทั้งสองคน ดังนั้นจึงเป็นการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างหนึ่งนั่นเอง

จากที่กล่าวมาในเรื่องของความสัมพันธ์กับบริบทสังคมทำให้เห็นถึงมิติที่ซับซ้อนของวรรณกรรม ทำให้เข้าใจถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมในยุคหนึ่งโดยไม่ต้องผูกติดอยู่กับวรรณกรรมกระแสหลัก (สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 2560) อาจกล่าวได้ว่าวรรณกรรมประชานิยมรูปแบบนิยายแซตนี้สะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ที่ไหลเวียนอยู่ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นอุดมการณ์ของปิตาธิปไตย ระบอบทุนนิยม อำนาจนิยม รวมไปถึงอุดมการณ์ของเสรีนิยมใหม่ ซึ่งบางครั้งอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดี หากผู้รับสารตกอยู่ในหลุมพรางของอุดมการณ์เหล่านี้ อีกทั้งยังเพิ่มความชอบธรรมให้แก่อุดมการณ์เหล่านี้โดยไม่รู้ตัว และอาจส่งผลกระทบต่อระบบคิดของคนในสังคมในระยะยาว ถือเป็นการผลิตซ้ำและตอกย้ำให้อุดมการณ์เหล่านี้เป็นเรื่องปรกติที่เกิดขึ้นในสังคม

สรุปผลและอภิปรายผล

1. สรุปผล

การศึกษาสภาพของนิยายแซตและความสัมพันธ์ของนิยายแซตกับบริบทสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพของนิยายแซต และวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับบริบทสังคม โดยใช้แนวคิดวัฒนธรรมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพของนิยายแซตมีลักษณะดังนี้ 1) ยุคสมัยแห่งความรวดเร็วทุกด้าน ได้แก่ ผู้แต่ง ผู้อุปถัมภ์ นักวิจารณ์วรรณกรรม สำนักพิมพ์ และผู้อ่าน 2) ยุคหยิบยืมการสร้างสรรค์ มีการนำวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมวาย และกลวิธีการเล่าเรื่องแบบเว็รส์ ที่มาจากต่างประเทศมาใช้ในการสร้างนิยายแซตในปัจจุบัน และ 2. ความสัมพันธ์ของนิยายแซตกับบริบทสังคม พบความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิยายแซต ดังนี้ 1) การผลิตซ้ำอุดมการณ์ปิตาธิปไตย 2) การผลิตซ้ำอุดมการณ์ของทุนนิยมและอำนาจนิยม และ 3) การผลิตซ้ำของอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่

2. อภิปรายผล

ในสังคมไทยปัจจุบันจะเห็นได้ว่า มีความรวดเร็วต่อการส่งสารวรรณกรรมและดำรงอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมประชานิยม กล่าวคือ ความนิยมของนิยายแซตสามารถเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วทั้งในแง่ของนักเขียน ผู้อุปถัมภ์ นักวิจารณ์ สำนักพิมพ์ และผู้อ่านเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุชาติ ทองสีมา อรพินท์ คำสอน และจักรนาท นาคทอง (2552) เรื่อง การสร้างและการวิจารณ์วรรณกรรมบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต ซึ่งพบว่า วรรณกรรมอินเทอร์เน็ตมักไม่มีการกลั่นกรองเนื้อหา มีการสร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างฉาบฉวย และนักเขียนค่อนข้างขาดจิตสำนึกต่อสังคม แต่ก็ได้รับความนิยมมากจากการจัดอันดับของเว็บไซต์ จากการศึกษาครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่านิยายแซตปัจจุบันยังสร้างสรรค์ให้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงชายต้องคู่กับหญิงเท่านั้น พบได้จากตัวบทวรรณกรรมที่มีการทดลองเกี่ยวกับเพศมากขึ้น เช่น ผู้ชายท้องได้ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี อีกด้านหนึ่งของโลกเสรีทางเพศ ก็เป็นการตอกย้ำอุดมการณ์ของปิตาธิปไตยที่ฝังแน่นมาจนถึงปัจจุบันและมีกลไกเพิ่มความเป็นธรรมที่จะทำให้ผู้คนในสังคมยอมรับอุดมการณ์ของชายเป็นใหญ่มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนา จันทรวิวัฒนกุล (2562) เรื่อง นิยายออนไลน์จอยลดา พื้นที่ของการจินตนาการความเป็นเพศของศิลปิน K-pop กรณีศึกษา : แทยง วง NCT ที่พบว่าโลกทัศน์ของผู้เขียนมักแสดงให้เห็นถึงแนวคิดแบบสังคมชายเป็นใหญ่ โดยให้คนที่มีความเป็นชาย ทั้งในรักต่างเพศและรักเพศเดียวกันเล่นบทบาทเป็นฝ่ายรุกนั่นเอง รวมไปถึงการตอกย้ำอุดมการณ์ทุนนิยมและอำนาจที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกไปเป็นวัตถุทางเศรษฐกิจตามอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ สอดคล้องกับการศึกษาของนฤพนธ์ ดั่งวิเศษ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “ชายหนุ่มเป็นวัตถุทางเพศ และการปรับขบวนเพศวิถีในละครชายรักชาย” ได้เสนอแนวคิดอันสอดคล้องกับวัฒนธรรมดังกล่าว

ไว้ว่า คนไทยรุ่นใหม่กำลังอยากแสดง “อารมณ์ปรารถนาทางเพศ” ของตนเอง และอยากรู้ อยากเห็นความปรารถนาทางเพศของคนอื่น ซึ่งเป็น “การเพิ่มการมีตัวตน” (Self-Enhancement) ให้แจ่มชัดและจับต้องได้มากขึ้น สิ่งเหล่านี้คือ “เทคนิคของการมีตัวตน” (Techniques of The Self) ในระบอบเสรีนิยมใหม่ซึ่งกระตุ้น เร่งเร้า ชักจูงให้คนแต่ละคนได้สัมผัสและรู้สึกถึงความอิสระในการแสดงออกทางเพศ

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงทำให้เห็นถึง สภาพของนิยายแซตที่มีความหลากหลายต่อการสร้างสรรค์ แต่กลับเป็นการผลิตซ้ำเพื่อตอกย้ำอุดมการณ์เดิม ๆ เป็นส่วนมาก ทำให้ผู้ศึกษาได้รู้เท่าทันปรากฏการณ์ทางวรรณกรรมและวัฒนธรรมที่ส่องแสงถึงกันนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

ไทยรัฐออนไลน์. (2563, 10 กุมภาพันธ์). บุกโลก "นิยายแซต" เปิดเคล็ดลับ ปั่นรายได้สูงสุด

เหยียบแสน. ไทยรัฐออนไลน์. <https://www.thairath.co.th/scoop/1766936>

ธเนศ เวศร์ภาดา. (2560). จวบ, เปลือย, ความรักในละครแนวหุ้มน้อยรักกัน. ใน

นัทธนัย ประสานนาม (บ.ก.), เล่าเรื่องเรื่องเล่า. (น. 269-279). คณะ

มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นฤพนธ์ ต้วงวิเศษ. (2560). เมื่อร่างกายเป็นเพศ อำนาจเสรีนิยมใหม่ของเพศวิถี.

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

นัทธนัย ประสานนาม. (2562, 23 เมษายน). WHY “Y” ทำความเข้าใจวัฒนธรรม

วายกับ รศ.ดร.นัทธนัย ประสานนาม. [https://thepeople.co/why-y-](https://thepeople.co/why-y-natthanaiprasannam-yaai/)

[natthanaiprasannam-yaai/](https://thepeople.co/why-y-natthanaiprasannam-yaai/)

- พัฒนาดา จันทร์วัฒนกุล. (2562). **นิยายออนไลน์จอยลดา (Joylada) พื้นที่ของการสร้างจินตนาการความเป็นเพศของศิลปิน K-pop กรณีศึกษา : แทยง วง NCT.** [สารนิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ISAS ARTS SU ACTH. <http://isas.arts.su.ac.th/wpcontent/uploads/2562/social/05590758.pdf>
- ไพฑูริย์ ธีธัญญา. (2563, 19 พฤศจิกายน). **สังคมวิทยาแห่งวรรณกรรม.** <https://chartchoolee.wordpress.com/2020/05/21/โพสต์นี้มีสาระ-1/>
- ภูมิ รัตจินดา. (2561). **แนวคิดเสรีนิยมใหม่กับการสร้างค่านิยมในอาชีพและสาขาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา** [ภาคนิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. Academia Edu. https://www.academia.edu/38283370/แนวคิดเสรีนิยมใหม่กับการสร้างค่านิยมในอาชีพ- Social Values_in_Neoliberalism_Jobs_and_Higher_Education_InThailand
- รินฤทัย สัจจพันธ์. (2560). **อ่านวรรณกรรม GenZ.** สำนักพิมพ์แสงดาว.
- ศิริรัฐ ทัญพานิช. (2559). **ความเป็นชายที่มีอำนาจและความสัมพันธ์ทางเพศสถานะในโฆษณาที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ พ.ศ. 2558-2559** [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. College of Interdisciplinary Studies. https://ci.tu.ac.th/uploads/ci/academic-work/master-thesis/59ma_sivarat.pdf
- สุชาติ ทองสิมา, อรพินท์ คำสอน และ จักรนาท นาคทอง. (2552). **การสร้างและการวิจารณ์วรรณกรรมบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต.** ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2560). **จากวัฒนธรรมศึกษาสู่วรรณกรรมวิจารณ์.** ใน รินฤทัย สัจจพันธ์ (บ.ก.), **ทฤษฎีกับการวิจารณ์ศิลปะทัศนะของนักวิชาการไทย.** (น.552-593). สำนักพิมพ์นาคร.
- อรทัย เพ็ญยุระ. (2560). **วรรณกรรมกับเพศภาวะ.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรทัย เพ็ญยุระ. (2562). **ทฤษฎีตะวันตกกับการวิจารณ์วรรณกรรม.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประกอบด้วยการถ่ายทอดภาษาเป้าหมายมีความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) มีความชัดเจน (Clarity) และ ภาษาเป้าหมายมีความเป็นธรรมชาติ (Naturalness) ตามลำดับ

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินคุณภาพภาษาแปลทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับคุณภาพมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 0.82 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านแล้ว ทีมนักวิจัยยังพบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) อยู่ในระดับมีคุณภาพสูง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 0.75 ความชัดเจน (Clarity) ระดับคุณภาพมีระดับสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 0.89 ในขณะที่ความเป็นธรรมชาติ (Naturalness) พบว่า มีระดับคุณภาพสูงที่ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 0.82 ภายใต้แบบจำลองการประเมินคุณภาพการแปลของเฮ้าส์ถือว่าเกณฑ์ TQA สามารถนำไปใช้กับการแปลงานประเภทนี้ได้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การประเมินคุณภาพการแปล ข้อมูลการให้บริการด้านสุขภาพ แบบจำลองการประเมินคุณภาพการแปลของเฮ้าส์

Abstract

The objective of this research article was to assess the quality of the source text (ST) translations to the target text (TT) translations from infographic media in order to upgrade health services for any foreigners who came for services at Pong Phrabat Hot Spring, Chiang Rai. The texts were translated from Thai into English based on House's TQA Model. Group sampling used in this study was infographic information on the hot spring service at Pong Phrabat Hot Spring, Chiang Rai Province. The assessment framework consisted of Thai Language transmission to the target language in English with 3 aspects of accuracy, clarity, and naturalness of the target language respectively.

The results showed that the quality assessment of translation language in all 3 aspects was high-level with a total average of 3.94 with S.D. of 0.82. When considering each aspect, the researchers also found that the aspect of accuracy was high-level at 4.17 with S.D. of 0.75. The aspect of clarity was at the highest level at 4.00 with S.D. of 0.89 while the aspect of naturalness was found to be high-level at 3.67 with S.D. of 0.82. Under the House's TQA Model, this model can be effectively applied to these kinds of translations in terms of the pattern of grammatical, linguistic, and idiomatic translations.

Keywords: Translation Quality Assessment Health Service Information House's TQA Model

Introduction

Translation quality assessment (TQA) is an extensively detailed system that includes varied open-ended concepts concerning how the evaluators or assessors can overtly and covertly assess the quality of a translated work considered final. This includes the process of comparing the target text (TT) to the source text (ST) in order to see whether the TT is an accurate, correct, precise, faithful, or true reproduction of the ST (Schafnner, 1998:1). Many scholars working in the field of translation studies (TS) have made milestone attempts to reach a model that could help in assessing and evaluating the quality of the TT. These attempts have given birth to a number of TQA models that have been used as a workable tool by a number of assessors and evaluators. Among them are Reiss (2000), Williams (2009), Nord (1997), Al-Qinai (1999), House (1981), etc. Some of these scholars have produced qualitative models such as Reiss (2000) and others have proposed quantitative models such as Williams (2009) and some others have combined both such as Nord (1997) and House (1981, 1997, and 2015). Despite the theoretical differences between these TQA models, still there is one common concept that aims at judging the quality of the end product.

A technique of translation from a short story has been translated into English by many translators who used several techniques based on their analysis. The researchers found that the translators were proficient in both the source language and the target language in terms of structure and vocabulary. House's Model can be taken as a method to assess

the translation quality of poetic prose from the source text in English into the target text in Thai and can be used to compare the translation quality of different patterns of translations in Thai Language.

Translation quality has always been an important topic of attention for academics and professional translators, although it is not yet possible to come to a consensus on what a good translation should look like and what standards for translation quality should be. However, the evaluation of translation quality happens every day. Several scholars have proposed their own conceptual models for evaluating translation quality. However, most of the models are not detailed enough to be applicable. There are four currently detailed and academically-principled assessment models, (Drugan, 2013, p.50). Larose's Model, Al-Qinai's Model, William's Model, and House's Model.

Translation Quality Assessment is a theoretical review of key issues in translation science such as equality, integrity, and accuracy. It is of great benefit to professional translations such as translators, reviewers, editors, translation learners and teachers. It can be used as a guideline for working in translation whether it is a review to assess the quality edit original or planning a translation strategy. For this study, House's TQA Model matched the intended parameters of assessment. The researchers; therefore, decided that it could be applied in this research article: Translation Quality Assessment of Health Services database from House's TQA Model for Foreigners at Pong Phrabat Hot Spring, Chiang Rai Province. The model would be used to evaluate

the quality and efficacy of all useful information for foreigners visiting or revisiting at Pong Phrabat Hot Spring.

Research Objective

To assess the 3 overall aspects of quality of translation in terms of equality, integrity, and accuracy based on House's TQA Model through Infographic data of Health Promotion Services for Foreigners at Pong Phrabat Hot Spring, Chiang Rai Province.

Literature Review

In this part, the researchers studied and compared related researches, such as Pornpimon Phatarasringkarn (2006) studied a technique of translation from a short story awarded by Chart Korpjitti, translated into English by Marcel Barang. The translators used a total of 14 techniques from Larson's theory (1998) based on the results of the analysis. The researcher found that the translators were proficient in both the translation language and the original language in terms of structure and vocabulary. As Suchada Sangsanguan (2014) studied and compared the translation quality of the two Thai translations of Kahlil Gibran's *The Prophet* using Julianne House's Model of translation quality assessment (TQA). The result showed that under the 3 elements of textual function, namely theme-dynamics, clausal linkage and iconic linkage, the translation of Rawi Bhavilai had a 17.86% percentage of mismatches while the percentage of mismatches in the translation of Pramoonmas

Isarankura had 35.00%. In addition, the result of House's register analysis in field, tenor and mode, which is adapted from Michael A. K. Halliday's Systemic Functional Linguistics, showed that Bhavilai's translation had, overall, a lower number of mismatches, which indicated a higher quality of translation than Isarankura's translation. This study showed that House's Model could be taken as a means to assess the translation quality of poetic prose from the English ST into the Thai TT and could also be used to compare the translation quality of different versions of Thai translations.

From all related researches in which House's TQA Model was mentioned, the model in this article therefore can be applied in terms of the pattern of grammatical, linguistic, and idiomatic translations.

Methodology

This study is based on qualitative data management and collection. An analysis was done through ST–TT translations by House's TQA Model in terms of equality, integrity and accuracy. This analysis was done through lexical, grammatical and textual means. It also refers to what information is being translated and what the language relationship is between 2 native experts and 1 Thai expert. The original translator reviews any changes, incorporates revisions, and finalizes the translation. The translation of ST in Thai makes it possible to determine whether the text quality is translated into English equally or unequally.

Content validity from Table 1, TT in English was translated and reviewed by 2 experts, who verified the translation texts, where the researchers translated from Thai or source text (ST) into targeted text (TT) in English such as Hot Spring Guidelines for Health, Hot Spring bath, Foot bathing, etc. For the procedure in this study, ST was collected and analyzed by the researchers by applying House's TQA Model in terms of content validity before proofreading assessment by 1 Thai expert, then translated into English for 2 native experts word by word and sentence by sentence. House's Model (2015) is implemented on the translated text, translated into English by the researchers' team. The starting point of this analysis is the linguistic analysis of the ST based on the register dimensions (field, tenor, and mode). Furthermore, both the ST and TT are analyzed in the same manner and then compared for their relative matching. Any mismatch along the dimensions is considered an error. It is only at this point that the evaluator's statement can come into its final stage. Data collection procedures according to the model chosen are clarified into the following four stages;

- 1) performing a register analysis (field, tenor, and mode) for developing ST's profile,
- 2) carrying out the same process, done to the ST, i.e., to the TT,
- 3) comparing the ST's profile with TT's profile,
- 4) and providing a statement of quality that results from the above steps.

Results

As Table 1 indicated that ST when translated into TT and reviewed by the translator's provenance and stance which completely simple and accurately. For the aspect of accuracy, the TT translations revealed the same meaning as ST. TT seemed to be linked with ST in terms of word connection when translated into words or sentences by the researchers' team. One of the three experts was Thai and could analyze text equally, for integrity and accuracy. For clarity, it is indicated in Table 2 that the translations between ST and TT are clearly understood by the user. It can be said that any users who were foreigners understood textual meaning especially "key words" to convey meaning from ST to TT. Last part, the pattern of grammatical, linguistic, and idiomatic translations seemed natural when assessing translation quality. The three experts recognized the difference between mistakes and preferential choices. Translators will make informed decisions based on the target text, as well as any contextual material they have been given to help them understand a tone and voice. However, individuals have different preferences in their choice of words or expressions. While such preferences can be very valuable in defining the cultural context of the first language, they should not be used as the sole indicator of translation quality.

Table 1 Shows Thai translation into English for hot spring services

Source Text (ST)	Target Text (TT) by 3 experts
ข้อปฏิบัติระหว่างการใช้บริการ น้ำพุร้อนเพื่อสุขภาพ	Hot Spring Guidelines for Health
<p><u>การแช่ตัว</u></p> <p>1. ค่อยๆหย่อนเท้าและขาลงไปก่อน</p> <p>2. ใช้น้ำพุร้อนลูบแขนก่อนแล้วตามด้วยลูบลำตัวเพื่อปรับอุณหภูมิร่างกายสักครู่</p> <p>3. ค่อยๆย่อตัวลงน้ำพุร้อนจนถึงระดับเอว เมื่อรู้สึกร่างกายทนต่อความร้อนได้จึงค่อย ๆ หย่อนตัวลงทั้งตัว</p> <p>4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการไหลเวียนของเลือดไปเลี้ยงส่วนต่างๆของร่างกาย ไม่ควรแช่น้ำพุร้อนนานเกิน 30 นาที สามารถพักการแช่ตัวเป็นระยะตลอดการแช่ตัว</p>	<p><u>Hot spring bath</u></p> <p>1. Slowly lower your feet and legs.</p> <p>2. Touch the water with your hand first, moving through the water to regulate body temperature.</p> <p>3. Slowly lower your body into the hot spring and reach waist level. When your body has adjusted to the heat, then you gradually drop your body.</p> <p>4. The benefits of bathing for increasing the efficiency of blood flow to various parts of the body are reached by allowing them to rest periodically throughout the bath in the hot spring for more than 30 minutes.</p>

Source Text (ST)	Target Text (TT) by 3 experts
<p>5. โดยทั่วไปการแช่ตัวไม่ควรเกินวันละ 2 ครั้งและต้องห่างกันอย่างน้อย 6 ชั่วโมง</p>	<p>5. Generally, body bathing should not be done more than 2 times a day and must be at least 6 hours apart.</p>
<p><u>การแช่เท้า</u></p> <p>1. น้ำพุร้อนที่มีอุณหภูมิ 35 ถึง 40 องศาเซลเซียสสามารถแช่เท้าได้ครั้งละประมาณ 20-25 นาที</p> <p>2. น้ำพุร้อนมีอุณหภูมิสูงกว่าที่แนะนำให้แช่เท้าได้ประมาณ 10-15 นาที โดยสามารถพักการแช่เท้าได้เป็นระยะตลอดการแช่เท้า</p> <p>3. โดยทั่วไปการแช่เท้าไม่ควรแช่เท้าเกิน 2 ครั้งต่อวัน</p>	<p><u>Foot bathing</u></p> <p>1. If the hot spring has a temperature of 35 to 40 ° C, you can soak your feet for 20-25 minutes at a time.</p> <p>2. If the hot spring has a temperature above 35 to 40 °C, soak it for 10-15 minutes, suspending the foot bath periodically throughout the duration.</p> <p>3. Generally, foot baths should not be done more than 2 times a day.</p>
<p><u>ข้อห้ามระหว่างการใช้บริการน้ำพุร้อนเพื่อสุขภาพ</u></p> <p>1. ห้ามดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ทุกชนิดก่อนใช้น้ำพุร้อน</p>	<p><u>Prohibitions for using hot springs for health</u></p> <p>1. Do not drink any alcoholic beverages before using hot springs for health.</p>

Source Text (ST)	Target Text (TT) by 3 experts
<p>2. ห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณอ่างแช่น้ำพุร้อน</p>	<p>2. No smoking in the hot springs area.</p>
<p><u>ข้อควรระวังระหว่างการใช้บริการน้ำพุร้อนเพื่อสุขภาพ</u></p> <p>1. ไม่ควรดำน้ำหรือมุดน้ำและระมัดระวังไม่ให้เกิดการสำลักน้ำ เพราะอาจทำให้เกิดการติดเชื้อจนอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้</p> <p>2. หากเกิดอาการผิดปกติของร่างกายจากภาวะของโรคที่ตนเองเป็นอยู่ให้รีบขึ้นจากบ่อน้ำพุร้อนทันทีและแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อรับการช่วยเหลือ</p>	<p><u>Caution while soaking a healthy hot spring bath</u></p> <p>1. Do not dive into water or fully submerge your body to avoid choking, infection, and death.</p> <p>2. If there is an abnormality of the body from your own health condition, then immediately remove yourself from the hot spring and ask for help from staff.</p>
<p><u>คำเตือน</u></p> <p>เมื่อมีอาการและอาการแสดง เช่น หายใจผิดปกติ เจ็บอก หน้ามืด ควรขึ้นจากบ่อน้ำพุร้อนทันที</p>	<p><u>Warnings</u></p> <p>When there are signs and symptoms such as abnormal breathing, chest pains, or other heart issues, you should stop using the hot springs immediately.</p>

Source Text (ST)	Target Text (TT) by 3 experts
<p><u>การดูแลเบื้องต้น</u></p> <p>** กรณีที่ผู้ใช้บริการน้ำพุร้อนช่วยเหลือตนเองได้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรออกมานั่งพักในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเท 2. ควรใช้ผ้าชุบน้ำอุณหภูมิปกติ หรือ ดื่มน้ำสะอาดอุณหภูมิปกติ เพื่อปรับอุณหภูมิร่างกาย 	<p><u>Primary care</u></p> <p>**In case of people who can help themselves for using the hot springs for health.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. They should rest in an area with open air-flow. 2. They should use towels with water of normal temperature to wipe all over their body or drink clean water at normal temperature to regulate body temperature.
<p>** กรณีที่ผู้ใช้บริการน้ำพุร้อนช่วยเหลือตนเองไม่ได้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรแจ้งผู้ดูแลเพื่อให้การช่วยเหลือตามอาการและอาการแสดงต่อไป 2. หากผู้ใช้บริการมีอาการหน้าซีด ผู้ดูแลควรนำผู้ป่วยนอนราบในที่ร่ม ยกเท้าสูงเล็กน้อย 	<p>**In case of inability to bathe in the hot spring</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. An eyewitness informs hot springs' officer to provide some assistance based on symptoms and showing signs of symptoms. 2. If the skin is pale, the caregiver should lower their face down at the indoor area and slightly lift up their feet.

Source Text (ST)	Target Text (TT) by 3 experts
3. หากผู้ใช้บริการมีอาการหน้าแดง ผู้ดูแลควรนำผู้ป่วยนอนราบในที่ร่ม ยกศีรษะสูงเล็กน้อย	3. If their face turns red, the caregiver should let their face down at the indoor area and slightly lift up their head.
4. หากผู้ใช้บริการหมดสติควรหลีกเลี่ยงการดื่มน้ำเพื่อไม่ให้เกิดการสำลักน้ำ	4. Avoid drinking water if they are unconscious from water choking.
5. หากผู้ใช้บริการมีอาการไม่ดีขึ้นให้รีบนำส่งโรงพยาบาล	5. If their status is terrible, please send them to the hospital.

Table 2: Shows the Quality Assessment of TT in 3 aspects by House’s Model of Translation Quality Assessment

Aspects	Quality Level of Translation Language		
	\bar{x}	S.D.	Results
1. Accuracy: Does translation have the same meaning with the original language?	4.17	0.75	High-level
2. Clarity: Is the translation clearly understood by the user?	4.00	0.89	High-level
3. Naturalness: Does the pattern of grammatical, linguistic, and idiomatic translations seem natural?	3.67	0.82	High-level
Total average	3.94	0.82	High

From Table 2, it was found that the results of the quality assessment of translation language in all 3 aspects were high-level with an average of 3.94 with S.D. of 0.82. When we considered each aspect, we also found that the accuracy was at a high level, 4.17 with S.D. = 0.75. The clarity was at a high level of 4.00, with S.D. = 0.89 while the naturalness was found at a high level of 3.67 with S.D. = 0.82.

Conclusion and Discussion

The comparison between the ST and TT is based on House's (2015) TQA register dimensions, i.e., field, tenor, and mode. It examines the linguistic differences between the ST and TT in terms of these dimensions. When we compared our research title, Translation Quality Assessment of Health Services Based on House's TQA Model for Foreigners at Pong Phrabat Hot Spring, Chiang Rai Province with other related researches on 3 aspects of the quality of translation in terms of equality, integrity and accuracy, our ST indicated harmoniously the author's provenance and stance while two TTs showed translator's provenance and stance which completely simple and accurately. The comparison of the field dimension between ST and TT includes the evaluation and assessment of the following variables:

Subject matter and social action

The field dimension compares how the subject matter has been tackled in the ST and TT. It concerns how the main themes (การแช่ตัว-Hot spring bath, การแช่เท้า-Foot bathing, ข้อห้ามระหว่างการใช้น้ำพุร้อนเพื่อสุขภาพ-Prohibitions for using hot springs for health, and ข้อควรระวังระหว่างการใช้บริการน้ำพุร้อนเพื่อสุขภาพ-Caution while soaking a healthy hot spring bath) are presented lexically and syntactically. Any mismatch in the linguistic representation of these themes is considered a fault in this dimension as it affects the quality of the final product. The most important factor that we found and could generalize is that the public sector, not only tourism, could apply House's TQA Model for

the assessment of their own translations freely. They could independently determine if their textual meaning, the pattern of grammatical, linguistic, and idiomatic translations seemed valid or if it benefits the provincial organization or tourism in terms of good communication to succeed in their business. Therefore, this study has followed House's TQA Model (2015) procedures of analysis that consist of: (1) establishing a ST's profile; (2) comparing ST's profile with TT's profile and (3) providing a statement of quality that lists and comments on the translation quality. The analysis has proved that this TQA model is very useful.

References

- Al-Qinai, J. (1999). Asymmetry of gender markedness in English-Arabic translation. *Theoretical linguistics*, 25 (1), 75-96.
- Catford, J, C. (1978). *A Linguistic Theory of Translation*. Oxford University Press.
- Drugan, J. (2013). *Quality in professional translation*. Bloomsbury.
- House, J. (1977). *A Model for Translation Quality Assessment*. Narr.
- House, J. (1981). *A Model for translation quality assessment*. Narr.
- House, J. (1997). *Translation Quality Assessment: A Model Revisited*. Narr.
- House, J. (2015). *Translation Quality Assessment: Past and Present*. Routledge.
- Larson, M. (1998). *Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence*. University Press of America.

- Nord, C. (1997). **Translating as a purposeful activity**. Stjerome.
- Pornpimon Phatarasringkarn. (2006). **An Analysis of the Translation of the Short Stories of Sea-Writer Award Receiver-Chart Korpjitti** [Unpublished master's thesis]. National Institute of Development Administration.
- Reiss, K. (2000). **Translation criticism: The potentials and limitations**. Taylor & Francis.
- Schafnner, C. Ed (1998). **Translation and quality current issues in language and society**. Multilingual Matters LTD.
- Suchada Sangsangan. (2014). **An assessment of the textual function in the two Thai translations of Kahlil Gibran's The Prophet using Juliane House's model**. [Unpublished master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Williams, M. (2009). Translation quality assessment. **Mutatis Mutandis**, 2(1), 2-23.

บทประพันธ์มิเรอร์เลสสำหรับวงบิกแบนด์

Mirrorless for Big Band

วิชญะ เรืองรักษ์^{*1} เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร²

Witchaya Ruangrak^{*1} Jetnipith Sungwijit²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง บทประพันธ์*มิเรอร์เลส* สำหรับวงบิกแบนด์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประพันธ์ขึ้นด้วยแรงบันดาลใจจากบทเพลงร็อกแฉ่ง*โยเก้ตฟ้าตึ่มะ* ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมทางภาคใต้ของประเทศไทย เป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดนตรีตะวันออกและตะวันตกเข้าด้วยกัน อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามยุคสมัย ผู้ประพันธ์สะท้อนแนวคิดดังกล่าวออกมาด้วยมิติวงดนตรีแจ๊สบิกแบนด์ บทประพันธ์*มิเรอร์เลส* มีความยาวประมาณ 6 นาที บทประพันธ์ถูกนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชนทั้งระดับชาติและนานาชาติ ประกอบด้วย เทศกาลดนตรีไทยแลนด์อินเดอเนชันแนลแจ๊สคอนเฟอร์เรนซ์ 2020 บรรเลงโดยวงบิกแบนด์แห่งโรงเรียนหอวัง และวงบิกแบนด์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตลอดจนงานมันเดย์ไนท์ไลฟ์ครั้งที่ 9 บรรเลงโดยวงแจ๊สออคัสตราแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต

* Corresponding author, e-mail: ruangrak.w@gmail.com

¹ นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ Graduate Student, Conservatory of Music, Rangsit University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

² Advisor, Assistant Professor, Dr., Conservatory of Music, Rangsit University.

บทประพันธ์เชื่อมโยงกับแนวคิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ตอนที่ 2 นำเสนอการพัฒนาที่เกิดขึ้นและย้อนกลับไปสู่แรงบันดาลใจ ตอนที่ 3 เป็นการนำย้อนกลับมาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา ด้านแนวทำนองมีการนำบทเพลงโยเก็ดฟาตีมา มาเป็นวัตถุดิบการสร้างสรรค์ ด้านเสียงประสานมีการใช้เทคนิคเสียงประสานแบบดนตรีแจ๊สร่วมสมัย รุทเลส ผสมผสานเทคนิคเบลล์โทน รวมถึงทิศทางการเคลื่อนที่มาสร้างมิติเสียงให้มีความน่าสนใจ

คำสำคัญ: มิเรอร์เลส บิกแบนด์ การประพันธ์เพลงแจ๊ส บทเพลงรองเง็ง

Abstract

Mirrorless for Big Band was composed by using inspiration from the piece Yoget Fatima. Yoget Fatima, a Thai folk song known as Rong Ngaeng, displays the unique attributes that are associated with the south of Thailand. Mirrorless for Big Band was composed with the intent to combine the qualities of Eastern and Western music whilst also reflecting how music changes and develops through time. This piece was composed with a big band in mind in which the duration of the entire piece lasts for approximately six minutes. Mirrorless for Big Band has been performed publicly by Horwang School and Songkla Rajabhat Univeristy in jazz festivals such as the Thailand International Jazz Conference 2020 and Rangsit University Jazz Orchestra in Monday Night Live Part IX.

The composition corresponds with the concept of change and development which is demonstrated by dividing the piece into three

sections as follows: 1) The beginning of change and development, 2) Developing whilst presenting the initial basis of the piece, 3) Looking back at the development that has taken place with a broader prospective. The composer uses Yoget Fatima as a basis for creative material for the melody of the piece. Compositional and musical techniques such as Modern Jazz Harmony, Rootless, Bell tone, and the manipulation of the direction of sound are combined to add interesting new dimensions to the harmony. In other aspects.

Keywords: Mirrorless Big Band Jazz Composition Rong Ngaeng

บทนำ

วัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของโลกนั้นล้วนมีการพัฒนาผ่านยุคสมัย ผ่านการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ อย่างมากมาย หนึ่งในการพัฒนาที่นั้นโดยมากพบ การผสมผสานวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะการนำวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกเข้ามา เข้าด้วยกันกับวัฒนธรรมดนตรีตะวันออก มักทำให้พบว่ามีการผนวกเข้าด้วยกัน หนึ่งในนั้นคือ ดนตรีร็อกแจ๊ซหรือร็อกแจ๊ซ (การออกเสียงแตกต่างกันแล้วแต่พื้นที่ ในบทความชิ้นนี้ใช้คำว่า ร็อกแจ๊ซ) ศิลปะเต้นรำพื้นเมืองของไทยมุสลิม ซึ่งเป็นการผสมผสาน กันระหว่างวัฒนธรรมดนตรีและการแสดงของชาวยุโรป ที่เดินทางมาค้าขายกับ ประเทศในแถบมลายู ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทยผนวกเข้ากับวัฒนธรรมดนตรี และวิถีชีวิตของชาวพื้นเมือง ส่งผลให้กลายเป็นศิลปะการแสดงร็อกแจ๊ซ ความหมาย ของร็อกแจ๊ซตามสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2542) อธิบายไว้ว่า ร็อกแจ๊ซเป็นศิลปะเต้นรำพื้นเมืองของไทยมุสลิม มีความสวยงามทั้งลีลาการเคลื่อนไหว ของเท้า มือ ลำตัว ลักษณะการเต้นร็อกแจ๊ซซึ่งคล้ายวัฒนธรรมตะวันตกนั้น

มีผู้สันนิษฐานว่า ชาวโปรตุเกสหรือชาวฮอลันดาได้นำมาเผยแพร่ในแถบชวาและมลายูก่อน โดยเฉพาะเมื่อถึงวันขึ้นปีใหม่ชาวต่างชาติได้รำกันอย่างสนุกสนาน ชาวพื้นเมืองเกิดความสนใจและได้ฝึกซ้อมจนกระทั่งเกิดศิลปะรื่องเง้ขึ้น

รื่องเง้ที่เกิดขึ้นในภาคใต้ของประเทศไทยสามารถแบ่งได้เป็นสองกระแสหลักคือ รื่องเง้ฝั่งตะวันออกและรื่องเง้ฝั่งตะวันตก โดยแบ่งตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ กล่าวคือ รื่องเง้ฝั่งตะวันออกจะกำหนดตามภูมิประเทศที่มีอาณาเขตติดกับทะเลฝั่งอ่าวไทย ส่วนรื่องเง้ฝั่งตะวันตกกำหนดตามภูมิประเทศที่มีอาณาเขต ติดกับทะเลฝั่งอันดามัน ความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดของรื่องเง้ทั้งสองฝั่งทำให้นัน วิชัย มีศรี (2557) ให้ความเห็นไว้ว่า “รื่องเง้ฝั่งตะวันออกนั้นมีความอ่อนช้อยของลีลา เป็นนาฏศิลป์ที่มุ่งแสดงความสวยงามของท่าเต้นและท่ารำ ส่วนรื่องเง้ฝั่งตะวันตกนั้นจะมีลักษณะคล้ายกันกับรำวง มีการร้องโต้ตอบกันไปมา เน้นความสนุกสนาน” จากรูปแบบของรื่องเง้ทั้งสองกระแสที่มีบทบาทต่อสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่นั้น ๆ ผู้ประพันธ์มีความสนใจในบทประพันธ์รื่องเง้ฝั่งตะวันออก อันมีความงดงามและอ่อนช้อยทั้งท่ารำและแนวทำนองของบทประพันธ์ รวมถึงยังเป็นดนตรีรื่องเง้ที่สามารถพบเจอได้ในบริบททั่วไปทางสังคม ด้วยเหตุผลนี้ผู้ประพันธ์จึงมีความสนใจศึกษาดนตรีรื่องเง้ในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเกิดจากการผสมผสานผ่านกาลเวลาจนกระทั่งแสดงออกถึงตัวตน แนวคิด และมุมมองผ่านบทประพันธ์เอกเช่นเดียวกับดนตรีอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในภูมิประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่นเดียวกับดนตรีแจ๊ส

อนึ่งดนตรีแจ๊สถือเป็นดนตรีอีกประเภทหนึ่งที่มีการนำสองวัฒนธรรมมาผสมผสานเข้าด้วยกัน ระหว่างดนตรีคลาสสิกจากทวีปยุโรป ผสมผสานกับดนตรีชนเผ่าของชาวแอฟริกันที่อพยพมาสู่ทวีปอเมริกา เกิดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมของชนชาติ และชนเผ่าต่าง ๆ เข้าด้วยกัน พัฒนาจนกลายมาเป็นดนตรีแจ๊สในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และเริ่มเป็นรูปร่างชัดเจนมากขึ้นช่วงต้นศตวรรษที่ 20 Collier (2002) ได้กล่าวถึงดนตรีแจ๊สไว้ว่า ดนตรีแจ๊สเป็นดนตรีที่สร้างขึ้นโดย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์บทประพันธ์ดนตรีแจ๊สสำหรับวงบิกแบนด์บทใหม่ โดยมีแรงบันดาลใจมาจากทำนองบทเพลงรองเง็งโยเกิดฟ้าตีมะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้บทประพันธ์ดนตรีแจ๊สร่วมสมัยบทใหม่ที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างแนวคิดดนตรีแจ๊สและบทเพลงรองเง็งโยเกิดฟ้าตีมะ
2. บทประพันธ์ดนตรีแจ๊สร่วมสมัยบทนี้เป็นแนวทางหนึ่งในการสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้านทางภาคใต้ของไทยผ่านดนตรีแจ๊สสำหรับวงบิกแบนด์

ขอบเขตในการประพันธ์

1. ความยาวของบทประพันธ์ประมาณ 6 นาที
2. การสร้างสรรค์บทประพันธ์มีเรอ์เลส ผู้ประพันธ์ยึดถือแนวคิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางด้านวัฒนธรรม เป็นแนวคิดสำคัญในการสร้างสรรค์บทประพันธ์ผสมผสานกับแนวคิดการประพันธ์ดนตรีแจ๊ส
3. การสร้างสรรค์บทประพันธ์มีเรอ์เลส ผู้ประพันธ์ใช้ข้อมูลผลงานบทเพลงรองเง็งจากรายงานการวิจัยเรื่อง บทเพลงรองเง็ง: กรณีศึกษา นายเซ็ง อาบู โดย วิชัย มีศรี
4. เป็นบทประพันธ์สำหรับวงบิกแบนด์ขนาดมาตรฐาน

วิธีการประพันธ์

1. ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์บทเพลงโยเกิดฟ้าตีมะ ผ่านรายงานการวิจัยเรื่อง บทเพลงรองเง็ง: กรณีศึกษา นายเซ็ง อาบู โดย วิชัย มีศรี

2. ศึกษาแนวคิดการประพันธ์เพลง รวมถึงเทคนิคและแนวคิดจากนักประพันธ์เพลงและตัวอย่างผลงาน
3. สร้างทำนองหลักในบทประพันธ์ โดยนำทำนองเพลง*โยเกิดฟ้าติ่มะ* มาเป็นองค์ประกอบหลัก
4. วางโครงสร้าง และสร้างสรรค์บทประพันธ์*มิเรอร์เลส* โดยคำนึงถึงแนวทำนองหลัก แนวทำนองสอดประสาน และเสียงประสานในส่วนต่าง ๆ ของบทประพันธ์

บทเพลงรองเง็ง โยเกิดฟ้าติ่มะ

บทประพันธ์โดย นายเซ็ง อาปู นักแมนโดลิน ศิลปินผู้สืบทอดวัฒนธรรมรองเง็ง ทั้งนี้ บทเพลง*โยเกิดฟ้าติ่มะ* ได้รับการถอดโน้ตจากความทรงจำของนายเซ็ง อาปู ผ่านการสัมภาษณ์ โดย วิชัย มีศรี ประพันธ์ขึ้นเพิ่มเติมจากบทเพลงดั้งเดิมที่ใช้ประกอบการแสดงรองเง็ง เป็นบทประพันธ์ที่สร้างขึ้นภายหลังตามสมัยนิยม และบรรยายถึงเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล บทเพลง*โยเกิดฟ้าติ่มะ* พรรณนาถึงความสวยงามและความประทับใจต่อหญิงสาวมาลาญนามว่า “ฟ้าติ่มะ” โดยคำว่า โยเกิด เป็นชื่อของจิ้งหะมีความหมายถึงความสนุกสนาน (วิชัย มีศรี, 2557) จากคำอธิบายข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานที่เกิดขึ้นระหว่างชื่อของจิ้งหะในเพลงรองเง็ง เข้ากับชื่อของหญิงสาวมาลาญ

แนวคิดการประพันธ์

1. แนวคิดเสียงประสาน

ในการเลือกใช้เสียงประสานสำหรับบทประพันธ์*มิเรอร์เลส* ผู้ประพันธ์เล็งเห็นถึงแนวคิดการเลือกใช้เสียงประสานซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดดนตรีแบบดั้งเดิมกับดนตรีแจ๊สร่วมสมัย เช่น การซ้อนทริยแอด (Upper Structure Triad)

การวางแนวเสียงแบบปิด (Close Voicing) การวางแนวเสียงแบบเปิด (Open Voicing) คอร์ดคู่สี่เรียงซ้อน (Quartal Chord) เป็นต้น

การวางเสียงประสานในบทประพันธ์*มิเรอร์เลส* ผู้ประพันธ์เลือกใช้เสียงประสานส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่มีองค์ประกอบของโน้ต G แทบทั้งสิ้น เพื่อเป็นการสะท้อนแนวคิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา โดยการให้ความสำคัญกับโน้ตเริ่มต้นของบทเพลง *โยเกิร์ตพาคิมะ* ซึ่งเริ่มต้นด้วยโน้ต G อันถือเป็นการย่อนำเสนอถึงแนวคิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ใช้การดำเนินเสียงประสานแบบดนตรีโมดัลแจ๊ส (Modal Jazz) ในการนำเสนอด้วยทางเดินคอร์ดที่มีการเคลื่อนที่น้อย เช่นการใช้คอร์ด minor^(Major7) เพียงคอร์ดเดียวในช่วงการอิมโพรไวส์ (Improvise) เพื่อนำเสนอทางเดินคอร์ดที่มีการเคลื่อนที่น้อย อีกทั้งเป็นการสร้างมิติเสียงให้คลุมเครืออีกเช่นกัน

2. เทคนิคการประพันธ์

ผู้ประพันธ์ใช้แนวคิดแบบดนตรีคลาสสิกและดนตรีแจ๊สเข้าด้วยกัน รวมถึงวิธีการพัฒนาแนวทำนอง โดยใช้เทคนิคการประพันธ์ดนตรี เช่น ออสตินาโต (Ostinato) การซ้ำ (Repetition) การเลียน (Imitation) การคัดทำนอง (Quotation) เป็นต้น

การสร้างบทประพันธ์*มิเรอร์เลส* ผู้ประพันธ์ได้นำเอามุมมองของผู้ประพันธ์ที่มีต่อการพัฒนาในแง่วัฒนธรรมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นแนวคิดสำคัญ โดยแบ่งบทประพันธ์ออกเป็นสามตอน ผู้ประพันธ์ได้กำหนดให้แต่ละตอนของบทประพันธ์นำเสนอให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถอธิบายได้พอสังเขป ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงให้เห็นถึงเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเปิดเผยให้เห็นโครงสร้างใหญ่ของแนวทำนอง และนำเสนอแนวทำนองที่ได้รับการพัฒนาและดัดแปลงไปในแง่มุมต่าง ๆ

ตอนที่ 2 เป็นช่วงนำเสนอการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแนวทางการออกแบบการอิมโพรไวส์รวมถึงการนำเสนอแนวทางการที่หยิบยกจากบทเพลง *โยเก้ตฟาตีมะ* มาดัดแปลงและพัฒนา

ตอนที่ 3 เปรียบได้กับการนำย้อนกลับไปมองในภาพโครงสร้างในตอนต้นอีกครั้ง โดยมีการสอดแทรกการอิมโพรไวส์ซ้อนบนแนวทางการหลัก และจบด้วยการนำเสนอแนวทางการด้วยเทคนิคเบลล์โทน

ตารางที่ 1 โครงสร้างบทประพันธ์มิเรอร์เลส

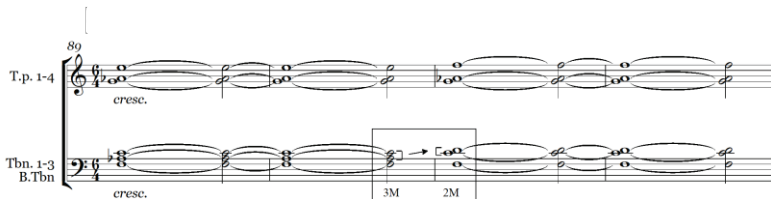
โครงสร้าง	แนวคิด		ห้องที่	จุดเชื่อม
ช่วงนำ			1-6	
ตอนที่ 1		แนวทางการ A1	7-38	A
		ช่วงเชื่อม 1	39-44	C
		เบลล์โทน	45-51	D
		ช่วงเชื่อม 2 (ริฟฟ์ 1)	52-59	E
		แนวทางการ B	60-84	F
		ช่วงเชื่อม 3 (ริฟฟ์ 2)	85-88	G
		แนวทางการ A2	89-100	H
ตอนที่ 2	อิมโพรไวส์ 1	เสียงประสาน A2	101-106	I
	อิมโพรไวส์ 2	เสียงประสาน A1	107-114	J
	แนวทางการ C		115-135	K
ตอนที่ 3	ช่วงเชื่อม 4		136-141	L
		แนวทางการ A1	142-165	M
	ช่วงจบ	เบลล์โทน	166-171	O

ในการสร้างแนวทำนองผู้ประพันธ์ได้นำเอาส่วนย่อยของทำนอง (Fragmentation) จากบทเพลง*โยเก็ดฟาตีมะ* นำมาสร้างริฟฟ์ (Riff) มีการปรับโน้ตบางตัวเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา เช่นจากโน้ต A ผู้ประพันธ์ปรับเป็นโน้ต A^b (เครื่องหมาย * ในตัวอย่างที่ 2) การขยายความยาวโน้ต (Augmentation) ตัวอย่างเช่น โน้ต G ซึ่งเป็นโน้ตเริ่มต้นจากบทเพลง*โยเก็ดฟาตีมะ* เดิมมีความยาวเป็นโน้ตเชบ็ต 1 ชั้น ผู้ประพันธ์นำมาขยายความยาวโน้ตเป็นโน้ตตัวดำ (หมายเลข 1 ตัวอย่างที่ 2) รวมถึงการสลับระหว่างจังหวะตกไปเป็นจังหวะยก เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดด้านแนวทำนองของดนตรีแจ๊สที่มีผสมผสานจังหวะซัดหรือการเริ่มประโยคในจังหวะยก ตัวอย่างเช่น จังหวะที่สองของแนวทำนองในบทเพลง*โยเก็ดฟาตีมะ* โน้ต E อยู่ในจังหวะตก ผู้ประพันธ์นำมาสลับให้อยู่ในจังหวะยก (หมายเลข 2 ตัวอย่างที่ 2) นอกจากนี้เมื่อมีการปรับ ขยายและคงไว้ซึ่งแนวทำนองจากแนวคิดในข้างต้น ส่งผลให้ท่อนริฟฟ์ที่เกิดขึ้นใหม่นี้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นหลักในการพัฒนาแนวทำนองบทประพันธ์*มิเรอร์เลส* ต่อไป

ตัวอย่างที่ 2 แนวทางการพัฒนาโมทีฟในแนวทำนอง

จากการสร้างริฟฟ์ข้างต้นผู้ประพันธ์นำรูปแบบจังหวะมาสร้างเป็นแนวทำนอง โดยการใช้แนวคิดเดียวกัน คือการเริ่มต้นประโยคด้วยโน้ตตัว G (ลูกศรในตัวอย่างที่ 2) และพัฒนาโมทีฟ โดยใช้แนวคิดทิศทางการเคลื่อนที่ของแนวทำนองส่วนใหญ่ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับริฟฟ์ที่ปรากฏ (กรอบสี่เหลี่ยมตัวอย่างที่ 2) ผู้ประพันธ์เลือกใช้ทิศทางตรงกันข้ามกับแนวทำนองหลักจากบทเพลง*โยเกิดฟ้าตีมะ* ในตอนท้ายของประโยค (ปีกกาที่ 1 และ 2 ในตัวอย่างที่ 2) เพื่อสื่อถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หลังจากผู้ประพันธ์ได้นำแนวทำนองจากท่อนริฟฟ์มาพัฒนาเป็นอีกแนวทำนองหนึ่ง ส่งผลให้ปรากฏกลุ่มโน้ต G, A', B', C, D, E, F เกิดขึ้นและส่งผลให้กลุ่มโน้ตดังกล่าว มีผลต่อการพัฒนาแนวทำนองของบทประพันธ์ต่อไป

การเคลื่อนที่ของแนวบรรเลงเสียงประสานพื้นหลัง ผู้ประพันธ์ใช้วิธีการเคลื่อนที่ จากคู่เสียงกลมกลืนไปหาคู่เสียงกระด้าง และจากคู่เสียงกระด้างไปหาคู่เสียงกลมกลืน ในตอนท้าย เพื่อสร้างสีสันของแนวบรรเลงประกอบ การเลือกใช้โน้ตเคลื่อนที่นั้น ผู้ประพันธ์เลือกใช้จากทั้งโน้ตในคอร์ดและโน้ตนอกคอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียง ที่ได้นำคอร์ดนั้น ๆ มาใช้ในเสียงประสาน อีกทั้งยังเลือกจัดวางคู่เสียงให้นำเสนอ คู่เสียงกระด้างเพื่อความสอดคล้องกันกับแนวคิดความคลุมเครือของเสียงประสาน แนวคิดข้างต้นถูกนำมาบรรเลงด้วยกลุ่มทริมเป็ต และกลุ่มทอรัมโบน โดยบรรทัดบน แสดงถึงกลุ่มทริมเป็ต บรรทัดล่างแสดงถึงกลุ่มทอรัมโบน ดังตัวอย่างที่ 3

ตัวอย่างที่ 3 แนวคิดการเคลื่อนที่จากคู่เสียงกลมกลืนไปหาคู่เสียงกระด้าง

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์เลือกใช้เทคนิคการตัดทำนอง โดยนำเอาแนวทำนองหลักของบทเพลงโยเกิร์ตฟาดิมะ มาใช้ในการประพันธ์ท่อนนำเสนอแนวทำนอง C อีกทั้งได้ตัดแปลงลักษณะจังหวะ (ตัวอย่างที่ 4) เพื่อสร้างความแตกต่างด้วยวิธีการยืดขยายจังหวะและปรับเปลี่ยนสลับจังหวะ สะท้อนถึงแนวคิดวัฒนธรรมเมื่อผ่านช่วงเวลาต่าง ๆ มักพบเห็นการผสมผสานเปลี่ยนผ่านในหลากหลายรูปแบบ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

ตัวอย่างที่ 4 วิธีการตัดทำนองในบทประพันธ์มิเรอร์เลส

วิธีการตัดทำนองในข้างต้น ผู้ประพันธ์มีความสนใจในการนำเทคนิคดังกล่าวนำมาใช้ในการสร้างสรรค์บทประพันธ์ เนื่องด้วยวิธีการตัดทำนองมีความน่าสนใจในแง่ของการนำเสนอถึงแรงบันดาลใจ ความประทับใจที่มีต่อดนตรีพื้นบ้าน และการสื่อถึงแรงกระตุ้นต่าง ๆ อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการผสมผสานตามที่ได้กล่าวไปในข้างต้น

อีกหนึ่งเทคนิคที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้ในการนำเสนอเพื่อการรับรู้ที่น่าสนใจคือ เบลล์โทน กล่าวคือการเลียนแบบเสียงระฆังโดยแต่ละเสียงจะเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน และไม่ได้เรียงตามเครื่องดนตรีในแต่ละกลุ่ม ผู้ประพันธ์เลือกใช้เบลล์โทนเพื่อสะท้อน

ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ รวมถึงการเกิดขึ้นของสิ่งต่าง ๆ รวมกันจนเกิดเป็นความเปลี่ยนแปลงนอกจากนี้ทางด้านการบรรเลง ผู้ประพันธ์เลือกใช้เครื่องหมายกำหนดสำเนียง (Articulation) และเครื่องหมายบังคับน้ำหนักเสียง (Dynamic) เพื่อเป็นการเน้นถึงหัวเสียงเพื่อเป็นการไม่รบกวนแนวเสียงในลำดับถัดไป จากนั้นจึงเบาลงเฉกเช่นเดียวกันกับการเกิดของเสียงระฆัง

ตัวอย่างที่ 5 เบลล์โทน

สรุปบทประพันธ์

บทประพันธ์*มิเรอร์เลส* มีความยาวประมาณ 6 นาที โดยได้รับแรงบันดาลใจจากบทเพลง*โยเกิร์ตฟ้าตีมะ* นำมาพัฒนาเกิดเป็นแนวทำนองหลัก ผู้ประพันธ์ใช้แนวคิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการประพันธ์ในมิติต่าง ๆ มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ผู้ประพันธ์สร้างแนวทำนองจากโมทีฟกลุ่มโน้ต G, A', B', C, D, E, F ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ นำมาพัฒนาด้วยวิธีการยืดขยาย ปรับสลับจังหวะตก-ยก จนปรากฏเป็นแนวทำนองริฟฟ์ และพัฒนาต่อมาเป็นแนวทำนองท่อน B

2. ผู้ประพันธ์วางโครงสร้างของบทประพันธ์ไว้เป็น 3 ตอนโดยแบ่งเป็น

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยช่วงนำ แนวทำนอง A1 แนวทำนอง B และแนวทำนอง A2 โดยยึดหลักแนวคิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย ท่อนอิมโพรไวส์ 1, 2 และท่อนนำเสนอแนวทำนอง C ผู้ประพันธ์ได้คัดทำนองจากบทเพลง*โยเกิร์ตฟ้าตีมะ* มาใช้ในแนวทำนอง C เพื่อแสดงให้เห็นถึงแรงบันดาลใจที่ได้รับในการประพันธ์

ตอนที่ 3 เป็นการยกแนวทำนอง A1 มาบรรเลงในตอนท้ายของบทประพันธ์ อีกทั้งยังเพิ่มการอิมโพรไวส์ในแนวทอมโบน 1 เพื่อเป็นการเสริมแนวคิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

3. เสียงประสานในบทประพันธ์*มิเรอร์เลส* ผู้ประพันธ์สอดแทรกแนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส และเลือกใช้คอร์ด minor^(Major7) ใช้แนวคิดดนตรีแจ๊สร่วมสมัยเป็นแนวคิดในการวางเสียงประสาน อีกทั้งเทคนิคการเคลื่อนที่ในแนวนอนเพื่อสร้างความตึงเครียดให้แก่เสียงประสานดังปรากฏอยู่ในแนวทำนอง A2

4. ผู้ประพันธ์นำเทคนิคการคัดทำนองมาใช้ในการประพันธ์ท่อนนำเสนอแนวทำนอง C โดยใช้วิธีการปรับจังหวะด้วยการยืด-หดจังหวะ การซ้ำกลุ่มโน้ต การสลับจังหวะตก-ยกจากแนวทำนองเดิม และสอดแทรกส่วนย่อยของแนวทำนองจากบทเพลง

รูปแบบของศิลปะการแสดงที่แตกต่างกัน มีความน่าสนใจในรายละเอียดปลีกย่อย รวมถึงบทเพลงที่นอกเหนือจากรองเงี้ยวฝิ่งทะเลอ่าวไทย จึงเป็นการดีที่จะมีการศึกษารองเงี้ยวฝิ่งตะวันตกหรือฝิ่งอันดามันเพิ่มขึ้นและนำบทเพลงมาพัฒนาต่อยอด นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นใหม่ต่อไปในภายภาคหน้า

ข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดส่งผลให้บทประพันธ์*มิเรอร์เลส* ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และขอบเขตในการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างสมบูรณ์ ผลจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งประวัติความเป็นมาของดนตรีรองเงี้ยว บทเพลงรองเงี้ยวที่ได้รับการบันทึกทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เทคนิคการประพันธ์รวมไปถึงตัวอย่างผลงานและแนวคิดของนักประพันธ์ทั้งชาวไทยและต่างชาติจากหลากหลายแหล่งข้อมูล ส่งผลให้ผู้ประพันธ์ได้รับความรู้ความเข้าใจอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปต่อยอดและถ่ายทอดในแวดวงวิชาการ ผู้ประพันธ์มีความคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทประพันธ์*มิเรอร์เลส* จะสามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่งแก่ผู้ที่สนใจในการประพันธ์และนักวิชาการสาขาดนตรีต่าง ๆ เพื่อพัฒนาต่อยอดการประพันธ์และการศึกษาดนตรีที่มีแนวคิดการผสมผสานระหว่างดนตรีแจ๊สและดนตรีพื้นบ้านของไทย พร้อมทั้งเป็นบทประพันธ์ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาบทเพลงพื้นบ้านภาคใต้ของประเทศไทย และมีส่วนช่วยให้ผู้ฟังได้ตระหนักและเห็นคุณค่าถึงความงามและลึกซึ้งของดนตรีรองเงี้ยว

การเผยแพร่บทประพันธ์

บทประพันธ์*มิเรอร์เลส* ได้นำออกแสดงสู่สาธารณชนในระดับชาติและนานาชาติ จากวงดนตรี 3 สถานศึกษา ดังนี้

1. เทศกาลดนตรีแจ๊สนานาชาติเพื่อการเรียนรู้ (Thailand International Jazz Conference) ณ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล บรรเลงโดยวงบิกแบนด์โรงเรียนหอวัง (Horwang Big Band) เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ณ โดยมี

อาจารย์ตวิษ จิตรรังสรรค์ เป็นผู้ควบคุมวง ผู้เข้าชมโดยประมาณ 500 คน และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ สำหรับผู้สนใจรับชมการแสดง สามารถสแกน QR Code ด้านล่างนี้

2. เทศกาลดนตรีแจ๊สนานาชาติเพื่อการเรียนรู้ (Thailand International Jazz Conference) ณ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล บรรเลงโดยวงบิกแบนด์ แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (Songkhla Rajabhat University Big Band) เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระศักดิ์ อักษรถึง เป็นผู้ควบคุมวง ผู้เข้าชมโดยประมาณ 500 คน และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ สำหรับผู้สนใจรับชมการแสดงสามารถสแกน QR Code ด้านล่างนี้

3. งานมันเดย์ไนท์ไลฟ์ครั้งที่ 9 (Monday Night Live Part IX) บรรเลงโดยวงแจ๊สออเคสตราแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต (Rangsit University Jazz Orchestra) เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ณ อาคารศาลาดนตรีสุริยเทพ วิทยาลัยดนตรี

มหาวิทยาลัยรังสิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานุภาพ คำมา เป็นผู้ควบคุมวง ผู้เข้าชม
ประมาณ 300 คน และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ สำหรับผู้สนใจรับชมการแสดง
สามารถสแกน QR Code ด้านล่างนี้

เอกสารอ้างอิง

- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2542). รองเง็ง. ใน มุลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคาร
ไทยพาณิชย์ (บ.ก.), สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้ (น. 6428-6439).
มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.
- วิชัย มีศรี. (2557). บทเพลงรองเง็ง : กรณีศึกษา นายเซ็ง อาบ [รายงานการวิจัย].
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- Collier, J. L. (2002). Jazz. In B. Kernfeld (Ed.). *The New Grove Dictionary
of Jazz* (2nd). (p.361). St. Martin's Press.

ข้อกำหนดของบทความต้นฉบับ วารสารฟ้าเหนือ

วารสารฟ้าเหนือ กำหนดตีพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม-ธันวาคม) วารสารยินดีพิจารณาตีพิมพ์บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เพื่อตีพิมพ์ตามที่เห็นสมควรและไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาลงพิมพ์ในวารสารใด ๆ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมศาสตร์สาขาดังต่อไปนี้ มนุษยศาสตร์ในด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ปรัชญาและศาสนา ภาษาและภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี วรรณกรรม ศิลปะ และดนตรี สาขาสังคมศาสตร์ ในด้านสังคมศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา การพัฒนาสังคม และชาติพันธุ์ศึกษา ซึ่งกองบรรณาธิการจะพิจารณาต้นฉบับ (Manuscript) ตามข้อกำหนดของรูปแบบวารสาร และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขา (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้อ่าน หากผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม บทความอาจถูกดัดแปลงแก้ไขเนื้อหา รูปแบบและสำนวนตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร กองบรรณาธิการจะส่งข้อเสนอแนะให้แก่ผู้พิมพ์เพื่อดำเนินการ หากผู้พิมพ์มีเหตุผลตามหลักวิชาการที่ไม่สามารถดำเนินการตามข้อเสนอแนะได้ ขอให้ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรโดยกองบรรณาธิการจะพิจารณาการตีพิมพ์ เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานและนำไปอ้างอิงได้

การจัดเตรียมต้นฉบับ

ความยาวของบทความ 15 – 20 หน้ากระดาษ A5 (14.8 x 21 ซม.)
ตั้งค่าน้ำกระดาษโดยเว้นขอบบน 3.3 ซม. ขอบซ้าย 2 ซม. ขอบขวาและขอบล่าง 2 ซม.
บทความให้ใช้รูปแบบตัวอักษร ดังนี้

ภาษา	รูปแบบตัวอักษร	ขนาด
ภาษาไทย	TH SarabunPSK	14
ภาษาอังกฤษ	TH SarabunPSK	14
ภาษาจีน (อักษรจีนและตัวสะกดพินอิน)	SimSun	10
ภาษาเกาหลี	HY 신명조	9
ภาษาญี่ปุ่น	MS Mincho	9
ดนตรี	Opus Text	10
สัทอักษร (IPA)	Doulus SIL	11

ส่วนประกอบของบทความ ดังนี้

ลำดับ	รายการ	รายละเอียด
1.	ชื่อเรื่องบทความ	การระบุชื่อบทความมีรายละเอียดของภาษาที่ใช้ในการเขียนดังนี้ 1) ภาษาไทย : ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2) ภาษาอังกฤษ : ภาษาอังกฤษและภาษาไทย 3) ภาษาจีน : ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ 4) ภาษาเกาหลี : ภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ 5) ภาษาญี่ปุ่น : ภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ
2.	ชื่อผู้เขียนทุกคน	การระบุชื่อผู้เขียนโดยให้ใช้ภาษาที่เขียนบทความและตามด้วยภาษาอังกฤษ รายละเอียดการเขียนเชิงอรรถ ดังนี้ บทความวิจัย/ วิชาการ: * Corresponding author, email: ¹ ตำแหน่งทางวิชาการ/ หน่วยงานต้นสังกัด บทความวิจัย (วิทยานิพนธ์) : * Corresponding author, email: ¹ นักศึกษาระดับปริญญา...../ หลักสูตร/ หน่วยงานต้นสังกัด ² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (หลัก/ร่วม)/ ตำแหน่งทางวิชาการ/ หน่วยงานต้นสังกัด รายละเอียดของการเขียนแต่ละภาษาในส่วนเชิงอรรถดังนี้ 1) ภาษาไทย : ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2) ภาษาอังกฤษ : ภาษาอังกฤษ 3) ภาษาจีน : ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ 4) ภาษาเกาหลี : ภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ 5) ภาษาญี่ปุ่น : ภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ

ลำดับ	รายการ	รายละเอียด
3.	บทคัดย่อ	ภาษาที่ใช้เขียนบทคัดย่อดังนี้ 1) ภาษาไทย : ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2) ภาษาอังกฤษ : ภาษาอังกฤษและภาษาไทย 3) ภาษาจีน : ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ 4) ภาษาเกาหลี : ภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ 5) ภาษาญี่ปุ่น : ภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 150 – 300 คำ พร้อมระบุ คำสำคัญ/ Keywords จำกัด 3 – 5 คำ
4.	บทความ	บทความแต่ละประเภทควรครอบคลุมประเด็นดังนี้ 1) บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อหา และบทสรุป 2) บทความวิจัย ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ ทบทวนวรรณกรรม หรือแนวคิดและทฤษฎี (ถ้ามี) วิธีการวิจัย ผลการวิจัย สรุปผลและอภิปรายผล 3) บทวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อหาโดยย่อ บทวิจารณ์หนังสือ
5.	เอกสารอ้างอิง	ใช้การอ้างอิงแบบ APA 7
6.	รูปภาพ แผนภูมิ ตารางประกอบ หรืออื่น ๆ (ถ้ามี)	ต้องมีหมายเลขกำกับในบทความ อ้างอิง แหล่งที่มาของข้อมูลให้ถูกต้องชัดเจน และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ใช้รูปภาพสีหรือขาว-ดำที่ มีความคมชัด (ไฟล์รูปชนิด TIFF หรือ JPEG ความละเอียดไม่น้อยกว่า 300 dpi ขนาดไฟล์ไม่น้อยกว่า 500 KB)

การอ้างอิงในเนื้อหา (Citing references in text)

1. การอ้างอิงในเนื้อหาใช้ระบบนาม-ปี โดยมีรูปแบบการเขียนดังนี้

1.1 ผู้แต่ง 1 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุล,/ปี)
อังกฤษ	สกุล/(ปี) หรือ (สกุล,/ปี)

เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ระยะ

ตัวอย่าง

อาภิสรา พลนรัตน์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง...

...และกำหนดระยะเวลาจบการศึกษา สอนทั้งวิชาสามัญและศาสนา (อัลณิกาสายน้ำเย็น, 2559)

...shows that the younger generations of those sections of the community one would (Trugil, 2000)

1.2 ผู้แต่ง 2 คน

ไทย	ชื่อ/สกุลและชื่อ/สกุล/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุลและชื่อ/สกุล,/ปี)
อังกฤษ	สกุล/and/สกุล/(ปี) หรือ (สกุล/&/สกุล,/ปี)

ตัวอย่าง

นภัทร อังกรสินธนา และ อาภิสรา พลนรัตน์ (2559) กล่าวถึง...

...และการรณรงค์การป้องกันการปราบปรามยาเสพติดระดับโลก Sony and Aunty (1999) ดังรายละเอียด...

1.3 ผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป

ไทย	ชื่อ/สกุลและคณะ/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุลและคณะ./ปี)
อังกฤษ	สกุล/et/al./(ปี) หรือ (สกุล/et/al./ปี)

ตัวอย่าง

มณี จำปาแพง และคณะ (2560) กล่าวถึง...

...ได้แบ่งองค์ประกอบของการพูดภาษาไว้ 5 ประการ... (Bartz et al., 1979)

2. การอ้างอิงมากกว่าสองแหล่งข้อมูลให้เขียนเรียงตามลำดับอักษร ดังนี้

...สอดคล้องกับผลการศึกษาของอลิสซา คุ่มเคี่ยม (2562) และ นภัทร อังกุล
สินธนา (2562)...

...หรือสิ่งที่เกิดกับมนุษย์ (อภิวิช เกิดดี, 2549; มัณฑนา แสงสี, 2558)

...การวัดที่มีตัวแปรแฝงหลายตัว (Embretson & Reise, 2000;
Marveldeet al., 2006)

3. การอ้างอิงจากข้อมูลจากแหล่งข้อมูลระดับทุติยภูมิ

3.1 การอ้างอิงหน้าข้อความ

งานของผู้เขียน (1) ถูกอ้างอิงในงานของผู้เขียน (2)

ไทย ชื่อ¹/สกุล¹/(ปี,/อ้างถึงใน/ชื่อ²/สกุล²,/ปี).....

อังกฤษ สกุล¹/(ปี,/as cited in/สกุล²,/ปี).....

ตัวอย่าง

Arnett (2000, as cited in Claiborne & Drewery, 2010) suggests there is an emerging adult stage in the lifespan of humans, covering young people between the ages of 18 and 25 years.

3.2 การอ้างอิงท้ายข้อความ

งานของผู้เขียน (1) ถูกอ้างอิงในงานของผู้เขียน (2)

ไทย ...(ชื่อ¹/สกุล,¹/ปี/อ้างถึงใน/ชื่อ²/สกุล²,/ปี)...

อังกฤษ ...(สกุล,¹/ปี/as cited in/สกุล²,/ปี)...

ตัวอย่าง

... (Snow, 2006 as cited in Goldstein et al., 2013) ...

การเขียนรายการอ้างอิง (References)

หนังสือ (ในรูปแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI)

1) ผู้แต่ง 1 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล./ (ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)**./สำนักพิมพ์.***./URL (ถ้ามี)
อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./ (ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

อดิวัชร์ พนาพงศ์ไพศาล. (2547). **หลักการโยธวาทิต** (พิมพ์ครั้งที่ 1).

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

องอาจ อินทนิเวศ. (2560). **ดนตรีชาติพันธุ์ในเชียงราย** (พิมพ์ครั้งที่ 1).

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

<http://drive.google.com/file/d/1HiTWiRh1Er73hVYIMh1cYWzQiaNl>

Fennel, F. (2008). **A Conductor's Interpretive Analysis of Masterworks for Band** (3th ed.). Meredith.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ไทย ชื่อ/สกุลและ/ชื่อ/สกุล.(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./&/สกุล,/ชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/
/////สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

กัลยาณี สายสุข และ อติวัชร พนาพงศ์ไพศาล. (2559). **ดนตรีไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Williamson, J.E., Battisti, F., & Corporon, E. (2008). **Rehearsing The Band** (3rd ed.). Meredith.

Zeinali, A. A., & Lisec, A. (2017). **English Conversation**. (2nd ed.). Chiang Rai University.

<http://www.crru.ac.th/file/2017/1HiTWiRh1Er73hVYIMh1cYRzQiafl>

* กรณีไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

** กรณีพิมพ์ครั้งที่1 ไม่ต้องระบุครั้งที่พิมพ์

*** กรณีไม่ปรากฏเมืองหรือสำนักพิมพ์ให้ใส่ (ม.ป.ท.) หรือ (n.p.)

3) ผู้แต่ง 3-20 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน

ไทย	ชื่อ ¹ /สกุล ¹ ,/ชื่อ ² /สกุล ² ,/ชื่อ ³ /สกุล ³ ,/ชื่อ ⁴ /สกุล ⁴ ,/ชื่อ ⁵ /สกุล ⁵ ,/ชื่อ ⁶ /สกุล ⁶ ,/และ/ชื่อ ⁷ / /////สกุล ⁷ ./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์. /URL (ถ้ามี)
อังกฤษ	สกุล ¹ ,/อักษรย่อชื่อ ¹ ./สกุล ² ,/อักษรย่อชื่อ ² ./สกุล ³ ,/อักษรย่อชื่อ ³ ./สกุล ⁴ ,/ /////อักษรย่อชื่อ ⁴ ./สกุล ⁵ ,/อักษรย่อชื่อ ⁵ ./สกุล ⁶ ,/อักษรย่อชื่อ ⁶ ./&/สกุล ⁷ ,/ /////อักษรย่อชื่อ ⁷ ./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์. /URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

ธัญญา สังข์วิจิตรรา, กัลยาณี สายสุข, อติวัชร พนาพงศ์ไพศาล, ศุภรัตน์

อินทนิเวศ, ยุพาวดี นิสวอนนุตรพันธ์, กฤษณพล ทีครุช, และ

จักรกริช ฉิมนอก. (2557). **สุนทรียภาพสร้างสรรค์.**

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Johnson, N. R., Olivares, J. G., Zeinali, A. A., & Lisec, A. (2018).

Structure of English. Chiang Rai University.

หนังสือ (ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์./https://doi.org/เลข DOI
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์.
/////https://doi.org/เลข DOI

ตัวอย่าง

Jackson, L. M. (2019). The psychology of prejudice: From attitudes to social action (2nd ed.). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000168-000>

* กรณีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการเผยแพร่ทั้งแบบรูปเล่มและแบบดิจิทัล ให้ระบุชื่อสำนักพิมพ์ตามแบบรูปเล่ม

หนังสือแปล

ไทย สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาไทย]/
/////(/พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือ ภาษาอังกฤษ]/
/////(/พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

โมกิ, เคน. (2561). **อิกิไก ความหมายของการมีชีวิตอยู่** [The Little Book of Ikigai]. (พิมพ์ครั้งที่ 3). มูฟพับริชชิง.

Süskind, P. (2010). **Perfume** [Das Parfum]. Penguin.

บทในหนังสือ

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทหรือชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ /////ชื่อหนังสือ/(น./เลขหน้า)/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทหรือชื่อบทความ./in/ชื่อบรรณาธิการ/ ///// (Ed. หรือ Eds.)/ชื่อหนังสือ/(pp./เลขหน้า)/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ดุซงกี มีป้อม และ นิลวรรณ ถมิ่งรักษ์สัตว์. (2551). วัฒนธรรมดนตรีภาคเหนือ. ใน สุระ ดามาพงษ์ และ ทวีศักดิ์ จรุงกิจ (บ.ก.), **ดนตรี -นาฏศิลป์** (น. 5-6). วัฒนาพานิช.

Liora, B., (2021). Craftsmanship in Academia: Skilled Improvisation in Research, Teaching, and Leadership. In M. L. Espeland (Ed.), (pp. 3–12). Springer.

* กรณีที่ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง ให้ใส่ชื่อเรื่องแทน ตัวอย่าง แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544....

บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มี DOI

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/เลขหน้า.
อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/
/////เลขหน้า.

ตัวอย่าง

อดิวัชร พนาพงศ์ไพศาล. (2561). ภูมิปัญญาทางด้านดนตรีกับการสืบทอดและการอนุรักษ์ของ 7 กลุ่มชาติพันธุ์ชุมชนตำบลลาวา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย. *วารสารดนตรีรังสิต*, 13(2), 89-103.

Leman, L. (2021). Co-regulated timing in music ensembles: A Bayesian listener perspective. *Journal of New Music Research*, 50(2), 121-132.

บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (มี DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/
/////เลขหน้า./https://doi.org/เลข doi
อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/
/////เลขหน้า./https://doi.org/เลข doi

ตัวอย่าง

Herbst-Damm, K. L., & Kulik, J. A. (2005). Volunteer support, marital status, and the survival times of terminally ill patients. *Health Psychology*, 24(1), 225-229.

<https://doi.org/10.1037/0278-6133.24.2.225>

* กรณีที่ DOI แบบที่ใช้เดิมยาวและซับซ้อน ผู้เขียนสามารถเลือกใช้ DOI แบบสั้นหรือแบบยาวก็ได้

หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี,/วัน/เดือน)/ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.*
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปี,/เดือน/วัน)/ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.*

ตัวอย่าง

พงษ์พรรณ บุญเลิศ. (2561, 15 สิงหาคม). เติลนิวส์ว่าไรดี: ‘สื่อพิพิธภัณฑ’
เชื่อมยุคสมัย เข้าถึงด้วย ‘มิติใหม่’ อินเทอร์เน็ต. เติลนิวส์, 4.
Brody, J. E. (2007, December 11). Mental reserves keep brain
agile. The New York Times. <http://www.nytimes.com>

วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
(Doctoral dissertation/ Master’s thesis)

1) วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตที่ไม่ได้
ตีพิมพ์

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์
/////หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]./ชื่อมหาวิทยาลัย.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/[Unpublished doctoral
/////dissertation or Unpublished master’s thesis]./ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

รณชัย ศิลากร. (2547). ผลของโครงการปฏิบัติสมาธิเบื้องต้นตามทฤษฎี
ของมาสโลว์ [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Jung, M. S. (2014). **A structural equation model on core competence of nursing students** [Unpublished doctoral dissertation]. Choong-Ang University.

2) วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณศึกษบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับที่ติดจากเว็บไซต์ (ไม่อยู่ในฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์)

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณศึกษบัณฑิต หรือ /////วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับที่ติด/ชื่อมหาวิทยาลัย/ชื่อเว็บไซต์./URL
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/[Doctoral dissertation or /////Master's thesis,ชื่อมหาวิทยาลัย./ชื่อเว็บไซต์./URL

ตัวอย่าง

วารสารณั โปธีศรีประเสริฐ. (2545). **การพัฒนาโปรแกรมการปรับปรุงการพูดสำหรับครูปฐมวัยโดยใช้เทคนิคการละคร** [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณศึกษบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/302>

Ata, A. (2015). **Factor effecting teacher-child communication skill & self efficacy beliefs: An investigation on preschool teachers** [Master's thesis, Middle East Technical University]. Middle East Technical University Library. <http://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12619101/index.pdf>

* กรณีที่เป็นเอกสารออนไลน์ ให้เติม URL ต่อจากเลขหน้า

3) วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จากฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/(หมายเลข UMI หรือ เลขลำดับอื่น ๆ)/
///// [วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต,
///// ชื่อมหาวิทยาลัย]/ชื่อฐานข้อมูล.

อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/(หมายเลข UMI หรือ
///// เลขลำดับอื่น ๆ)/ [Doctoral dissertation or Master's thesis,
///// ชื่อมหาวิทยาลัย]/ชื่อฐานข้อมูล.

ตัวอย่าง

Hoontrakul, P. (1997). Asymmetric information, turnover anomaly, no trade and the short sale constraint: Theory and evidence (UMI No. 9721389) [Doctoral dissertation, Thammasat University]. ProQuest Dissertations and Theses database.

เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ ที่ไม่มี proceeding (Symposium)

ไทย	ชื่อ/สกุล./ (ปี./วันที่./เดือน)./ชื่อเรื่องที่น่าสนใจ./ใน/ชื่อ/(ประธาน)/ชื่อหัวข้อการประชุม/[Symposium]./ชื่อการประชุม/สถานที่ประชุม.
อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./ (ปี./เดือน./วันที่)./ชื่อเรื่องที่น่าสนใจ./In/อักษรชื่อย่อ./สกุล./ (Chair)/ชื่อหัวข้อการประชุม/[Symposium]./สถานที่ประชุม.

ตัวอย่าง

De Boer, D., & LaFavor, T. (2018, April 26-29). The art and significance of successfully identifying resilient individuals: A person-focused approach. In A. M. Schmidt & A. Kryvanos (Chairs), **Perspectives on resilience: Conceptualization, measurement, and enhancement** [Symposium]. Western Psychological Association 98th Annual Convention, Portland, OR, United States.

รายงานการประชุมเชิงวิชาการ (Proceeding)

1) ในรูปแบบรูปเล่มหนังสือ

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อบทความ/ในชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ชื่อหัวข้อการประชุม/

/////ชื่อการประชุม/(น./เลขหน้า)/ฐานข้อมูล.

อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี)/ชื่อเรื่อง./Inชื่อบรรณาธิการ/(Ed. หรือ Eds.)/

/////ชื่อหัวข้อการประชุม/ชื่อการประชุม/(pp./เลขหน้า)/ฐานข้อมูล.

* กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล/<https://doi.org/xxx>

ตัวอย่าง

พัชรภา ทันติชูเวช. (2553). การศึกษาทั่วไปกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ศึกษาโดยเปรียบเทียบกับประเทศไทย. ใน ศิริชัย กาญจนวาสี (บ.ก.), **การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาไทย. การประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยระดับชาติ** (น. 97–102). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Katz, I., Gabayan, K., & Aghajan, H. (2007). A multi-touch surface using multiple cameras. In J. Blanc-Talon, W. Philips, D. Popescu, & P. Scheunders (Eds.), **Lecture notes in computer science: Vol. 4678. Advanced concepts for intelligent vision systems** (pp. 97-108). Springer-Verlag. https://doi.org/10.1007/978-3-540-74607-2_9

2) ในรูปแบบวารสาร

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อเรื่อง/ชื่อเรื่องย่อ/**ชื่อวารสาร**,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
/////เลขหน้า./URL

อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี)/ชื่อเรื่อง/ชื่อเรื่องย่อ/**ชื่อวารสาร**,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
/////เลขหน้า./URL

* กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/xxxx

ตัวอย่าง

กัลยาณี สายสุข. (2561). การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมเพื่อการดำรงอยู่ของช่างทำเครื่องดนตรีพื้นเมืองในจังหวัดเชียงราย. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี**, 7 (ฉบับพิเศษ), 19-31.

Vaccaro, V. L. (2004). The evolution of business models and marketing strategies in the music industry.

International Journal on media management, 6(1&2), 46-58.

<https://doi.org/10.1080/14241277.2004.9669381>

เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ (เอกสารประกอบการเรียน)

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อเอกสาร/[เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]/คณะ./มหาวิทยาลัย.
อังกฤษ สกุล./อักษรย่อชื่อ./ (ปี)./ชื่อเอกสาร/[Unpublished manuscript]/คณะ./
/////มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

อัลนิกา สายน้ำเย็น. (2559). **ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น** [เอกสารไม่ได้ ตีพิมพ์].

คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Saisuk, K. & Pidokrajt, N. (2012). **Music and India**. [Unpublished manuscript]. Collage of Music, Mahidol University.

เว็บไซต์

ไทย ชื่อ/สกุลผู้เขียน./ (ปี./วัน/เดือนที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL
อังกฤษ สกุล./อักษรย่อชื่อผู้เขียน./ (ปี, เดือน/วันที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

- * กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)
- * กรณีที่มีปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น
- * กรณีชื่อผู้เขียนและชื่อเว็บไซต์เป็นชื่อเดียวกัน ให้ตัดชื่อเว็บไซต์ออก

ตัวอย่าง

อนันต์ ลือประดิษฐ์. (2559, 10 มีนาคม). **ดนตรีเชื่อมมิตรภาพไทย-กัมพูชา**.

กรุงเทพฯธุรกิจ.<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/690141>

Cross, A. (2016, January 6). **Will Streaming Kill Downloading in 2017**. A journal of musical thing. <http://ajournal of musicalthings.com/will-streaming-kill-downloading-2017>

วิธีการจัดเรียงรายการอ้างอิง

1. การเรียงตามลำดับอักษร

ภาษาไทย

ใช้หลักการเดียวกับการเรียงคำในพจนานุกรมฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน โดยเรียงตามรูปพยัญชนะ ก-ฮ ส่วนคำที่
ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเดียวกันให้เรียงตามรูปสระ ดังนี้

อะ อัว อัวะ ออ ออ ออ ออ ออ ออ ออ ออ ออ เอิน เอีย
เอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ แอ แอ โอ โอ โอ โอ

ภาษาอังกฤษ

ใช้หลักการเดียวกับการเรียงคำใน Dictionary โดยเรียง A-Z

ตัวอย่าง Singh, Y., มาก่อน Singh Siddhu, N.

Villafuerte, S. A., มาก่อน Villa-Lobos, J.

2. การเรียงลำดับงานหลายงานที่มีชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นชื่อคนเดียวกัน

2.1 ถ้าชื่อผู้แต่งทุกคนเหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ปีที่พิมพ์

ตัวอย่าง เพ็ญพรรณ เจริญพร. (2548).

เพ็ญพรรณ เจริญพร. (2550).

Cabading, J. R., & Wright, K. (2000).

Cabading, J. R., & Wright, K. (2001).

2.2 ถ้าชื่อผู้แต่งที่แตกต่างกัน ให้จัดเรียงตาม งานที่มีชื่อผู้แต่งคนเดียว มาก่อน งานที่มีชื่อผู้แต่งคนอื่นร่วม

ตัวอย่าง ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2550).

ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ และ พิรุณ อนวัชศิริวงศ์. (2552).

Alleyne, R. L. (2001).

Alleyne, R. L., & Evans, A. J. (1999).

2.3 ถ้าชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นคนเดียวกันและชื่อผู้แต่งคนที่สอง หรือคนที่สามต่างกัน ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรตัวแรกของชื่อสกุลของผู้แต่งคนที่สอง และคนที่สาม ตามลำดับ

ตัวอย่าง จักร ดิงศภัทัย, จุฑา เทียนไทย, และ คำนวน บัญชา. (2549).

จักร ดิงศภัทัย, จุฑา เทียนไทย, และ พิบูล ทิรจันทร์. (2551).

Boockvar, K. S., & Burack, O. R. (2007).

Boockvar, K. S., Carlson LaCorte, H., Giambanco, V.,

Friedman, B., & Siu, A. (2006).

2.4 ถ้าชื่อผู้แต่ง คนแรกมีชื่อ สกุล เหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรย่อชื่อต้น และชื่อกลางของชื่อผู้แต่งคนแรก

ตัวอย่าง Mathur, A. L., & Wallston, J. (1999).

Mathur, S. E., & Ahlers, R. J. (1998).

บทความวิชาการ

การสืบสืบทอดวรรณกรรมคำสอนที่ได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์ของพระธรรมศาสตร์ (ศุข)
*The Creative Perpetuation in Didactic Literature Influenced
by Ramayana of Phra Dharmasastra (Suk)*
อาทิตย์ ตรุณัยธร และคณะ Artid Darunaitorn and Others

บทความวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาเอเชียตะวันออก
แห่งวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
*Affecting Factors for Japanese Speaking Anxiety of East Asian Languages Program
Students Japanese Course Chiang Rai Rajabhat University*
จิตชนก เทพบัณฑิต และ อัญญา สายน้ำเย็น Chidchanok Thepbundit and Annika Sainamyen

ลักษณะสังคมในวรรณคดีของพระเกียรติวีรกรรมสมัยของไทย: ลิลิตพญาจำเมือง
*Social Feature of Eulogy for Kings in ThaiContemporary Literature: Lilit Phaya Ngam
Mueang*
ปาริชาติ โพธิ์ และคณะ Parichart Pothi and Others

ดนตรีที่ใช้ในประเพณีสังสรรค์ตานาคาบ : กรณีศึกษางานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวิสุทธิคุณ (กุศล คนธวโร)
ณ วัดสวนดอกพระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่
*Traditional Music in Songskan Tan Khap Ritual: A Case Study from the Cremation Ceremony
of Venerable Monk "Phra Dev Visuddhigun" (Kuson Gandhavaro) at Wat Suan Dok
Temple, Chiangmai Province*
ภาณุภาค โมกษศักดิ์ Panupak Mokhasak

การวิเคราะห์การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง "เด็กบ้านดอย" ของมาลา คำจันทร์
*Analysis of Cohesion in the Literary Work of Dek Ban Doi's Mala Khamchan
รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์ และ นลินภัทร์ เมฆเกรียงไกร Rungroj Tonpradit and Nalinpat Mekkiengkrai*

นิยายแชต : สภาพและความสัมพันธ์กับบริบทสังคมปัจจุบัน
Chat Fiction: Condition and Relationship with Current Social Context
วรโชติ ตีฆนา และคณะ Worachot Tana and Others

การประเมินคุณภาพการแปลข้อมูลการให้บริการด้านสุขภาพแก่ชาวต่างประเทศของน้ำพุร้อนโป่งพระบาท
จังหวัดเชียงใหม่ ตามโมเดลการประเมินคุณภาพการแปลของฮายส์
*Translation Quality Assessment of Health Services Based on House's TQA Model for
Foreigners at Pong Phrabat Hot Spring, Chiang Rai Province*
วรพล ฐุปมงคล และคณะ Worapon Toopmongkol and Others

บทประพันธ์มิเรอร์เลสสำหรับวงบิ๊กแบนด์
Mirrorless for Big Band

วิษณุ เรื่องรักษ์ และ เจตนิพิฐ สังขวิจิตร Witchaya Ruangrak and Jetnipith Sungwijit

80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 57100
โทรศัพท์: 0-5377-6013 ต่อ 10-11 , 0-5377-6000 ต่อ 1216
แฟกซ์: 0-5377-6025

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
HUMAN CRRU
Faculty of Humanities